

tror, vi stillede adskillige forslag om det her i Folketinget, men de blev desværre forkastet, fordi et flertal herinde ikke ønskede, at den danske befolkning skulle have mulighed for at tage stilling til den centralisering, der skulle ske, på demokratisk vis. Det var et klart overgreb på demokratiet, folketingsflertallet foretog, men det er jo de betingelser, man nogle gange må leve under, og det må vi altså bare konstatere og i øvrigt kæmpe videre.

Kl. 11.40

Men jeg vil sige om centraliseringen, at det er da rigtigt, at de, der ønsker Unionen – de, der ønsker en stærk supermagt, som skal kunne konkurrere med USA, de, der ønsker, at der skal være fælles militær og fælles udenrigspolitik osv. – vil bruge en hvilken som helst begrundelse for at forsvare centraliseringen. Det er klart, at de selvfølgelig også vil bruge den begrundelse, at nu sker der en udvidelse. Allerede inden den kunne finde sted, og oven i købet inden den var forhandlet på plads, brugte man den argumentation, at en eventuel kommende udvidelse betyder, at der må ske en øget centralisering.

Jeg er fuldstændig enig i, at unionstilhængerne vil bruge et hvilket som helst argument, men jeg tror bare ikke, hr. Thulesen Dahl skal være så naiv at tro, at hvis vi et øjeblik forestiller os, at alle de østeuropæiske lande havde stemt nej og ikke var gået ind i EU, ville unionstilhængerne opgive centraliseringen. Nej, så havde de fundet nogle andre argumenter for at lave centralisering på vejen mod superstaten.

Jeg tror, at vi, som er modstandere af en europæisk superstat, helt fundamentalt har den opgave at vinde befolkningen – ikke for at være imod østeuropæerne, men for at stemme nej ved den kommende traktatafstemning. Det vil nemlig blive en traktat, som vi skal være imod, fordi den vil lægge op til en udvikling hen imod større centralisering.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til fornyet behandling i Europaudvalget. Hvis ingen gør

indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Forespørgsel nr. F 54:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvad vil regeringen med FN i fremtiden?«

Af Jann Sjørnsen (KRF), Bodil Kornbek (KRF), Mogens Nørgård Pedersen (KRF) og Tove Videbæk (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 21/3 2003. Fremme af forespørgslen vedtaget 26/3 2003).

Begrundelse

Jann Sjørnsen (KRF):

FN blev opbygget i tiden efter Anden Verdenskrig på baggrund af ønsket om at forhindre krig og udbrede menneskerettighederne og respekten for en international retsorden.

Gennem årene har der ofte været rettet hård kritik mod FN på trods af disse ædle formål og ønsker, og det har der også været grund til. Men når det er sagt, vil jeg også godt understrege, at i virkeligheden har vi ikke noget bedre internationalt organ end FN til at håndtere nogle af de spørgsmål, jeg her har nævnt. Derfor er udfordringen ikke kun at gøre FN bedre, end det er i dag, men også at stå vagt om det, vi rent faktisk har.

Senest har Irakkrisen givet anledning til længere tids skarp kritik af FN's Sikkerhedsråd. Kritikken har fokuseret på, at Sikkerhedsrådet i sin opbygning ikke lever op til de krav, der stilles til verdenssamfundets øverste organ. Sikkerhedsrådets sammensætning kritiseres for at være utidssvarende set i lyset af den nuværende magtbalance i verden, og lande som Tyskland, Brasilien, Japan, Italien og Indien presser på for også at opnå status som permanente medlemmer af Sikkerhedsrådet.

Ligeledes har Sikkerhedsrådets stillingtagen til Irakkrisen fået kritikken af de permanente medlemslandes vetoret og ikke mindst brugen af denne til at blusse yderligere op, bl.a. i kraft af beskyldninger om medlemslandenes forsøg på at påvirke tidligere kolonilandes stemmeafgivelse. Som en del af kritikken er Sikkerhedsrådet desuden blevet beskyldt for, at dets opbygning

har medvirket til at underminere FN's mulighed for at kunne håndtere de udfordringer, der eksisterer i en globaliseret verden, og med Danmarks deltagelse i Irakkrigen har regeringen efter Kristeligt Folkepartis opfattelse indirekte tilsluttet sig denne kritik.

Krigen har således aktualiseret en gammel debat om en reform af FN-systemet, og som medlemsland bør Danmark gå aktivt ind i debatten om, hvad en sådan reform bør indeholde. Det er derfor nødvendigt, at regeringen fremlægger, hvilke perspektiver regeringen ser for Sikkerhedsrådets virke, og ikke mindst hvilke tiltag og initiativer regeringen vil tage for at igangsætte og forstærke en moderniseringsproces af Sikkerhedsrådet. Det er selvfølgelig også centralt at få klarlagt, med hvilken indsats regeringen vil sikre, at FN's økonomiske fundament opretholdes, og at medlemslandene overholder de økonomiske forpligtelser, og endelig skal vi selvfølgelig ikke glemme de politikudfordringer, FN-systemet står over for.

For Kristeligt Folkeparti er det også afgørende, at vi bidrager til at fremme demokrati og menneskerettigheder inden for den internationale retsorden, sådan som den kommer til udtryk gennem FN, og at fattigdomsbekæmpelse kommer til at stå stærkt, også på den kommende generalforsamling til efteråret. Det er ikke mindst vigtigt, at netop dette sker i forlængelse af verdenstopmødet i Johannesburg sidste år.

Kl. 11.45

Med disse ord som indledning til denne forespørgselsdebat, som Kristeligt Folkeparti har rejst, ser jeg frem til at høre, hvad udenrigsministeren kan redegøre på regeringens vegne.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Inden jeg giver ordet til udenrigsministeren, skal jeg gøre opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse først finder sted tirsdag den 3. juni 2003.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg synes nu, vi skal tage debatten, selv om der ikke kommer nogen afstemning, for det er 6 år siden, vi sidst har drøftet dansk FN-politik i Folketinget. Vi ser faktisk frem til en bred FN-debat i dag, og vi vil godt gøre den bredere end kun en diskussion om Sikkerhedsrådet, for vi ønsker at arbejde for et stærkt og handlekraftigt FN.

Danmarks indsats for at styrke den globale organisation bør være ambitiøs og fremadrettet, men samtidig er det vigtigt at have realistiske forventninger til, hvilke opgaver organisationen faktisk kan løse. Diplomati er nu engang det mulige kunst.

Regeringen har følgende overordnede målsætninger for arbejdet i FN: vi vil styrke international fred og sikkerhed og Sikkerhedsrådets indsats herfor; vi vil aktivt fremme en international retsorden og videreudvikle FN's normskabende arbejde, og vi vil gå i front i kampen mod fattigdommen og for den bæredygtige udvikling.

Vi lever i en globaliseret tidsalder, der har haft alt overvejende positive konsekvenser. Den har givet større økonomisk vækst og samhandel, og den har givet øget kulturel udveksling og mangfoldighed. Men samtidig står vi over for en række nye sikkerhedspolitiske udfordringer: terrorisme, spredning af masseødelæggelsesvåben, grænseoverskridende konflikter, flygtningestrømme og udbredelse af livstruende sygdomme som hiv, aids og SARS.

Globale udfordringer kræver globale løsninger, der kun kan findes gennem en fælles indsats i verdenssamfundet, og FN har udviklet sig fra at være en handlingslammet organisation under den kolde krig til et uomgængeligt forum for drøftelse af spørgsmål med globale konsekvenser i det 21. århundrede. Terrorismen er et godt eksempel herpå. I dagene og ugerne efter den 11. september viste FN beslutsomhed og handlekraft. Det styrkede det internationale sammenhold og den internationale retsorden, og det gav nyt håb og selvtillid. Regeringen vil gennem FN arbejde for videreudviklingen af en international retsorden til bekæmpelse af terrorisme, så terrorister bliver stillet til ansvar for deres handlinger, uanset hvor de er begået.

Under Irakdrøftelserne fastholdt USA og Storbritannien lige til det sidste Sikkerhedsrådet som ramme om drøftelserne af indsatsen. Enigheden fra november om håndteringen af Saddam Husseins regime stod imidlertid og desværre ikke distancen, men forsøget blev faktisk gjort, hvilket bestemt ikke var givet før den 12. september, hvor præsident Bush sagde, han ville gå FN-vejen. Nu er enigheden heldigvis blevet genskabt, men om Sikkerhedsrådet efter dette forløb svækkes eller styrkes, afhænger faktisk af medlemmernes egen indsats for at styrke Sikkerhedsrådet og af rådets evne til at samarbejde i fremtiden.

Vi må ikke glemme, at Sikkerhedsrådet faktisk er meget andet end Irak. Størstedelen af Sikkerhedsrådets arbejde omhandler i realiteten Afrika. Lige nu er over halvdelen af landene i Afrika syd for Sahara berørt af væbnede konflikter. Afrikanerne søger selv i større og større omfang at løse problemerne gennem mægling, fredsforhandlinger og fredsbevarende indsatser, men deres organisationer er svage, og de mangler ekspertise og midler. FN og det internationale samfund bør derfor bistå den spirende afrikanske sikkerhedsarkitektur.

Danmark skal gennem FN, EU og bilateralt bidrage til udvikling af fredsbevarende kapaciteter på det afrikanske kontinent. Det gælder f.eks. Den Afrikanske Union, og det gælder regionale organisationer som ECOWAS i Vestafrika og SADC i det sydlige Afrika. I forbindelse med dansk medlemskab af Sikkerhedsrådet vil regeringen søge at bidrage aktivt til løsning af en række afrikanske konflikter, og vi vil her kunne trække på erfaringer fra udviklingssamarbejdet og deltagelsen i fredsbevarende operationer.

Det bedste ville være, hvis regionale organisationer tager sig af regionale konflikter med FN-støtte og -mandat, men jeg vil bestemt ikke udelukke, at EU i fremtiden vil kunne påtage sig fredsbevarende opgaver for FN i Afrika, sådan som det jo netop nu overvejes i forbindelse med Congo. I givet fald vil forsvarsforbeholdet imidlertid, ligesom tilfældet var på Balkan, her komme i vejen for en dansk aktiv profil på et område, hvor vi ellers traditionelt har haft et stort dansk engagement, og hvor verdenssamfundet ville forvente et dansk bidrag.

Kl. 11.50

Samtidig vil jeg ikke udelukke, at en ny dansk indsats som en del af SHIRBRIG kan komme på tale efter indsatsen i Etiopien og Eritrea – en indsats, som vi bestemt kan være bekendt.

Meget kunne gøres for at styrke og effektivisere Sikkerhedsrådet, så det bedre afspejler verden af i dag. Det er jeg ganske enig med forespørgerne i. I 10 år har Generalforsamlingen drøftet en reform af Sikkerhedsrådet, men det har ikke været muligt at mobilisere den politiske vilje hos de to tredjedele af FN's medlemslande, der skal til for at gennemføre en reform. Danmark har sammen med de øvrige nordiske lande arbejdet aktivt for en reform af Sikkerhedsrådet ud fra et overordnet hensyn om at sikre en passende balance mellem geografisk repræsentation og beslutningsdygtighed. Målet er at refor-

mere Sikkerhedsrådet, så det bedre kan leve op til sit ansvar ved at afspejle verden af i dag.

De manglende fremskridt i forhandlingerne skyldes ikke mangel på forslag til reformer, snarere tværtimod. Men det har ikke vist sig muligt at opnå enighed om, hvor mange nye pladser Rådet skulle udvides med, eller om de nye pladser skal være permanente eller ej. De fleste faste medlemmer er parat til at udvide Sikkerhedsrådet med nye faste medlemmer, herunder Tyskland og Japan, så længe Rådets effektivitet sikres, men en gruppe mellemstore lande er imidlertid mest optaget af deres egne muligheder og har i årevis blokeret for enhver fremdrift. Selv ikke i EU er der enighed om vejen frem, så en løsning synes ikke umiddelbart forestående. Men regeringen vil naturligvis følge udviklingen tæt og være opmærksom på alle muligheder for at fremme reformprocessen og tage initiativer, når det er belejligt og rigtigt.

De sidste 10 års reformdrøftelser har imidlertid ikke været forgæves. Det er nemlig lykkedes at skabe større åbenhed om arbejdet i Sikkerhedsrådet. Rådet holder i dag på eget initiativ åbne møder om stort set alle forhold, men de egentlige forhandlinger foregår dog fortsat bag lukkede døre. Regeringen vil arbejde for, at arbejdet i Sikkerhedsrådet fortsat foregår med den størst mulige åbenhed og i dialog med de berørte parter.

En anden forbedring af Sikkerhedsrådets arbejdsform er samarbejdet med de lande, der bidrager med tropper til den fredsbevarende indsats. Dette skyldes ikke mindst et vedvarende pres fra Danmark og de andre nordiske lande, belært af erfaringerne med FN's håndtering af konflikterne på Balkan i 1990'erne. FN's evne til hurtigt at indsætte fredsbevarende styrker er blevet styrket som et direkte resultat af Brahimirapporten fra 2000, og gennemførelsen af rapportens anbefalinger har i det hele taget gjort FN langt bedre rustet til at håndtere konflikter og fredsbevarende indsats.

Regeringen vil arbejde for at styrke Sikkerhedsrådets troværdighed og gennemslagskraft og dermed den internationale retsorden. Dette kan gøres ved, at Sikkerhedsrådets vedtagelser får indbygget både gulerod og stok i form af Smart Sanctions som incitament, som kan forbedre efterlevelsen af dem. Vi ønsker at arbejde videre med disse spørgsmål.

Danmark går fortsat i spidsen, når det gælder respekten for menneskerettigheder, god regeringsførelse og folkelig deltagelse i udviklings-

processerne. Vi havde en drøftelse herom i Folketinget for nogle uger siden, og den skal jeg ikke gentage.

Regeringen vil fortsat arbejde aktivt for at styrke Den Internationale Domstol i Haag samt Den Internationale Straffedomstol. Etableringen af Den Internationale Straffedomstol er en hjørnesten i det internationale samfundets indsats mod folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser, og det er Danmarks klare målsætning at skabe den bredest mulige internationale opbakning til denne epokegørende styrkelse af den internationale retsorden, så de groveste internationale forbrydelser ikke forbliver ustraffede.

FN er også rammen om en løbende kulturel dialog mellem verdens folkeslag. Mellemløst forståelse, gensidig respekt og religiøs tolerance er forudsætninger for, at FN kan fungere som en handlekraftig organisation på alle områder. Vi ønsker at være med til at bygge bro, både internt i den vestlige landekreds og til udviklingslandene, og Danmark vil fortsat arbejde for at fremme de universelle menneskerettigheder i FN's arbejde og aktivt støtte de kræfter, der arbejder for tolerance og respekt for det enkelte menneske.

På FN's årtusindtopmøde i 2000 enedes verdens stats- og regeringschefer om en række ambitiøse målsætninger for verdenssamfundets indsats mod fattigdom og for bæredygtig udvikling frem til 2015. Disse målsætninger byggede på resultaterne fra de store FN-konferencer i 1990'erne, og på FN-konferencen i Monterrey i 2002 blev målsætningerne suppleret af en aftale. Udviklingslandene erkendte i denne aftale, at det nationale ansvar for udvikling og respekten for demokrati, menneskerettigheder og god regeringsførelse er uadskillelige, og de rige lande erkendte samtidig, at der er behov for at stille flere ressourcer til rådighed for udviklingslandenes indsats. I Johannesburg tilføjede man nye målsætninger og en handlingsplan for bæredygtig udvikling, og Danmark formåede gennem EU at sætte et aktivt og markant præg på disse konferencer.

Kl. 11.55

Spørgsmålet er nu: Kan FN's målsætninger for årtusindtopmødet nås inden for de fastsatte tidsfrister? Med det nuværende udviklingsmønster vurderes målsætningerne som tilpas realistiske for alle verdens regioner med undtagelse af Afrika, og Danmark vil derfor fortsat arbejde

for, at der tages særlige hensyn til udviklingen i Afrika.

Den normskabende proces i FN vil fremover kræve justeringer og tilpasninger til den globale udvikling, ligesom der fortsat vil være behov for opfølgning på de store konferencer. Det medfører imidlertid ikke pr. automatik, at der skal holdes nye konferencer hele tiden, snarere tværtimod. Lige nu tror jeg faktisk, det først og fremmest drejer sig om at indfri alle de løfter, der blev givet på konferencerne fra Rio til Johannesburg, og en effektiv og samordnet opfølgning skal også ses i sammenhæng med Kofi Annans nye ambitiøse plan for styrkelse af FN, som ikke mindst fokuserer på de interne arbejdsområder i organisationen.

Regeringen finder det vigtigt, at reformprocessen i FN fastholdes og styrkes, og vi støtter generalsekretærens bestræbelser for at styrke dialogen mellem FN og civilsamfundet. Opfølgningen på FN-konferencerne og reformbestræbelserne kan bedst forankres i de eksisterende fora som Generalforsamlingen og Det Økonomiske og Sociale Råd, og desuden spiller FN's fonde og programmer en væsentlig rolle på landniveau i et partnerskab med nationale regeringer og Verdensbanken i en fælles indsats for at sikre opnåelsen af udviklingsmålsætningerne.

Danmark er en af verdens største ydere af udviklingsbistand målt pr. indbygger og blandt de største bidragsydere til FN's fonde og programmer. Denne høje profil giver os et væsentligt medansvar for at sikre, at arbejdet med fattigdomsbekæmpelse og reformer af FN holdes på skinner, men for at dette skal lykkes, er det nødvendigt, at der fortsat opbygges tillid mellem os og udviklingslandene. En væsentlig forudsætning vil være, at de rige lande lever op til deres løfter om øget udviklingsbistand og handelsliberaliseringer, og at udviklingslandene lever op til deres løfter om god regeringsførelse. Vi arbejder for, at EU indfried sine løfter.

FN bør fremover udnytte muligheden for at skabe synergi mellem politiske, militære, politimæssige, humanitære og bistandsmæssige elementer. Dette gælder ikke mindst ved forebyggelse af konflikter og i postkonfliktindsatser, og Danmark har gode erfaringer hermed fra Balkan, Afghanistan, Etiopien og Eritrea.

Spild og konflikter overalt i verden gør, at vi har mere brug for FN end nogen sinde. Men organisationen bliver ikke mere, end hvad medlemsstaterne selv ønsker at gøre den til, og det gælder på alle områder. Hvis Danmark stiller sig

helt udenfor med urealistiske krav til FN, kommer vi ingen vegne, men risikerer i stedet at sætte FN's handledygtighed og troværdighed over styr. Men FN skal forbedres, og jeg er enig med forespørgerne i, at det er det bedste redskab, vi har.

Mange af vore FN-målsætninger vil også kunne fremmes gennem samarbejde i EU. Regionale organisationer bør aflaste og hjælpe EU, og regeringen arbejder aktivt for et stærkt EU, der kan tage et globalt medansvar inden for rammerne af FN.

FN kan og skal ikke gøre det hele selv, men Danmark skal være parat til at tage et medansvar og yde sit bidrag til udviklingen i FN. Der er behov for en fortsat udbygning af den internationale arbejdsdeling for at sikre gennemførelsen af de fælles mål på både udviklings- og sikkerhedsområdet.

Danmarks kandidatur til FN's Sikkerhedsråd for perioden 2005-2006 skal ses i lyset af alt det, jeg har sagt her. Vores ambition er at styrke og forbedre FN, og Danmark er parat til at yde en aktiv indsats i Sikkerhedsrådets arbejde med verdens konflikter.

Forhandling

Jann Sjørnsen (KRF):

Først tak til udenrigsministeren for redegørelsen, som jo nåede vidt omkring og dermed også levede op til de forventninger, vi havde fra Kristeligt Folkepartis side til besvarelsen af forespørgslen.

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at vi fra Kristeligt Folkepartis side lægger stor vægt på et stærkt dansk engagement i FN – et engagement, hvor vi stiller reflekterende krav, men hvor vi heller ikke er bange for selv at smøge ærmerne op og gøre en aktiv indsats. Jeg mener også, at udenrigsministerens tale afspejlede, at regeringen ønsker en aktiv dansk FN-politik.

Det er vigtigt, at vi fastholder FN's centrale rolle i det internationale samarbejde. Det skyldes først og fremmest FN's universalitetsprincip, for det giver nemlig alle medlemslande, store såvel som små, mulighed for at bidrage til det internationale samarbejde. Det er FN's store styrke, men det er selvfølgelig også i nogle sammenhænge dets absolutte svaghed. Men hvis man kigger rundt i verden og ser på, hvordan den ser ud nu, eller kigger på historien, kan man se, at det er et princip, som det kun er blevet

mere relevant at fastholde. Det er vigtigt, at vi gør en indsats for en organisation, der kæmper for at sikre også de små og mellemstore lande en politisk platform.

KL 12.00

Der er to centrale områder, som vi fra Kristeligt Folkepartis side synes skiller sig ud i debatten om FN's funktion og mulighed for at fastholde en central international rolle. Det er arbejdet i Sikkerhedsrådet og det, man kunne kalde FN's nærmest kroniske finansielle problemer.

Den seneste tids internationale kriser har fået den velkendte FN-kritik til at blusse op. Den har stillet skarpt på ønsket om reformer i Sikkerhedsrådets sammensætning og arbejdsmåde. Det er en kritik, som altså først og fremmest drejer sig om forslaget om at gøre Sikkerhedsrådet mere repræsentativt i forhold til FN's medlemskreds.

Jeg er enig i de betragtninger, ministeren gjorde om, hvor svært det rent faktisk kan være at nå til de ønskede reformer, vi i dansk og også nordisk sammenhæng har advokeret for. Det er jo ikke lige sådan at ændre grundlaget for hele FN-systemet og få lande, der i dag har vetoret, til at opgive det eller udvide det til at omfatte flere medlemmer. Men jeg er enig med udenrigsministeren i, at det er vigtigt at fastholde dette krav om helt grundlæggende reformer, fordi det i sig selv kan medvirke til, at vi opnår nogle ændringer i konsultationsprocedurer, får mere åbenhed i Sikkerhedsrådets arbejde, og at vi indirekte ad den vej når ting, som er vigtige for at give Sikkerhedsrådet større legitimitet og slagkraft udadtil.

Jeg mener også, det er vigtigt, at generalsekretæren får opbakning til at spille en mere aktiv rolle og til at kunne indkalde FN's Sikkerhedsråd, når f.eks. konflikter truer, for på den måde at afværge katastrofesituationer, som vi f.eks. ser er under opsejling i f.eks. Congo, ja, de er allerede i gang. Det er vigtigt, tror jeg, at vi også giver FN's generalsekretær – ikke mindst i lyset af, at det er en Kofi Annan vi har i øjeblikket – den pondus, der skal til i den sammenhæng.

På det økonomiske område var jeg allerede i begrundelsen for forespørgslen inde på, at det er vigtigt at sikre de grundlæggende bidrag til FN-systemet, men altså også til de særorganisationer, som skal udføre de politikker, som bliver vedtaget i FN. Her er det ikke mindst vigtigt for Kristeligt Folkeparti, at FN's udviklingsorgan UNDP kommer til at spille en central rolle. Det gælder også i forhold til at fremme demokrati og

menneskerettigheder og god regeringsførelse. Derfor er det vigtigt for os, at Danmark også aktivt styrker sine bidrag til FN's udviklingsarbejde helt generelt og selvfølgelig i særdeleshed til gennemførelse af FN's årtusindsmål, og i den sammenhæng er jeg enig med regeringen i, at det er vigtigt at sætte særlig fokus på Afrika; det er der, det halter. Men der må ske en mainstreaming helt generelt, hvor vi tager FN's årtusindsmål ind over alle politikområder, for det er i det hele taget vigtig.

Det er godt, at udenrigsministeren holdt fast i de bistandstilsagn, der blev givet i Monterrey. Jeg er også enig i, at det måske ikke så meget er et spørgsmål nu, om vi får givet hinanden flere forpligtelser, som vi lever op til; dem, der allerede er afgivet også i forbindelse med Johannesburg. Vi må nu komme fra holdning til handling i forhold til de mange tilsagn, der er givet, ikke mindst til de fattigste lande her i verden.

FN kan ses som en normsættende institution, og vi ser det også fra Kristeligt Folkepartis side som et stigende behov, at regeringerne og altså også FN tager de mange seriøse ngo'er mere alvorligt og forsøger at inddrage dem mere direkte i politikudformningen på deres respektive områder. Det er derfor, vi godt kunne forestille os, at man i FN oprettede et konsultationsforum for ngo'er, så de kunne komme til at stå stærkere. Vi har også en opfattelse af, at FN's Generalforsamling faktisk ønsker dette.

Udenrigsministeren lagde vægt på, at vi nu er i en situation, hvor FN igen er samlet efter trakkserierne omkring Irakkrigen. Det er jeg sådan set på mange måder enig i. Vi er kommet lidt tilbage på FN-sporet, kan man sige. Det er måske også baggrunden for, at det er lykkedes os i forhandlingerne forud for denne forespørgselsdebat at nå frem til et forslag til vedtagelse fra Kristeligt Folkepartis side, som har fået Folketingets brede opbakning. Jeg vil godt takke de ordførere, der har bidraget til det, inklusive de diskussioner, vi har haft med udenrigsministeren, sådan at jeg på vegne af Kristeligt Folkeparti, Venstre, Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Enhedslisten kan fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til i FN at arbejde for

- en konsekvent gennemførelse af FN's 2015-målsætning med særlig vægt på Afrika,
- at styrke det danske bidrag til FN's udviklingsarbejde,
- at gøre en aktiv indsats for at sikre, at FN's økonomiske fundament opretholdes, og at medlemslandene overholder økonomiske forpligtelser,
- at fortsætte den aktive indsats for, at reformprocessen i FN styrkes, bl.a. ved at tage initiativer, der kan være med til at klarlægge Sikkerhedsrådets fremtid i forhold til dets sammensætning, åbenhed og i forhold til spørgsmålet om vetoret,
- at fremme sammenhængen mellem politiske, militære, humanitære og bistandsmæssige indsatser i konfliktområder og styrke generalsekretærens kapacitet til konfliktforebyggelse,
- at arbejde for at fremme demokrati og menneskerettigheder inden for en international retsorden.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 125).

Kl. 12.05

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg har lige et spørgsmål til forslagsstilleren, hr. Jann Sjursen. Der står som den anden pind i vedtagelsesforslaget, som er fremsat, at man nu vil styrke det danske bidrag til FN's udviklingsarbejde. Mener man her, at det skal være økonomisk, eller på hvilken måde mener man, man kan styrke det arbejde? Og hvor får forslagsstilleren penge – hvis det er det, det handler om – til at styrke det arbejde, der foregår i FN? Er forslagsstilleren ikke enig i, at vi desværre ofte ser, at der er svindel og problemer med den støtte, der gives via FN-systemet, og at der er problemer med, at pengene går i de forkerte lommer, når der gives store millionbeløb fra FN?

Der vil jeg godt spørge: Hvor er det så, forslagsstillerne mener, at man skal yde den ekstra støtte?

Jeg vil også gerne spørge til reformprocessen i FN, som Dansk Folkeparti er enig i man skal gennemføre: Hvad er det for nogle reformer, man fra hr. Jann Sjursens side mener skal laves? Hvor er det, man skal ændre ved Sikkerhedsrå-

det? Er det f.eks. sådan, at Kristeligt Folkeparti er af den opfattelse, at det var en rimelig måde, det foregik på – jeg tænker på de afstemninger, der så ikke kom, men det forløb, der var omkring Irakkrisen, og hvor det viste sig, at FN ikke kunne følge op på de 17 resolutioner, man havde vedtaget om Irak?

Jeg synes altså, at der er nogle åbenstående spørgsmål i det her, som savner en uddybning.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

I forhold til spørgsmålet om den anden pind i forslaget til vedtagelse om at styrke det danske bidrag til FN's udviklingsarbejde, så går det helt klart på en økonomisk styrkelse, altså et øget bidrag samlet set til FN's udviklingsarbejde. Hvis det stod til Kristeligt Folkeparti alene – det står der ikke noget om i forslaget til vedtagelse; det er altså at styrke det samlede danske bidrag – så ville det da i høj grad være UNDP, som skulle styrkes i den her sammenhæng.

Det er klart, at skiftende regeringer – det gælder faktisk også den tidligere regering – fra tid til anden har ændret på bidragene til FN's organisationer, også lidt afhængigt af, hvorvidt man fandt, at de midler, der blev betroet organisationerne, blev forvaltet effektivt. Vi synes, det er helt oplagt, at man selvfølgelig må gøre sig de overvejelser, både for så vidt angår de midler, der ydes multilateralt, og selvfølgelig også for så vidt angår de midler, der ydes bilateralt, altså direkte fra dansk side.

I forhold til hele diskussionen om Sikkerhedsrådets rolle i forbindelse med Irakkrigen kan jeg ikke nå at redegøre meget for forløbet. Man kan jo sige, at det var kønt eller ikke kønt, men Sikkerhedsrådet arbejder altså sådan, som de 17 medlemmer beslutter sig for det skal arbejde. Sikkerhedsrådet er jo ikke en eksakt størrelse. Det er det, medlemslandene gør det til.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Det var jo ikke meget svar på de sidste spørgsmål, jeg stillede omkring bl.a. reformprocessen. Men i forhold til det, som står i vedtagelsen her, at man vil styrke det danske bidrag til FN's udviklingsarbejde, var der et ret klart svar om, at det handlede om økonomi. Man vil nu fylde flere penge i FN-kassen, og det var UNDP, man vil styrke.

Man kan jo have forskellige opfattelser af det her, men det, der i hvert fald står fast, og som burde være en dansk holdning, var, at man til gengæld for økonomisk støtte må kræve kontrol med, at midlerne går i de rigtige lommer. Og der er jo desværre store problemer. Der har været store skandalesager omkring de bidrag, der gives. De har været oprullet i pressen, og derfor er det jo betænkeligt, synes jeg og Dansk Folkeparti, at man bare udstikker sådan en blankocheck og skriver: Nu skal vi styrke det danske bidrag til FN's udviklingsarbejde.

Men jeg vil godt spørge hr. Jann Sjursen: Hvor mange penge handler det om? Har man lavet en aftale med nogle partier i Folketinget eller med regeringen om de penge? Er det i forbindelse med finansloven, de penge skal sættes af, eller hvor regner man med, at pengene skal komme fra? Det er da meget interessant at få at vide. I og med at Dansk Folkeparti gennem de sidste par år har lagt stemmer til to finanslove, er det interessant at høre, hvilke aftaler der er indgået. Det må vi lige tage hensyn til, når der skal kigges på finansloven for næste år.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Nu er det her jo ikke lige tiden og stedet, synes jeg, at forhandle finanslov. Det kunne selvfølgelig være meget rart, især hvis det ikke var Dansk Folkeparti, der fik de afgørende stemmer, det skal jeg da ærligt vedgå. Det tager vi til den tid.

Men der er tale om øgede bidrag til FN's udviklingsarbejder, og til hvilke organisationer det måtte være, og hvordan det ser ud, synes jeg er en debat værd på et andet tidspunkt og i en anden sammenhæng.

Så vil jeg godt anholde hr. Peter Skaarups givne indtryk af, at FN's bistandsmidler er fuldstændig uden for kontrol, og at de kastes i grams, og hvad de ellers gør. Det gør de ikke. De er også kontrolleret, ligesom den danske ulandsbistand er.

Så vil jeg sige, at det, der ligger i forhold til de reformarbejder – det havde jeg ikke tid til at svare så godt på før, det erkender jeg – er jo bl.a., at man bygger videre på de udspil, danske regeringer tidligere har fremlagt, bl.a. i 1997, og også det, som blev fremlagt på basis af fællesnordiske initiativer. Der er taget initiativ til, at de skal fortsætte og aktualiseres i forhold til den nuværende situation.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Peter Skaarup for sin tredje og sidste korte bemærkning til hr. Sjørnsen.

(Kort bemærkning):

Peter Skaarup (DF):

Det lyder da meget godt, at man vil afsætte ekstra midler til FN's udviklingsarbejde. Det, jeg bare efterlyser, er – når man nu så klart står uden en kontrolmekanisme i forhold til, hvad de penge bliver brugt til – at man fortæller: Hvorfor skal pengene tages? Hvor mange penge er der tale om?

Er det ikke også korrekt, at når man er inde på det økonomiske fundament for FN andre steder i den her vedtagelse, gælder det jo netop, at USA bl.a. har været meget kritisk over for det pengeforbrug, der har været i FN, og den korruption, vi har set i mange tilfælde, og derfor har holdt midler tilbage? Det er jo forklaringen på, at man fra amerikansk side har været irriteret over det helt umådeholdne forbrug, der har været specielt tidligere. Det er blevet bedre, det vedkender jeg mig, men der er stadig væk problemer.

Så jeg efterlyser klare svar på: Hvor mange penge er der tale om? Og hvad skal de penge gå til? Det vil være rimeligt at få svar på under en debat som den her, når man i teksten er så klar, som man er.

(Kort bemærkning):

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg er udmærket klar over, at Dansk Folkeparti lægger sig klods op ad, hvad USA mener og gør, og i den her sammenhæng synes jeg måske, det kunne være en oplysning værd for hr. Peter Skaarup, at amerikanerne rent faktisk er begyndt at betale deres bidrag til FN.

Det hænger måske sammen med, at når USA føler, at de har brug for FN, når de drager i feltet ikke mindst, begynder de at smide penge på bordet hist og pist og altså også i forhold til FN-systemet, og når de ligesom ikke har brug for det, er de lidt mere tilbageholdende, så jeg tror såmænd desværre ikke, at det er af de grunde, som hr. Peter Skaarup nævnte. Men USA betaler faktisk sine bidrag i øjeblikket, og det kunne måske mane til eftertanke i Dansk Folkeparti.

Stadig væk er det begrænset, hvor meget man kan få med inden for et ordforbrug på 150 ord, som der er tale om, når man fremsætter et forslag til vedtagelse, som det må være hr. Peter Skaarup bekendt; man kan ikke få alt med. Men

selvfølgelig går Kristeligt Folkeparti som alle andre ind for, at der skal være kontrol med de midler, som bliver brugt af FN.

Så synes jeg ærligt talt også, hr. Peter Skaarup burde vide, at det ikke er finansloven, der forhandles nu; det er mere en generel debat om FN-systemet, og hvad vi vil med FN i fremtiden.

(Kort bemærkning):

Jesper Langballe (DF):

Jeg synes, der er noget besynderligt ved det her. Mit indtryk er altid, at når regeringspartier er med i et vedtagelsesforslag, er de interesseret i at gøre det så løst som muligt, ikke at forpligte sig alt for meget.

Kl. 12.15

Men jeg har da indtryk af, at udenrigsministeren har været en betydelig drivkraft i forbindelse med tilblivelsen af det her vedtagelsesforslag. Det er jo altså sådan, at der har været et parti, Dansk Folkeparti, som man kunne henvende sig til, når der skulle handles, når der skulle gennemføres en beslutning om en militær aktion, og så kan man selvfølgelig vende sig andre steder hen, når der skal bruges ord, og det er fint nok. Men her pålægger udenrigsministeren altså sig selv at styrke det danske bidrag til FN's udviklingsarbejde.

Det er da fuldstændig umuligt, at der i det spil, der er foregået, overhovedet ikke har været kroner og øre på; ingen forpligtende bemærkninger. Det kan ikke passe. Det må vi have noget mere at vide om.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Det må så være hr. Sjørnsen, der må svare på det. Jeg betragter det som en kort bemærkning til hr. Sjørnsens indlæg.

(Kort bemærkning):

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg tilhører selvfølgelig ikke regeringspartierne, men jeg skal da gerne forsøge at svare på hr. Langballes spørgsmål.

Jeg er utrolig glad for, at regeringen har ladet sig forpligte med det her forslag til vedtagelse om at styrke bidraget til FN's udviklingsarbejde. Det hilser jeg meget velkommen. Så må vi i forbindelse med finanslovforhandlingerne se, hvad det helt præcist betyder i kroner og øre; det tror jeg kommer for dagen, også for hr. Jesper Langballe.

Jeg kan kun bekræfte, at vi fra Kristeligt Folkepartis side, og jeg tror fra alle forslagsstiller-

nes side, er meget begejstret for, at regeringen på den her måde har ladet sig forpligte. Det kan Dansk Folkeparti så begræde, det ved jeg ikke. Men vi er meget tilfredse fra Kristeligt Folkepartis side, kan jeg sige, og det tror jeg også de andre partier er. Det har der været enighed om, det skal jeg ikke prøve at undlade at udstille i den her forbindelse.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så må det blive fru Hanne Severinsen som ordfører.

Hanne Severinsen (V):

Jeg vil gerne takke for, at vi på den her måde har fået mulighed for at diskutere FN's fremtid, og jeg vil gerne takke udenrigsministeren for en fremragende redegørelse, der kom vidt omkring, og som også gjorde det klart, at det jo ikke er FN som sådan, der er til debat, for hvis ikke vi havde FN, ville vi være nødt til at opfinde noget lignende.

Og når man diskuterer, om FN fungerer godt nok, skal man lige tænke på, at FN jo er et spejl af den internationale virkelighed, og det er sådan med et spejl, at hvis ikke man kan lide det, man ser i det, så hjælper det ikke, at man bare brækker spejlet itu.

Der har jo tidligere været tale om, at FN har været handlingslammet, bare tænk på den kolde krig, hvor det meget tit var sådan, at Sikkerhedsrådet ikke kunne vedtage noget, og hvor det ofte var sådan, at Generalforsamlingen vedtog noget, der var fuldstændig urealistisk.

Noget af det, der har været problemet, har jo været, at FN, som blev dannet i 1945, afspejlede situationen på det tidspunkt og også, at konflikter var mellem stater, hvor vi jo i dag har nogle andre udfordringer: terrorisme, etniske konflikter og korrupte diktators måde at misbruge deres magt på. Det vil sige, at mange konflikter ikke er mellem stater, men inden for stater. Det er jo noget af en udfordring.

Men samtidig kan man sige, at der efter Murens fald var mange ting, der kunne lade sig gøre, og i virkeligheden kan man måske sige om Sikkerhedsrådet, at det i begyndelsen af 1990'erne næsten var for effektivt med at sprøjte resolutioner ud. Det, der var problemet dengang, var, at vi havde svært ved at få dem fulgt op, og det er også en af de ting, som virkelig er vigtig.

Der er også problemer med stigende bureaukrati. Det er noget, som generalsekretæren har gjort en del ud af at bekæmpe.

Man må også sige, at det i virkeligheden er lidt mærkeligt, at f.eks. et land som Libyen kan blive formand for en Menneskerettighedskommission. Men igen, FN er et spejl af virkeligheden, men det er også vigtigt, at vi får set på, hvordan vi kan forbedre FN. Der skal man skelne imellem reform af pagten som sådan og reformer inden for pagten.

Når det gælder reform af pagten, er det klart, at det ikke er det nemmeste her i verden, for det kræver jo accept af alle fem, der har vetoret i dag. Men vi har da arbejdet for fra dansk side – det så faktisk ud til, at der var stemning for det for nogle år siden, men det er måske knap så nemt i dag – at man fik en bedre geografisk repræsentation uden nødvendigvis at få flere veto magter, for det er jo vigtigt, at Sikkerhedsrådet bliver et smidigt organ, og man kunne måske se på, hvordan Sikkerhedsrådet kunne forbedre sig, så man ikke nødvendigvis behøver at reformere pagten. Der har udenrigsministrene nævnt Smart Sanctions, forebyggende aktioner osv.

Kl. 12.20

Men der er også reformer inden for pagten, f.eks. at bygge noget mere på regionale organisationer, bygge mere på præventive virkemidler, styrke hele strømlinien og koordineringen af FN's udviklingsaktiviteter. Vi skal sandelig ikke understøtte, at FN får yderligere bureaukrati og yderligere knopskydning, tværtimod skal vi sørge for, at vi finder en bedre måde, og jeg synes, at vi i al væsentlighed kan støtte det, som Kofi Annan har lagt op til.

Udenrigsministeren nævnte, at topmøderne nu skal følges op. Det tror jeg også er vigtigt. Det har jo været vigtigt, at man har fået skabt nogle internationale normer ved at holde disse topmøder og forpligtet en masse statsledere på forskellige områder. Men det er jo også vigtigt, at vi nu får opfølgningen, at vi også får fulgt op på Den Internationale Straffedomstol og på de universelle menneskerettigheder.

Det er også vigtigt, at vi ser på FN som den, der skal sikre udvikling, 2015-målsætningen og de 0,7 pct., som de rige lande har forpligtet sig til, samt løse alle de nye problemer, der navnlig er i Afrika. Det er vigtigt, at vi på den måde fra dansk side støtter FN's udviklingsarbejde, og at vi gør det ved det, man kunne kalde aktiv multilateralisme. Det vil sige, at når vi styrker udviklingsarbejdet, ser vi selvfølgelig også på, hvad der virker, og hvad der ikke virker, og hvor der var noget, der kunne samordnes, og så går vi vi-

dere ud fra det med at styrke udviklingsarbejdet.

Til sidst vil jeg sige, at det også er spændende tanker, der er om, at vi måske kan få noget mere dynamik ved at have en parlamentarisk dimension. IPU har nu fået status som en begyndelse til en parlamentarisk dimension. Europarådet kæmper for at få nogle muligheder for, at man også for regionale organisationer kunne få noget indflydelse, så vi på den måde kan få styrket hele det forebyggende arbejde.

FN kritiseres ofte, men FN er jo en organisation, vi hele tiden skal være på vej til at forbedre, og vi skal se de problemer, der er i verden, som en udfordring for Verdensorganisationen.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Der har jo været udtrykt mange smukke målsætninger og smukke ønsker for FN's fremtid af forslagsstillerne og af udenrigsministeren og sidst af fru Hanne Severinsen.

Men jeg vil gerne spørge, om ikke fru Hanne Severinsen kunne få lyst til ligesom at tage udgangspunkt i den konkrete historiske situation, vi står i, hvor sagen jo er den, at FN brød sammen i forbindelse med opspillet til Irakkrigen. Vi beklagede det alle sammen, men fallitten var åbenbar på grund af Frankrig og Tyskland.

Det er jo sådan, at der aldrig er noget, der er så galt, at det ikke er godt for noget, og man kunne spørge sig selv i den situation: Mon egentlig ikke det er meget godt, at FN kommer lidt ned på jorden fra al den højstemte retorik, der, undskyld, jeg siger det, også i den her debat præger samtalen, hver gang man siger FN? At FN kommer ned på jorden og bliver til et brugbart redskab, fordi der kommer lidt mere realisme ind i foretagendet, bl.a. en realistisk sans for, at der altså er grænser for, hvilke bananrepublikker man kan have siddende i Sikkerhedsrådet, hvis det skal fungere.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge fru Hanne Severinsen, om hun har gjort sig nogle tilsvarende overvejelser.

Kl. 12.25

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg synes, det var en på mange punkter udmærket ordførertale, som Venstre holdt her. En af de ting, jeg var meget enig i, var, at når man nu har haft topmøder i FN-sammenhænge, er det utrolig vigtigt, at de løfter og målsætninger, man gi-

ver, bliver fulgt op af konkret handling. Et af de løfter, der blev givet sidste år på det store møde om finansiering og udvikling i Monterrey, var jo, som også ordføreren var inde på, løftet om at nå minimum 0,7 pct. af BNI i udviklingsbistand fra den rige verden til den fattige verden.

Hvis man har den holdning, som jeg deler meget med ordføreren, synes jeg, det var med lidt undren, man forleden kunne læse, at de andre EU-lande er stærkt utilfredse med den måde, hvorpå Danmark vil fortsætte nedskæringerne på ulandsbistanden. Det er sådan, at de har kritiseret Danmark, fordi man har en kollektiv målsætning i EU om at komme op på 0,39 pct. af BNI i gennemsnit i udviklingsbistand i 2005. Og hvis man skal kunne det, er det jo vigtigt, at lande ikke begynder at skære deres udviklingsbistand ned. Så alle de øvrige EU-lande er enige om at øge deres udviklingsbistand, men kun Danmark er åbenbart villig til at skære ned.

Derfor mener jeg, at det kan klinge lidt hult, hvis man konkret har ønsket om at opfylde målsætninger og løfter og så går ud og skærer ned på områder, hvilket er stik imod de løfter, man har givet.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg synes, det var lidt underligt, at man hverken fra Venstres ordfører eller fra ministeren hørte ét ord om det, som efter vores opfattelse er hovedproblemet ved FN netop nu. Det er, at vi har fået en verdensorden, som er domineret af én stat, USA, der på den ene side har magten til at være ligeglad med FN og reelt er ligeglad med FN.

Det var jo det, der var hovedproblemet op til Irakkrigen, nemlig at USA godt ville bruge FN, i det omfang FN fulgte USA. I det øjeblik FN besluttede sig for ikke at følge de amerikanske interesser, kørte USA alligevel, og den danske regering fulgte med USA og var medløbere i den sammenhæng.

Jeg vil godt have en kommentar til det fra Venstres ordfører, for det er for mig at se helt, helt afgørende, hvis vi skal have en meningsfyldt diskussion om FN's fremtidige rolle.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Først til hr. Jesper Langballe, som siger, at udgangspunktet er, at FN brød sammen: Det gjorde FN ikke, men det er rigtigt, at Sikkerhedsrådet ikke var særlig effektivt, det kan vi roligt være enige om. Vi kan også godt være enige om,

at det er ærgerligt, at der er lande, regioner, der vælger repræsentanter ind i Sikkerhedsrådet, som vi egentlig ikke synes om.

Men der er det igen sådan, at FN altså afspejler, sådan som verden ser ud, og vi skal selvfølgelig gøre, hvad vi kan for med vores normer og vores menneskerettigheder og vores retssamfundstanker osv. at dunke dem oven i hovedet. Det er jo en af de ting, som også er meningen med FN, at vi laver resolutioner imod dem, der bryder disse ting. Men de eksisterer jo rent faktisk som lande, og vi har et universalt princip, og det vil sige, at de virkelig befinder sig i FN.

Til hr. Jeppe Kofod: EU har jo lovet at komme op fra 0,33 pct. Det er jo ikke meget. Vi ligger højt og har været oppe på 1 pct. og er lidt på vej ned, men vi har i kroner og øre ikke lagt op til, at der skal beskæres i år. Det vil sige, at det jo ikke kan være vores forpligtelse at kunne få 0,33 pct. op til 0,39 pct., og det har vi heller ikke lovet.

Til hr. Holger K. Nielsen: USA er jo den stærkeste magt militært, det ved vi jo, men når vi nu er enige i noget, de gør, kan jeg ikke se andet, end at det er en god idé at prøve at være med og i øvrigt prøve at gøre sin indflydelse gældende. For naturligvis er vi stadig væk tilhængere af Den Internationale Straffedomstol, og det er et af de områder, hvor vi må gøre vores indflydelse gældende. Men vi ønsker selvfølgelig en international retsorden.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Luften bliver let sådan lidt tyk og røgelsesagtig og får præg af noget kultisk under sådan nogle FN-diskussioner. Jeg ved ikke, hvordan det kan være, men der kommer noget frimurerlogeagtigt over det.

Kl. 12.30

Det var det, jeg sådan ville prøve at prikke lidt hul i ved at spørge til den situation, der jo opstod, da det kollapsede i Sikkerhedsrådet. FN viste sig ikke i situationen at være et brugbart redskab på grund af England, på grund af Frankrig og Tyskland.

Og så er det, jeg spørger fru Hanne Severinsen, om ikke det så kunne få os til at tænke sådan lidt forfra, om ikke det kunne friske lidt op i røgelsesluften, sådan at man bl.a. blev klar over, at det vistnok er et fuldstændigt tilfælde, at Irak ikke sad i Sikkerhedsrådet, da det var aktuelt. Ja, man kunne vel teoretisk set ligefrem have tænkt sig, at Saddam Hussein kunne have været formand.

Er der ikke et eller andet uholdbart ved det – hvis jeg må bede om opmærksomheden?

Er det egentlig ikke værd en gang til at overveje et sikkerhedsråd, hvor hvem som helst kan sidde og ikke de civiliserede stærke nationer, som har mulighed for at gøre noget effektivt for verdensfreden, men alle mulige tilfældige slyngler, under indtryk af den realisme, der egentlig var i situationen før Irakkrigen?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Langballe, den røde knap betyder, at taletiden er udløbet.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg vil gerne indlede med at takke fru Hanne Severinsen for svaret og understrege, at jeg i hvert fald forstod på ordførelertalen, at det også er Venstres holdning, at de løfter, man giver ved FN-konferencer, også omkring udviklingen af finansiering og udvikling, holder man selvfølgelig også efterfølgende i praksis. Det er jo der, den store forskel er.

Der er jo givet talrige løfter op gennem 90'erne på diverse FN-konferencer. Det store problem er, at de rige lande jo ikke holder løfterne, og at der også er mange fattige lande, der heller ikke holder deres løfter. Det kan vi godt blive enige om.

Men det er vigtigt, at Danmark holder sine løfter. Og et af de løfter er jo som sagt, synes vi, at man ikke, samtidig med at man siger, at man skal øge EU's gennemsnit af udviklingsbistanden, kan skære ned på den danske udviklingsbistand. Det opfatter andre lande som at gå imod den fælles holdning, kan vi se her fra mødet i sidste uge.

Det synes vi er problematisk, for Socialdemokratiets holdning er jo, at vi jo ikke kan øge bistanden til over den ene procents målsætning, vi har haft hele tiden, vi skal bare holde fast i den. Det er vigtigt, sådan at når vi taler om løfter, når vi taler om, at vi gerne vil finansiere udvikling, halvere fattigdommen inden år 2015 osv., bidrage aktivt til det, så mener vi også noget med det. Så er det ikke bare tomme ord, så er der også handling bag, og der er handling fra dansk side bag det her.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Lige kort til hr. Jesper Langballe: Ja, der kan ske de frygteligste ting, når man følger reglerne. Der

er jo også en risiko for, at hr. Jesper Langballe kunne have været valgt som formand for det her Folketing. Det ville godt nok være en frygtelig tanke, men der er altså en risiko for det.

Så lige til fru Hanne Severinsen, som siger, at vi skal gøre det, der er rigtigt: Jo, men problemet er jo her, at der ikke var flertal i Sikkerhedsrådet for det, den danske regering mente var rigtigt. Det er det, der var hele pointen i den FN-fundering, som man påstod var i Irakkrigen.

Det var notorisk således, at der kom holdningstilkendegivelser omkring den amerikanske krigsførelse, som klart viste, at der i Sikkerhedsrådet ikke var et flertal bag den amerikanske krig. Og det er jo derfor, at FN, om man så må sige, mister autoritet, netop fordi USA ville have krigen, ligegyldigt hvad FN's Sikkerhedsråd mente. Det synes jeg at regeringspartierne bør forholde sig langt mere konkret til.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Til hr. Jesper Langballe: Kultisk frimurerloge – altså når jeg egentlig koncentrerede mig om de praktiske reformer, så er det netop, fordi jeg siger, at man selvfølgelig kan anlægge den synsvinkel, at FN nu skal reformeres, hele pagten skal laves om, og at Sikkerhedsrådet skal fuldstændig omkalfaltres osv.

Men man kan jo også tage det FN, der er her, og så prøve at gøre det bedre. Der er faktisk mange praktiske reformer, og de foregår faktisk i øjeblikket. FN er noget andet end Sikkerhedsrådet. FN er også alle de mange udviklingsorganisationer, som vi jo taler pænt om i vores fælles forslag til vedtagelse.

Kl. 12.35

Jeg indrømmer, at der kan være tilfældige slyngler, som sidder i FN og kan sidde på høje poster, sådan er verden. Vi har jo altså vedtaget, at det er universalitetsprincippet, der gælder i FN, og så må vi sørge for at gøre verden bedre, inklusive det med de der tilfældige slyngler.

Til hr. Jeppe Kofod vil jeg sige: Jo, vi lever op til løfterne. Vi ligger på 0,96. Er det os, der skal bære, at de andre kan få sig smølet op fra 0,33 til 0,37? Hvis de kommer og bebrejder os, så vil jeg sige: Nå ja.

Til hr. Holger K. Nielsen: For det første blev det jo ikke afprøvet, om der var flertal i Sikkerhedsrådet. Det var der muligvis ikke på det tidspunkt, men vi synes i hvert fald på samme måde som USA og England, at det var tiden, og at der

ikke var nogen grund til at blive ved med at trække det ud, som i virkeligheden var uundgåeligt. Og det har også vist sig at være en fordel for det irakiske folk.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jesper Langballe for den tredje og sidste korte bemærkning til fru Hanne Severinsen.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Der har været enighed om, at universalitetsprincippet skal gælde, men hvad nu, hvis virkeligheden går hen og indhenter principperne? Det ser man jo altså. Er det ikke det, man jævnt hen har set i FN? Jeg tænker på, hvordan der tilbage i 1970'erne har været sådanne vanvidsbølger, hvordan Idi Amin – som jo altså havde menneskekød liggende i sin dybfryser – blev hyldet i FN, da han holdt en tale, som var en anbefaling af et totalt folkedrab på Israel. Kunne det ikke være, at virkeligheden var løbet fra princippet om universalitet?

Hr. Holger K. Nielsen siger – det er jo meget karakteristisk: Man må nu en gang følge reglerne. Det er sådan rigtig dogmatik. Det, vi altså taler om, er, om man eventuelt skulle lave reglerne om.

Og når fru Hanne Severinsen siger, at vi så må gøre verden bedre, så synes jeg unægtelig, at man virkelig er tilbage i frimurerlogen. I stedet for at se praktisk på det og spørge: Hvad kan lade sig gøre her på denne onde jord, siges der i stedet, at så må vi først have den omskabt til et paradys, for så vil FN også kunne komme til at fungere udmærket. I Paradys vil der slet ikke være brug for det!

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg synes, det er rimeligt og på tide, at også fru Hanne Severinsen erkender – også på baggrund af de udtalelser, der er kommet fra hr. Jesper Langballe – at det da var en falliterklæring for FN, at man ikke kunne blive enige om Irak. Det må da være en falliterklæring. Når der er vedtaget 17 resolutioner, som Irak skulle overholde, og Irak ikke gør det, så bør det have nogle konsekvenser.

På den baggrund vil jeg godt fremsætte et forslag til vedtagelse på vegne af Dansk Folkeparti, der går på det og også en række andre punkter; vi mener skal være gældende i forhold til FN:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer, at FN på flere områder, bl.a. i forbindelse med Iraks gentagne brud på FN's mange resolutioner om afvæbning af Saddam Hussein og hans udemokratiske rædelseregime uden efterfølgende konkret handling fra FN's side, har spillet fallit, anses det for afgørende vigtigt, at FN effektiviseres og reformeres med fokus på følgende punkter:

- at styrke international fred og sikkerhed,
- at bekæmpe terrorisme og slyngelstater, der udgør en trussel mod verdensfreden,
- at forbedre levevilkårene for mennesker i den tredje verden ved bekæmpelse af den enorme befolkningstilvækst,
- at optage nye lande, f.eks. det demokratiske Taiwan,
- at det skal være en forudsætning for at kunne besætte nøgleposter i FN-systemet, at man repræsenterer et demokratisk land med frie valg,
- at flygtningeproblemer løses i nærområdet ved, at flygtningene beskyttes og hjælpes dér, og
- at bekæmpe asylshopping, menneskesmugling og illegal immigration.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 126).

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se foran). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Kl. 12.40

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg må nu lige kommentere hr. Langballes bemærkninger om reglerne. Det var dog en særpræget udtalelse, at det at følge reglerne skulle være noget dogmatisk, og da ikke mindst når det kommer fra en tidehvervspræst som hr. Jesper Langballe.

Jeg har det altså sådan, at jeg har tænkt mig at følge reglerne, så længe de er der, og det vil sige, at hvis der er flertal for, at hr. Langballe skal være formand her i Folketinget, så vil jeg acceptere det. Jeg vil gerne ændre de regler, men indtil de er ændret, så vil jeg følge dem.

Til fru Hanne Severinsen vil jeg sige, at problemet jo ikke er, om det var en rigtig krig eller ej i den her sammenhæng. Det, som er det centrale, er jo, om det var en krig, der styrkede eller svækkede FN.

Der er sandheden jo, at i og med at man gik i krig, selv om der ikke var et FN-mandat, så har denne krig svækket FN's autoritet, og det synes jeg at regeringen burde forholde sig til.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Ja, vi mener nu altså, at den faktisk bygger på de tidligere FN-resolutioner. Selvfølgelig svækkede det FN, at Sikkerhedsrådet var så uenigt. Men jeg synes, at hr. Jesper Langballe blander tingene sammen, når han siger, at Sikkerhedsrådet havde en situation, hvor de var lammet. Jamen det har de været i næsten hele Sikkerhedsrådets historie.

Det er jo meget, meget få gange overhovedet, at Sikkerhedsrådet har kunnet vedtage noget i den kolde krigs tid. Det var faktisk kun, da Sovjetunionen ved en fejltagelse kom til at udvandre, at man kunne lave en aktion mod Korea. Ellers fungerede det jo slet ikke. Så når man siger, at det var en fuldstændig fallit for FN, må jeg sige: Ja, det er en fallit for dem, der sidder i FN's Sikkerhedsråd. Det kan vi være enige om.

Men hvis man nu skulle gå bort fra universalitetsprincippet og have det princip, man f.eks. har i Europarådet – det kunne der selvfølgelig være noget interessant i – og sige, at det kun er for lande, der overholder menneskerettigheder, demokrati og retsnormer osv., så ville det altså blive de fines klub.

Nu har man altså vedtaget universalitetsprincippet, og vi har måttet høre på åndssvage taler fra Fidel Castro, som der har været folk, der har siddet og klappet ad. Det har vi selvfølgelig været dybt irriterede over, og det siger vi også, for i FN's Generalforsamling kan man jo så sige, hvad man mener om de ting.

Når jeg siger, at vi jo så må prøve at gøre det bedre, så er det, fordi jeg jo ved, at man i diktaturstater gennem tiderne, f.eks. i Chile, år efter år har kæmpet med resolutioner mod diktaturet, og på et eller andet tidspunkt viser det sig jo at hjælpe. Det samme gælder Sydafrika osv.

Mange skridt kan på et tidspunkt føre til, at man har et pres mod diktatorerne. Nogle af dem sidder i FN, og de bør selvfølgelig også hele tiden høre, hvad vi mener om dem. Det bliver de i hvert fald nødt til at lægge ører til både i Generalforsamlingen og Menneskerettighedskommissionen osv.

Det er jo rigtigt, at paradis er ikke et sted for demokrater, for der er jo altid nogle, der mener noget andet, og sådan er det altså også med FN.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Hr. Jeppe Kofod som ordfører.

Jeppe Kofod (S):

Først og fremmest vil jeg gerne takke Kristeligt Folkeparti for initiativet til denne forespørgsel om, hvad regeringen vil med FN i fremtiden. Det er jo et aktuelt spørgsmål, må man jo sige, både i lyset af Irakkrigen og FN's globale rolle.

Lad mig understrege, at det for Socialdemokratiet er afgørende vigtigt, at FN bliver en krumtap i arbejdet for et internationalt retssamfund, når man også tager i betragtning, at FN jo udgøres af 191 medlemslande og dermed nyder en global anerkendelse.

FN har med FN-pagten og verdenserklæringen om menneskerettighederne samt den omfattende mængde af konventioner om bl.a. menneskers vilkår og retsstilling spillet en afgørende rolle i efterkrigstidens verden.

For Socialdemokratiet er det en klar målsætning at ajourføre folkeretten til moderne tid, ikke mindst i forhold til anerkendelse af menneskerettighederne, hvis universelle gyldighed ikke bør tilsidesættes af begrænsende folkeretlige principper.

Kl. 12.45

Specielt efter den kolde krigs ophør er FN's globale rolle for alvor kommet på dagsordenen og muligheden for beslutningstagning jo styrket. Eksempelvis blev vetoretten i FN's Sikkerhedsråd i perioden 1996-2001 kun brugt seks gange, hvorimod man gennemsnitligt brugte vetoretten 50 gange pr. årti i perioden fra 1946 til 1995.

Man må endvidere ikke glemme FN's Sikkerhedsråds unikke karakter som det eneste organ i verden, der har beføjelser til at træffe bindende, sikkerhedspolitiske beslutninger af global rækkevidde, lige så vel som man ved FN's årtusindgeneralforsamling enedes om at forpligte alle FN's 191 medlemslande på særdeles ambitiøse og konkrete mål for udviklingen frem til 2015, bl.a. halvering af antallet de godt en milliard mennesker, som i dag lever i ekstrem fattigdom og som sulter, at sikre alle børn grundskole, at standse hiv/aids-epidemiens udbredelse og at halvere antallet af mennesker uden adgang til rent drikkevand for at nævne nogle af eksemplerne.

For os er det afgørende, at regeringen styrker det danske bidrag til FN's udviklingsarbejde, og at man, når de konkrete mål, herunder ikke

mindst finansiering og udvikling, som det blev aftalt i Monterrey, holdes.

Danmark er som bekendt fællesnordisk kandidat til FN's Sikkerhedsråd i perioden 2005 til 2006 og skal vælges på generalforsamlingen næste år. Vi vil gerne opfordre regeringen til – og vi synes, det er fornuftigt, at det er nævnt i dette her forslag til vedtagelse – at der bliver taget initiativ til at styrke reformarbejdet af FN, ikke mindst af FN's Sikkerhedsråd.

Vi mener endvidere, at det vil være naturligt, at udspillet, hvor man styrker reformarbejdet i FN, kunne blive et fælles nordisk initiativ. Vi mener eksempelvis, at vetoretten i et moderniseret Sikkerhedsråd kun skal kunne anvendes med udførlig begrundelse i FN's charter og/eller henvisning til menneskerettighedskonventioner.

Sikkerhedsrådets sammensætning burde ændres, så regioner, som i dag ikke er at finde i FN's Sikkerhedsråd som permanente medlemmer, burde få en sådan repræsentation. Det bør også sikres, at EU's permanente medlemmer af Sikkerhedsrådet, Storbritannien og Frankrig, stemmer i overensstemmelse med en fælles EU-holdning, hvis der foreligger en sådan.

Afslutningsvis vil jeg gerne sige, at FN er og bliver i stigende grad en vigtig institution i opbygningen af en international retsorden. Vi håber derfor også, at regeringen vil tage imod vores opfordring til at få etableret en fællesnordisk FN-politik igen – man har haft det tidligere – sådan at vi med alle de muskler, vi har, og den tradition, vi har, fra Nordens side kan forsøge at reformere FN. Det er der behov for.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Hr. Peter Skaarup som ordfører.

Peter Skaarup (DF):

Det er en interessant debat, som Kristeligt Folkeparti har givet anledning til, at vi skal have her i dag. Det er relevant i en tid, hvor FN netop har været ude i vel nok en af sine største kriser i organisationens levetid, igen at tage en holmgang om, hvordan vi ser, at FN udvikler sig i de kommende år.

Selv om FN vel nærmest kan beskrives som værende i permanent krise, som også fru Hanne Severinsen var inde på, siden organisationens start, så er der alligevel noget specielt ved den aktuelle krise, som vi har været vidne til gennem efterhånden et stykke tid, fordi den peger hen imod nogle helt fundamentale problemer i

FN-organisationen, herunder naturligvis ganske specifikt sammenhængen i Sikkerhedsrådets arbejde.

Forudsætningen for et FN, der kan fungere, er vel, at organisationens allervigtigste organ, nemlig Sikkerhedsrådet, kan træffe beslutninger, kan fungere effektivt i det daglige arbejde.

FN's Sikkerhedsråd har 5 permanente medlemmer: USA, Frankrig, England, Rusland og Kina. Alle har de vetoret i Rådet. De resterende 10 medlemsstater sidder med i Rådet i kraft af et rotationssystem, og det samme rotationssystem er det, der betyder, at Libyen, såmænd Libyen, i øjeblikket er formandsland i Menneskerettighedskommissionen i FN.

Lad det være sagt med samme: Denne sammensætning er ikke ideel. Det er ikke rimeligt, at et land som Syrien, der hele tiden bryder frihedsrettighederne derhjemme og muligvis huser topfolk fra det afsatte irakiske styre og deres familier, kan være medlem. Det er et enevældigt styre, hvor befolkningen nærmest har forbud mod at se på internettet. Skal vi lade os lede i Sikkerhedsrådet af et land, der i så eklatant grad er ude af trit med demokratiske traditioner?

Kl. 12.50

Forbryderstater som Syrien og Libyen bør naturligvis ikke spille en ledende rolle i FN. De stater skulle tværtimod tugtes af FN til at acceptere de rettigheder for deres befolkninger, som de træder under fode. Irak kunne, som hr. Jesper Langballe var inde på tidligere, såmænd lige så godt have været et land i Sikkerhedsrådet på det tidspunkt, hvor hele krisen omkring Irak foregik. Ja, det kunne såmænd lige så godt have været Saddam Hussein, der sad ved bordenden, da man skulle tage stilling til, om der skulle laves en krigsindsats, en afvæbning af Irak, da det kom til stykket.

Enhver kan sige sig selv, at det selvfølgelig ikke er en rimelig situation, at et land, der i den grad bryder almindelig lov og ret for sin egen befolkning, på den måde kunne have siddet for bordenden, når det handlede om at udføre de handlinger, som FN's Sikkerhedsråd lagde op til med de vedtagelser, der har været.

Et er, at de her diktaturstater sidder med ved bordet, men noget andet er, at en lang række særdeles fattige lande også sidder med i Sikkerhedsrådet. Vi så jo desværre under Irakkonflikten, hvilke konsekvenser det fik. I stedet for at Sikkerhedsrådet koldt og kynisk overvejede, hvad man skulle gøre for at få Saddam Hussein til at makke ret, så kom der mærkværdige slut-

ninger frem og tilbage, og det blev svært at befri den irakiske befolkning for Saddam Hussein, fordi det lige pludselig handlede om andre vigtige ting i Sikkerhedsrådet for de lande, som jeg taler om her.

Det handlede nemlig om, hvordan USA og måske Frankrig og andre lande, som vil have magt i Sikkerhedsrådet, kunne bestikke eller putte penge i statskassen hos Syrien eller Angola eller Cameroun og andre af de lande, der stadig sidder i Sikkerhedsrådet.

Om USA kunne stikke penge i statskasserne eller ej, fandt vi aldrig ud af, men hele forløbet var uværdigt, og det viser med al ønskelig tydelighed, at Sikkerhedsrådet har behov for en gennemgribende reform, som man klart her fra tælerstolen i Folketinget, når vi har en debat om FN, burde erkende.

FN er også andet end Sikkerhedsrådet. FN har mange forskellige opgaver i det løbende arbejde. Og det er desværre ikke alle steder, som jeg har været inde på tidligere under debatten, at de embedsmænd, der sidder rundt omkring i systemet, er på det rigtige spor. Nogle steder ser vi desværre, at man meler sin egen kage og ikke hjælper de befolkninger, som virkelig er i knibe.

Derfor har jeg da også forståelse for, at USA gennem en lang årrække har været kritisk over for, hvilke store bidrag som USA jo i høj grad har været med til at give, der skulle gives til FN-organisationen. Derfor synes jeg også, det er forkert, at man i et forslag til vedtagelse i dag antyder, at USA virkelig er problemet. Man skulle vel snarere se på de lande, som ikke overholder almindelig lov og ret for deres befolkninger. Og det antyder man jo i det forslag, som er fremlagt i dag.

Jeg ser gerne, at Danmark også i FN-regi fører en høj profil. Vi vedtog sammen med andre lande at føre en høj profil i forhold til Kina, hvor vi kritiserede kinesiske overgreb mod almindelig lov og ret for dets befolkning. Det skal vi fortsætte med. Vi skal fortsat selvstændigt i FN kæmpe for de her initiativer, men det kræver, at vi taler fuldstændig frit og åbent omkring tingene i stedet for at stikke noget under stolen.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Der er en kort bemærkning fra hr. Jann Sjørnsen, hr. Søren Søndergaard, hr. Holger K. Nielsen og nu også fru Hanne Severinsen.

Nogenlunde på slaget kl. 13 bryder vi forespørgslen af og går over til spørgsmål til ministrene, så vi prøver at se, om vi kan tage de fire

korte bemærkninger og så et svar, og så vil jeg tro, klokken er 13.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Det er jo åbenbart, både ifølge tidligere korte bemærkninger, hr. Peter Skaarup har haft her i debatten og i øvrigt også hr. Jesper Langballe fra Dansk Folkeparti, og så den ordførertale, der blev holdt her, at det ikke bekommer Dansk Folkeparti vel, at regeringspartierne er gået med på et forslag til vedtagelse, som jeg på en række partiers vegne har fremlagt i dag.

Når nu det er et problem for Dansk Folkeparti, vil jeg godt spørge, om det så i virkeligheden betyder, at Dansk Folkeparti ikke har tillid til regeringen, når det gælder dens FN-politik.

Kl. 12.55

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg har sådan set stor sympati for Dansk Folkepartis idé om at lave en sammenslutning af lande, som opfylder demokrati og menneskerettigheder osv., som ikke undertrykker menneskerettighederne, som vi ser i Kina, som ikke inde-spærrer folk på en base uden dom, som ikke henretter folk. Altså jeg har stor sympati for den sammenslutning.

Det eneste spørgsmål, jeg måske har til hr. Skaarup og Dansk Folkeparti, er, om man kunne give os en idé om, hvor stor den sammenslutning kunne blive. Altså hvad det er for lande, man forestiller sig skulle være en del af den sammenslutning. Er det tre eller er det fem eller er det 10? Det kunne måske være interessant at høre.

Derudover kan jeg også være enig i, at Irakforløbet på mange måder var uværdigt. Man har vedtaget nogle resolutioner i FN, som der ikke var fulgt op på. Det minder jo uhyggeligt om det, der er sket med Israel i årtier, hvor man i Generalforsamlingen har vedtaget den ene resolution efter den anden om Israel om stop for besættelsen af palæstinensisk land, men hvor man aldrig nogen sinde har taget nogen effektive skridt.

Er hr. Skaarup ikke fuldstændig enig i, at det også er et sort kapitel for FN, at man aldrig nogen sinde har gjort noget effektivt for at stoppe Israels besættelse af Palæstina?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det står jo klart, når man hører Dansk Folkeparti og partiets holdning til de internationale spørgsmål, at partiet ikke helmer, før hr. Jesper Langballe også er formand for Sikkerhedsrådet. Så kan Dansk Folkeparti sidde og være FN, og så vil den sag være ordnet.

Men lige omkring de historiske forhold vil jeg da godt høre, selv om jeg måske nok kender svaret lidt, men alligevel, selv en blind høne kan finde et korn af og til, om det trods alt overhovedet ikke har gjort noget indtryk på Dansk Folkeparti, dels at der var et notorisk flertal imod den amerikanske krig i Sikkerhedsrådet, dels at Hans Blix og våbeninspektørerne jo var i gang med deres arbejde.

Det vil sige, at det, at USA vedtog at gå i krig, jo fuldstændig blokerede for en proces, der var i FN. Gør det overhovedet ikke noget indtryk på hr. Peter Skaarup?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Hanne Severinsen for en kort bemærkning og derefter hr. Peter Skaarup for at besvare de fire korte indlæg.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Er hr. Skaarup ikke enig i, at netop når man ser på det forslag, vi her i Folketinget for 3 uger siden vedtog om menneskerettigheder, hvor vi jo netop vedtog at holde høj profil over for overtrædelser af menneskerettigheder, jo netop er noget af det, der garanterer, at vi i FN-systemet virkelig vil holde øje med alle disse væmmelige diktaturer og alle disse lande, som ikke overholder menneskerettighederne og det almindelige menneskes retsgarantier? Er hr. Skaarup ikke enig i, at den vedtagelse jo netop var meget god?

Dansk Folkeparti stemte vel også for den, fordi den netop viser, at vi arbejder for sagen. Men vi kan altså ikke i dag sige, at vi har afskaffet diktaturerne rundtomkring i verden.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Peter Skaarup. Og så bliver der ikke lejlighed til flere korte bemærkninger i denne omgang før efter spørgsmålene til ministrene.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Først til hr. Jann Sjursen: Vi har stor tillid til regeringen i mange spørgsmål, det har vi. Men det

undrer os, det må jeg så sige, hvorfor der lige pludselig i det forslag til vedtagelse, som hr. Jann Sjørnsen fremsatte, står, at man skal styrke det danske bidrag til FN's udviklingsarbejde. Det har vi været kritiske over for. Her er vi kritiske over for regeringen, hvis man ikke samtidig fører en ordentlig kontrol med det arbejde, der gøres inden for FN på området. Og der har været meget svindel på det område.

Hr. Søren Søndergaard: Jamen vi bliver nok ikke rigtig enige. Det er jo i øvrigt en kendt sag, at det er svært for Enhedslisten og Dansk Folkeparti at blive enige om udenrigspolitikken.

Jeg synes, det gør sig gældende både for hr. Søren Søndergaard og hr. Holger K. Nielsen, at man virkelig har nogle ømme tæer efter den indsats med afvæbning af Saddam Hussein og Irak, som fandt sted, fordi man jo var så fantastisk store modstandere af det, der foregik. Men bagefter kan man måske godt se, hvis man har et klart øjeblik, at det faktisk var en stor succes, at man kom af med en af verdens største diktatorer, kom af med et parti, der havde sat sig på hele magten i Irak, udgød rædsler for dets egen befolkning, producerede masseødelæggelsesvåben. Det er da en succes for den alliance, der sikrede, at der blev grebet ind over for det.

Kl. 13.00

Det var jo netop det, FN ikke kunne gøre. Derfor synes jeg da, at der er grund til at nikke anerkendende til det. Vi har bare ikke hørt den anerkendelse fra SF og Enhedslisten, som der burde have været i forhold til bl.a. Danmark, der var med i den indsats, og som fortsat gør en stor indsats i Irak, bl.a. for at afhjælpe et af de andre problemer, som FN desværre ikke har fået løst, og som jeg har skrevet lidt om i det forslag til vedtagelse, som Dansk Folkeparti har fremsat, nemlig hjælpen til flygtninge, specielt i nærområdet.

Hvor er SF og Enhedslisten i kritikken af, at man ikke kan hjælpe flygtninge i tilstrækkeligt omfang i nærområdet? Det har vi heller ikke hørt noget om.

Så skal jeg til slut sige til fru Hanne Severinsen, at der tages også fornuftige initiativer i FN, men jeg vil bare sige, at der er da også store problemer. Er det specielt godt for rettighederne for befolkningen på Taiwan, at man ikke kan blive noget så simpelt som medlem af eller bare observatør i Verdenssundhedsorganisationen, WHO, når man i øjeblikket kæmper med et af de allerstørste problemer i verden i øjeblikket,

SARS, sygdommen, hvor der hver eneste dag konstateres nye tilfælde på Taiwan?

For nylig fik man på den kongres, der blev afholdt, det 10 dage lange verdenssundhedsmøde i Genève med 192 deltagende nationer under FN, et nej til, at Taiwan kunne blive observatør – ikke engang medlemskab, men observatør – i Verdenssundhedsorganisationen under FN. Det er da meget fattigt, hvis vi skal prøve at rette op på de problemer, der er i FN.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg skal afbryde forhandlingen om forespørgsel nr. F 54. Forhandlingen vil blive genoptaget umiddelbart efter afslutningen af spørgetiden til ministrene.

Man gik herefter til dagsordenens punkt 12, som var:

12) Spørgsmål til ministrene.

Spørgetiden

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg skal meddele, at de af hr. Carsten Hansen under nr. 14 og 15 opførte spørgsmål til socialministeren, spørgsmål nr. S 3349 og spørgsmål nr. S 3350, og det under nr. 16 opførte spørgsmål til undervisningsministeren, spørgsmål nr. S 3348, efter ønske fra spørgeren overgår til skriftlig besvarelse.

Spm. nr. S 3415

1) Til statsministeren af:

Villy Søvnal (SF):

»Hvad er den danske regerings syn på USA's beslutning om at ophæve det 10 år gamle forbud imod at forske i at udvikle små a-våben, og hvad agter regeringen at foretage sig i den forbindelse?«

Villy Søvnal (SF):

Vi skal snakke om atomvåben. I 10 år har der været et forbud i USA mod at udvikle og forske i atomvåben. Tankegangen har været, at det var så djævelsk et instrument og så ødelæggende, at

en civiliseret stat som USA tog afstand fra at gå videre med sit atomvåbenprogram.

Den situation er nu ændret, efter at et snævert flertal i USA's Senat har vedtaget at ophæve forbuddet mod at forske i og udvikle små atomvåben.

Det er jo ikke nogen tilfældighed, at det sker. Det følger efter en rapport, Nuclear Review, som siger, at man nu igen vil overveje anvendelsen af atomvåben ikke kun i forhold til andre lande med atomvåben, men også i forhold til krige.

Derfor har jeg behov for at vide: Hvad er den danske regerings holdning til dette spørgsmål?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg synes, det er vigtigt først og fremmest lige at gøre nogle helt faktiske forhold fuldstændig klare. Der er nemlig ikke tale om, at USA har besluttet at ophæve det omtalte forbud mod at udvikle små atomvåben. Det forbud blev i øvrigt vedtaget tilbage i 1993 som en tilføjelse til det amerikanske forsvarsbudget.

I sidste uge har Senatet så fremsat forslag om at ophæve forbuddet. Forslaget er fremsat som en tilføjelse til Senatets foreløbige udgave af forslag til USA's forsvarsbudget for 2004.

Dette budgetforslag skal først gennemgå en parallelbehandling i Repræsentanternes Hus og senere drøftes i konference i den samlede Kongres. Det vil med andre ord tidligst blive vedtaget i sin helhed i forbindelse med vedtagelsen til efteråret af USA's finanslov for finansåret 2004. Sagt på en anden måde, så er sagen altså ikke afgjort endnu.

Villy Søvndal (SF):

Derfor er det også vigtigt at få debatten nu, for det er nu, der er mulighed for rettidig omhu. Statsministeren kan formentlig bekræfte, at der har fundet afstemning sted i Senatet, som var en skarp afstemning, 51 for, 43 imod, hvis jeg husker rigtigt.

Det betyder med statsministerens ord jo også, at beslutningsprocessen er på vej, den, der skal bane vej for ved den endelige vedtagelse af det amerikanske forsvarsbudget, at der igen åbnes op.

Kl. 13.05

Nu er det jo så heldigt, at statsministeren har gode forhold til den amerikanske præsident. Jeg har også forstået af statsministerens udtalelser, at det er statsministerens indtryk, at den amerikanske præsident lytter til, hvad statsministeren siger.

Her står vi ved et spørgsmål, hvor jeg ikke kan forestille mig andet, end at statsministeren vil være modstander af at starte et nyt atomart program med små atomvåben. Men det vil jeg godt have statsministerens kommentar til.

Jeg må antage, at statsministeren under alle forhold er modstander af, at vi begynder en ny konkurrence på atomvåben. Derfor er det jo så meget belejligt, at sagen bliver rejst på nuværende tidspunkt, hvor en beslutning ikke definitivt er taget.

Jeg forstår også statsministerens gennemgang af et tidsforløb sådan, at statsministeren stadig ser mulighed for at påvirke den amerikanske beslutning. Men jeg har meget behov for, at statsministeren uden forbehold af nogen art tager afstand fra tanken om, at man kan anvende små atomvåben. Det er nogle i størrelsesordenen en tredjedel af Hiroshimabomben, så det er ikke små bomber, vi taler om, for ellers kan de ikke anvendes.

Men jeg formoder, at statsministeren helt uden forbehold af nogen art vil tage afstand fra, at en allieret begynder at overveje anvendelse af atomvåben, ikke kun imod en anden atommagt, men imod et andet land, fordi man kan nå nogle mål, man ellers ikke kan nå. Og der vil jeg gerne have, at statsministeren er meget klar i mælet og uden forbehold af nogen art tager afstand fra at starte en ny atomoprustning.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jamen den danske regerings holdning er meget klar. Vi ønsker naturligvis lige så lidt som hr. Villy Søvndal nogen atomoprustning, og USA er fuldt ud bekendt med de danske synspunkter vedrørende nedrustning og atomprøvesprængninger.

Jeg vil gerne gentage, at der ikke er tale om nogen endelig beslutning i den amerikanske Kongres. Og måtte den beslutning blive truffet til efteråret, er der alene tale om at give mulighed for at forske i sådanne våben, ikke en beslutning om at afprøve, producere og deployere små atomvåben.

Villy Søvndal (SF):

Man kunne godt ønske sig, at statsministeren var lidt klarere i mælet. Undskyld mig, men statsministeren kan jo godt være præcis, når det passer ham.

Det er rigtigt, at beslutningen ikke er taget endnu, men deler statsministeren ikke den opfattelse, at netop derfor er der stadig mulighed

for at påvirke amerikanerne? Der er vel ingen tvivl om, når man ser, hvad debatten drejer sig om i USA, at USA er på vej til at tage den her beslutning, som Rumsfeld, den amerikanske forsvarsminister, og Bush, den amerikanske præsident, har arbejdet på i den tid, de har været ved magten.

Er det ikke statsministerens opfattelse, at er der ikke nogen, der påvirker denne her proces, så ender forskningen og starten på udviklingen med, at USA producerer de her små atomvåben? Ellers ville det jo være nonsens at starte med at ophæve en underskrift, der er 10 år gammel, og som giver en masse minuspoint i det internationale samfund, hvis hensigten ikke var, at man vil nå til det punkt, hvor man producerer de små atomvåben.

Derfor mangler jeg langt, langt skarpere, at statsministeren engageret kaster sig ud i at befri verden for endnu en runde af atomoprustning.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Som det desværre ofte er tilfældet, ser hr. Villy Søvndal spøgelse, oven i købet ved højlys dag.

Det er sådan, at i forbindelse med offentliggørelsen i efteråret 2001 af USA's fremtidige atompolitik erklærede Bush-administrationen klart, at USA har til hensigt at opretholde det frivillige moratorium for atomprøvesprængninger, som har været i kraft siden 1992.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Og så hr. Søvndal endnu en gang.

Villy Søvndal (SF):

Jeg må sige, at jeg synes, det er imponerende, det, vi oplever lige nu, at det amerikanske Senat diskuterer og vedtager at ophæve et 10 år gammelt forbud mod forskning og udvikling af nye atomvåben. Det gør de ikke for sjov. Den amerikanske højrefløj, republikanerne og Rumsfeld og Bush, taler for nødvendigheden af at ophæve det her for at få lov til at producere små atomvåben, for at anvende dem konkret i forbindelse med konflikter, oven i købet ikke kun i forhold til andre lande med atomvåben.

Og så siger statsministeren næsten sådan lidt letsindigt, at det her er formentlig kun lidt for sjov. Det behøver vi slet, slet ikke tage alvorligt, for det mener de ikke noget som helst alvorligt med.

Jeg må sige til statsministeren, at det er for nemt. Det tror statsministeren ikke engang selv

på. Selvfølgelig er hensigten med den her manøvre at starte en ny forskning og en ny udvikling og en ny produktion. Derfor synes jeg, det er skammeligt, hvis statsministeren ikke vil bruge sin position til meget tydeligt at tilkendegive over for den amerikanske administration, at det her vil være et voldsomt tilbageskridt i forhold til alle bestræbelser for at undgå atomare katastrofer.

Kl. 13.10

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg kan kun gentage, at der ikke er truffet nogen endelig beslutning, og det, det drejer sig om her, er altså i givet fald forskning i udvikling af sådanne våben.

Det forslag, der ligger fra Senatets side, som stadig væk kun er et forslag, giver på ingen måde bemyndigelse til at foretage afprøvning, indkøb eller deployering af sådanne våben. Der er altså alene tale om at give mulighed for at forske i udviklingen af små atomvåben.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Søvndal for sit sidste spørgsmål til statsministeren.

Villy Søvndal (SF):

Vil statsministeren bruge perioden frem til en sådan endelig beslutning om at ophæve stoppet for forskning, vil statsministeren bruge den mellemiggende periode, som måtte være et halvt år, til at forsøge at påvirke, eventuelt sammen med andre EU-lande, amerikanerne til at lade være med at starte en ny oprustning på atomvåben, eller vil statsministeren ikke foretage sig noget som helst?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg ser ikke nogen som helst baggrund for på det foreliggende grundlag at foretage mig noget i denne sag.

Som sagt er der ikke truffet nogen endelig beslutning, og den beslutning, der i givet fald måtte blive truffet, drejer sig alene om forskning i våben, og Danmarks holdning til nedrustning og atomprøvesprængninger er velkendt i den amerikanske administration. Så jeg finder ingen anledning til at foretage mig noget i denne sag.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3417

2) Til statsministeren af:

Jan Petersen (S):

»Hvordan kunne statsministeren på sit presse-møde onsdag den 14. maj 2003 afvise, at de fyringer, der blev foretaget i staten i 2002, hovedsagelig gik ud over ældre medarbejdere over 50 år, når denne systematik netop fremgår af finansministerens svar på spørgsmål nr. S 704?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. S 704.

Jan Petersen (S):

Jeg har jo forstået, at statsministeren, som det også fremgår af spørgsmålet, på et pressemøde den 14. maj 2003 ikke fandt, at der var en systematik i de fyringer, der pågik i forbindelse med finansloven 2002.

Det er jo en udtalelse, der er direkte i modstrid med de oplysninger, finansministeren har givet til mig i svaret på et spørgsmål af 18. november 2002, hvoraf det bl.a. fremgår, at nogle af de meget personaletunge ministerier ikke har vurderet sagen seniorpolitisk og i højere grad har fyret folk over 50 år end under 50 år.

Det er baggrunden for spørgsmålet.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Mit svar på pressemødet den 14. maj 2003 var baseret på oplysninger fra en foreløbig opgørelse fra februar 2002, hvor der var taget udgangspunkt i varslede afskedigelser. Jeg blev umiddelbart efter pressemødet kontaktet af en journalist, der mente, at oplysningerne ikke var korrekte, og jeg har så efterfølgende undersøgt sagen.

Den foreløbige opgørelse viste ikke samme klare billede som den senere opgørelse, der ligger til grund for finansministerens svar på S 704, og da jeg svarede på spørgsmålet på pressemødet den 14. maj 2003, var jeg ikke bekendt med den senere opgørelse.

Men jeg vil gerne understrege, at det er min principielle holdning, at der skal være plads til alle på arbejdsmarkedet, og det gælder selvfølgelig også seniorerne. Min vurdering er, at det er fornuftig medarbejderpolitik, at man har en bredt sammensat medarbejderskare på de enkelte arbejdspladser, hvor man trækker på de kvali-

fikationer, som den enkelte har, og efter min mening skal der være plads både til de unge og til de lidt ældre, som har andre kvalifikationer, bl.a. erfaring.

Jan Petersen (S):

Jeg tager naturligvis statsministerens beklagelse til efterretning, men det udløser selvfølgelig det spørgsmål, om ikke statsministeren er usikker med hensyn til, hvilke informationer han så får forud for at markere et standpunkt på regeringens vegne i så væsentlig en sag.

Jeg forstår, at opgørelsen, som statsministeren havde adgang til, var fra februar 2002. Det er jo ikke ukendt for ganske mange, der har fulgt det her område tæt, at afskedigelserne fandt sted i løbet af 2002, og derfor var en varslet vurdering slet ikke holdbar.

Det sluttelige resultat, sådan som det bliver opgjort af Finansministeriet, viste jo, at der var 1.290 afskedigede, og det er ganske mange, og at personaletunge områder som Justitsministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Undervisningsministeriet, Miljøministeriet og Trafikministeriet i høj grad afskedigede medarbejdere over 50 år.

Det udløser jo følgende to supplerende spørgsmål. Det ene er: Hvordan sikrer statsministeren sig, at de informationer, statsministeren viderebringer højt profileret på sine pressemøder, er opdaterede informationer, sådan at statsministeren ikke vildleder offentligheden om, hvordan den faktiske situation er, når regeringens politik køres igennem?

Kl. 13.15

Det andet er, om ikke statsministeren synes, det er et forkert signal at sende til landets lønmodtagere, der er over 50 år, at når staten selv agerer arbejdsgiver, går man forholdsvis hårdere til dem over 50 år end dem under 50 år.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg vil gerne sige til hr. Jan Petersen, at det ikke på nogen måde har været min hensigt at vildlede nogen. Jeg fik et spørgsmål, jeg ikke var forberedt på, og svarede ud fra hukommelsen det seneste, jeg havde set i sagen. Jeg beklager selvfølgelig, at der så lå nogle senere tal, som i hvert fald for visse ministeriers vedkommende gav et andet billede.

Men hvad er det politiske i det her? Det er, at det klart er regeringens holdning, at der skal føres en ældrepolitik, at der skal føres en seniorpolitik, hvor der bliver de bedst tænkelige muligheder for, at også ældre medarbejdere kan for-

blive på arbejdspladserne. Det er absolut ikke regeringens hensigt, at der systematisk ved omstruktureringer skal ske afskedigelser af de ældste medarbejdere.

Men jeg vil gerne sige, at det er ude i de enkelte institutioner, beslutningerne bliver truffet om medarbejderpolitikken, så hvis der skal foretages tilpasninger i de enkelte institutioner, er det altså institutionens ledelse, der så foretager en vurdering af: Hvad er det for medarbejdere, vi har brug for, og hvordan foretager vi tilpasningen?

Men det ændrer ikke på, at min klare opfattelse er, at der skal føres en seniorpolitik, hvor der også er plads til de ældre medarbejdere. Vi får i de kommende år brug for alle hænder, der kan og vil arbejde, også ældre, erfarne medarbejdere, og derfor er det efter min opfattelse forkert medarbejderpolitik, hvis man systematisk går efter at afskedige de ældste medarbejdere.

Jan Petersen (S):

Jeg er enig i de venlige formuleringer, statsministeren har med hensyn til, hvordan staten også bør agere. Jeg er selvfølgelig selv sagt enig i, at man ikke skal diskriminere. Det skal jeg vende tilbage til under et senere spørgsmål.

Men når nu statsministeren siger, at for visse ministerområder har der været den her skæve profil, tilstår, at sådan var den faktiske virkelighed, får det mig da til at sige, at tager vi så det overordnede politiske for samtlige ministerområder, viser det sig, at regeringen med de afskedigelser, der var direkte foranlediget af regeringens eget finanslovsforslag, fik et samlet billede frem, som netop viste, at man i højere grad afskedigede medarbejdere på over 50 år end under 50 år.

Det udløser selvfølgelig det supplerende spørgsmål, at når nu statsministeren har sagt, hvad holdningen er hos regeringen, hvordan sikres der så en virkning? For holdningen har formentlig også været til stede, allerede da afskedigelserne foregik og finansloven blev fremlagt. Men hvordan sikrer statsministeren så, at der ikke sker denne samlede systematiske afskedigelse, selv når man lægger alle beslutninger truffet i institutioner sammen?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Først og fremmest vil jeg sige, at det gør man jo bl.a. ved at tilkendegive holdninger som dem, jeg har tilkendegivet her. Jeg ved også, at finansministeren, som jo har ansvaret for den overord-

nede personaleadministration i staten, giver udtryk for nøjagtigt samme standpunkt.

Men når hr. Jan Petersen spørger efter sikkerhed, er jeg nødt til at sige, at den kan man aldrig give fuldstændig, for vi må altså ikke fratage de enkelte institutionsledelser ansvaret for personalepolitikken. Det er trods alt ude på den enkelte institution, man bedst er i stand til at vurdere: Hvordan skal vores medarbejderstab være sammensat, for at vi bedst muligt kan varetage de opgaver, vi nu skal varetage? Det må vi ikke tage fra institutionsledelserne. Der må vi have tillid til, at den enkelte institutions ledelse er bedst til at vurdere, hvad der er brug for.

Det, jeg bare siger som en generel opfattelse, og som er et klart signal til alle institutioners ledelser, er, at det ikke er regeringens politik, at man vil diskriminere mod ældre medarbejdere. Tværtimod er det regeringens klare holdning, at det er fornuftig medarbejderpolitik, at der er plads til både de yngre og de ældre, og at der er en bredt sammensat medarbejderskare. Det er et klart signal.

Jan Petersen (S):

De samme venlige hensigter kender vi jo også fra private virksomheder, men når så den direkte virkelighed opstår og der skal foretages afskedigelser, ser vi en profil også i private virksomheder ganske som den, statsministerens egen regering nu kan præstere, for så vidt angår fyringer i 2002.

Men det fører mig over til, at når så finansministeren har tilkendegivet de samme hensigter, undrer det mig, at Finansministeriet procederer på, at medarbejdere, der har høj anciennitet, og dem har staten jo en del af, ikke skal have den samme positive særbehandling i afskedigelsesrunder, som gælder på det private arbejdsmarked. Mener statsministeren, det er rimeligt, at Finansministeriet procederer på at kunne afskedige uden hensyn til den virkelighed, der gælder for privatansatte?

Kl. 13.20

Altså på det private arbejdsmarked gælder den norm, at der tager man hensyn til medarbejdere med høj anciennitet, og det betyder, at såfremt man skal afskedige dem, skal der være særlige grunde til det. Det samme hensyn tager staten ikke.

Det var statsministerens egen henvisning til finansministeren, der fik mig på denne vinkel. Finansministeriet agerer heller ikke i overensstemmelse med de pæne udtalelser.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Som jeg sagde før, er regeringens linje meget klar, vi har sendt et klart signal. Men vi vil altså ikke fratage ledelserne på de enkelte institutioner retten til at vurdere, hvad de synes er det rigtige at gøre for den enkelte institution. Der tror vi altså meget på decentralisering, vi tror på, at man ude i den enkelte institution er bedst til at vurdere, hvordan man løser sine opgaver.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3418

3) Til statsministeren af:

Jan Petersen (S):

»Er statsministeren enig i, at det stigende antal personer, der går på efterløn, først og fremmest skyldes den stigende ledighed?«

Jan Petersen (S):

Vi har jo her på det seneste måttet notere os, at regeringen må korrigere sit skøn over, hvor mange der går på efterløn både dette år og i de kommende år.

Derfor er spørgsmålets kerne jo, om statsministeren er enig i, at netop en stigende ledighed foranlediger, at flere så søger tryghed i efterlønsordningen, simpelt hen fordi de er uden job eller risikerer at miste jobbet eller føler, at det måske er dem, der skal gå på efterløn frem for at blive i jobbet, fordi det så letter afskedigelsesrunden dér, hvor de truer nu, eller hvor de er gennemført.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg tror, hr. Jan Petersen kan have fat i noget af forklaringen; det kan have en betydning for tilgangen til efterløn. Det er klart, at nogle desværre vil overveje at trække sig ud fra arbejdsmarkedet ved udsigten til ledighed.

Vismændene konkluderer i deres seneste rapport, at der er større afgang til førtidspension og efterløn fra virksomheder, der skærer ned i medarbejderstaben, så derfor tør jeg i hvert fald ikke udelukke den forklaring, som hr. Jan Petersen her peger på.

Men jeg vil så sige, at hvis man tager et samlet overblik 10-15 år tilbage, i hvert fald siden 1990'erne, har der ikke kunnet påvises nogen direkte sammenhæng mellem udviklingen i ledigheden og tilgangen til efterløn. Men personligt hævder jeg nok til, bl.a. med henvisning også til

den undersøgelse, der er foretaget af vismændene, at det i hvert fald kan være en af forklaringerne; det tror jeg hr. Jan Petersen har ret i.

Jan Petersen (S):

Det er jo utroligt, som vi skal være enige så.

Men endda, der må være en betydelig logik uanset diverse undersøgelser, der må være en vis logik i det. Vi ved, at når mennesker mellem 50 og 60 år først er arbejdsløse, har de vanskeligere end folk under 50 år ved at komme ind og få et nyt job, hvorefter det er mere naturligt, at de, når de fylder 60 år, vælger efterlønnen, for det er det realistiske alternativ, de kan se. Det lægger jeg så til grund, at det er statsministeren enig i.

Men kunne statsministeren så forklare mig, med hvilken politisk effekt det så er, at såvel konservative partnere for regeringen og statsministeren som Dansk Arbejdsgiverforening og en mængde eksperter alligevel insisterer på, at nu skal den der efterlønsordning enten afvikles eller reduceres til ukendelighed, hvis de mennesker, som i høj grad nu bærer væksten i efterlønsordningen, i stedet for skulle oppebære dagpenge?

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil gerne stille det samme spørgsmål, fordi bl.a. Dansk Metals a-kasse jo har dokumenteret, at en 70-80 pct. af deres medlemmer rent faktisk bliver tvunget på efterløn, fordi de allerede var ledige, inden de blev 60 år.

Jeg går ud fra, at statsministeren er bekendt med, at ledighedsperioden, som vi har aftalt, kun er 6 måneder for de 60-årige. Og det vil sige, at hvis man bliver ledig som 57½-årig og har opbrugt sin dagpengereget, ja, så er man ovre på efterløn.

Derfor er det jo et interessant spørgsmål, for også nu senest med den bog, som statsministeren har lagt navn til, sår man tvivl om både pensionsalderen og efterlønsalderen. Det arbejdsmarked, der faktisk skulle være til de folk her – for alle undersøgelser viser, at de gerne ville fortsætte med at arbejde – står rent faktisk ikke til rådighed for netop den gruppe her.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg kan sige både til hr. Bjarne Laustsen og til hr. Jan Petersen, at da regeringen jo ikke har nogen planer om at ændre i efterlønsordningen, er det måske lidt specielt sådan at stille de spørgsmål

til mig, men det er selvfølgelig det, forretningsordenen åbner mulighed for.

Kl. 13.25

Hr. Jan Petersen spurgte, om jeg kunne forklare, hvorfor forskellige i den offentlige debat rejser alle disse spørgsmål vedrørende efterlønsordningen. Dertil kan jeg kun svare, at det kan jeg jo ikke så godt give svar på. Det må hr. Jan Petersen spørge de pågældende om. Men jeg indrømmer, at hr. Jan Petersen er i den vanskelighed, at det kun er mig, der har mulighed for at svare på det ifølge forretningsordenen, men jeg må altså blive hr. Jan Petersen svar skyldig.

Man kunne måske også argumentere for, at den megen debat om efterlønsordningen kunne tilskynde nogle mennesker til at hoppe på efterløn, mens tid er, så det måske ville være et selvstændigt bidrag til at løse det, som nogle opfatter som et problem: at man holdt sig til den aftale, der for længst er indgået mellem den daværende regering og den daværende opposition.

Det er i hvert fald det, jeg gør. Regeringen har ingen planer om at ændre efterlønsordningen.

Jan Petersen (S):

Det svar, som statsministeren her kommer med, betyder så, at statsministeren ikke er enig med sin partifælle hr. Troels Lund Poulsen og vistnok flere, som har ment, at man skulle være medlem af arbejdsløsheds-kassen i 40 år for at få adgangsbilletten til efterlønsordningen. Det vil jeg godt have at statsministeren så bekræfter.

Og så følger jeg det spørgsmål til, om statsministeren også er enig i den vurdering, at når der er så megen tale om det i det, man kan kalde statsministerens nærmeste omgangskreds rent politisk, nemlig Dansk Arbejdsgiverforening, De Konservative og formentlig også en række af de økonomiske kræfter, der konstant peger på det her fænomen med efterløn, er statsministeren også enig i, at den vedvarende insisteren på, at det skal diskuteres, bidrager til, at vi får hamstring, at folk bare skynder sig at gå ind i efterlønsordningen, når de har adgang til det, fordi de er bange for, at nogle af de her politikere kan finde på at lave om på det.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Bjarne Laustsen som medspørger. Og det er sidste gang.

Bjarne Laustsen (S):

Jeg tror, statsministeren har meget ret i, at når diverse organisationer og politikere hele tiden

sår tvivl om den aftale, vi i fællesskab indgik i 1998, er der god grund til at tro, at der er en lang række mennesker, som gerne vil fortsætte, men de siger: Vi kan ikke stole på politikerne, og nu kan vi åbenbart heller ikke stole på, at Venstre og De Konservative holder, hvad de lover, og derfor hamstrer man efterløn.

Men statsministeren har jo selv været med til at så tvivl om pensionsalderen. Og i den aftale, vi lavede i 1998, var der jo også en aftale om, at vi nedsatte pensionsalderen til 65 år. Så jeg vil godt spørge statsministeren: Hvad har statsministeren egentlig selv gjort for at komme det uvæsen til livs, at der er tvivl om en politisk aftale? Hvad har man gjort i regeringen for, at der er overensstemmelse mellem det, man siger, og så den politik, man fører, så der ikke kan være tvivl om, at de folk, der har betalt kontingent og fortsat vil gøre det, folk, som abonnerer på et efterlønsbevis og muligheden for at gå på efterløn, når den tid kommer, har ro og stabilitet omkring den ordning?

Ole Stavad (S):

Jeg vil godt spørge statsministeren, om han ikke er enig i, at vi i hvert fald kan hjælpe hinanden med at bidrage til oplysningsniveauet i forhold til efterlønnen og efterlønsudviklingen, og om ikke statsministeren er enig med mig i, at vismændene faktisk har afleveret et meget vigtigt bidrag til analyserne.

Altså hvis vi går ind på side 65 og side 66 i Vismandsrapporten, fremgår det både i ord og i grafer meget, meget tydeligt, at efter at vi i fællesskab lavede de sidste ændringer – justeringer eller reformer, kaldt det, hvad man vil – af efterlønnen, var der fra 1999 og frem til andet halvår af 2002 et fald i frekvensen af dem, der søgte efterløn. Vismændene viser meget tydeligt både i tal og i grafer, hvordan der skete en dramatisk ændring i forhold til dem, der søgte efterløn, da arbejdsløsheden begyndte at stige, og det må give os alle sammen et grundlag for at overveje de sammenhænge, som jeg går ud fra vi alle sammen er interesseret i kommer ud som en del af den her debat, så den kan foregå på et sagligt, oplyst grundlag.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jamen jeg synes, det er meget rigtigt og vigtigt det, hr. Ole Stavad her fremhæver, at sådan almindelig oplysning om ordningens virkning kunne være på sin plads. For sandheden er nemlig, at den aftale, der blev lavet i efteråret 1998,

faktisk har haft den tilsigtede virkning. Der er sket en udsættelse af tilbagetrækningsalderen. Det er sket, sådan som det var hensigten.

Så er det rigtigst, at for dem, der er over 62 år, har der så været en tilbøjelighed til, at en større andel søger efterløn. Men som jeg også tidligere var inde på, bl.a. med henvisning til den Vismandsrapport, ser jeg, ligesom hr. Jan Petersen var inde på det, en vis sammenhæng mellem risikoen for ledighed og så tilgangen til sådan en ordning som efterlønsordningen.

Kl. 13.30

Det billede, vi ser lige i øjeblikket, og som forhåbentlig er kortvarigt og bliver afløst af en ny konjunkturfremgang, må ikke sløre den kendsgerning, at den efterlønsordning, der i sin tid blev aftalt, faktisk har virket. Jeg bidrager gerne både til folkeoplysning og anden form for oplysning, og når nu hr. Ole Stavad og jeg kan tage hinanden i hånden, håber jeg, at det kan være en beroligende faktor – man kan håbe.

Jeg vil så bare sige til hr. Bjarne Laustsen, at jeg ikke har sået nogen som helst tvivl om hverken efterlønsalder eller folkepensionsalder. Vi har en klar aftale om, at folkepensionsalderen fra næste år er 65 år, og den står fuldstændig fast.

Det, jeg har tilladt mig at rejse en debat om, er, om ikke man skal give bedre muligheder for, at folk selv kan bestemme, hvornår de vil trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet, bl.a. ved at sige, at hvis de nu ville lade sig folkepensionere senere, end når de er 65 år, så skulle de have en frivillig mulighed for det og så opsætte deres pension. Det var faktisk det, mit forslag gik ud på. Det håber jeg da også kan finde støtte i Socialdemokratiet.

Jan Petersen (S):

Jeg takker for svaret, men statsministeren nåede ikke at svare på spørgsmålet vedrørende hr. Troels Lund Poulsens udtalelser og dermed også det spørgsmål, der handler om, hvorvidt det indgår i statsministerens overvejelser, når forliget er indfaset, at kræve 40 års medlemskab af arbejdsløsheds-kassen, forinden efterlønsadgangen opnås.

Det fører selvfølgelig også til et lille og afsluttende supplerende spørgsmål: Når nu Børsen i dag så venligt i øvrigt omtaler regeringens politik som et Kinder-æg og med de tal, regeringen har foran sig, vil statsministeren så bidrage til, at staten selv – og i forbindelse med kommuneaftalerne også kommuner og amter – anlægger en

adfærd, der gør, at folk ikke bliver tvunget på efterløn? Det forudsætter jo så, at statsministeren vil hjælpe med til, at vi får stoppet for fyringer i den offentlige sektor.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jamen kendsgerningen er jo, at der totalt set slet ikke er tale om fyringer i den offentlige sektor, men tværtimod en stigning i den offentlige beskæftigelse. Hvis hr. Jan Petersen studerer de nyeste økonomiske rapporter, vil han kunne se, at de viser en årlig stigning i den samlede offentlige beskæftigelse med 3.000.

Så der er jo slet ikke tale om de der dramatiske fyringer, som man fra Socialdemokratiets side hele tiden prøver at fremstille det som. Der er tale om, at den offentlige beskæftigelse vokser. Det er jo det, der er kendsgerningen.

Så spørger hr. Jan Petersen, om jeg ser en sammenhæng mellem debatten og så tendensen til, jeg tror, hr. Jan Petersen brugte udtrykket at hamstre efterløn. Jeg har faktisk allerede været inde på det. Jeg tror egentlig, at den der tilbagevendende debat om en ordning, der egentlig er en bred politisk aftale om, kan have en tendens til at påvirke folks adfærd, så de siger: Nu gælder det om at snuppe den, mens tid er.

Nu er det jo ikke denne regering, der har bidraget til, at der kan være denne mangel på tillid til politikkerne, for denne regering har jo som sit kendetegn, at hvad der er sagt før valget, det står vi ved, og det bliver gennemført efter valget. Men vi kommer jo ikke uden om, at der i den foregående regerings tid var nogle beklagelige omstændigheder, bl.a. med tilknytning til efterlønnen, der godt kan have givet folk det indtryk, at der nogle gange er mangel på sammenhæng mellem det, politikere siger, og det, de så bagefter gør. Og det problem sidder vi så alle sammen med, men vi prøver som regering at rette op på det ved at vise, at der er en fuldstændig sammenhæng mellem, hvad vi siger før valget, og hvad vi gør efter valget. Og det er også derfor, det står til troende, at regeringen ingen planer har om at ændre i efterlønnen.

Ole Stavad (S):

Jeg kan ikke lade være med at sige til statsministerens afsluttende bemærkninger, at hvis det er sådan, at man mener alting, hvilket Venstre jo i øjeblikket gør i forhold til efterlønnen, hvor forskellige Venstrefolk er ude med alle mulige slags meldinger, så er det jo svært at sige, at der ikke

er nogen, der har sagt noget, som kan foranledige noget.

Den usikkerhed, der skabes ikke mindst af Venstrefolk, får mig så til at spørge: Vil statsministeren så tage initiativ til, at oplysningsniveauet både i Venstres folketingsgruppe og i den regering, han sidder i, bliver så meget højere, at man også bliver bekendt med de faktuelle forhold, som beskrives i vismandsrapporten? Som det ene.

Kl. 13.35

Og som det andet: Vil statsministeren så ikke også erkende, at den politik, regeringen fører, gør det meget, meget svært at fastholde og sluse de grupper ind på arbejdsmarkedet med en fast tilknytning til arbejdsmarkedet, når man oplever, at konsekvensen af regeringens politik er, at ledigheden faktisk er steget ganske dramatisk de seneste måneder?

Jan Petersen (S):

Det er jo kendt, at statsministeren indimellem i sine besvarelser vender tilbage og giver den tidligere regering skylden for det, statsministeren har med at gøre. Jeg vil gerne fremsende – hvis ikke statsministerens bagland er i stand til det selv – et par eksempler på, hvordan statsministerens forgænger på partiformandsposten i Venstre udtalte sig om efterlønsordningen og dens fremtid. Så jeg synes sådan set ikke, statsministeren skulle kaste med sten, når han selv bor i et glashus.

Men nu spørger jeg for tredje gang: Hvilke synspunkter har statsministeren på den udtalelse, hr. Troels Lund Poulsen er kommet med? Er statsministeren uenig i, at man bør sigte på 40 års anciennitet forud for, at man kan opnå efterlønsret? Nu spørger jeg kun om det i det håb, at jeg så får svaret i tredje omgang.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Til hr. Jan Petersen kan jeg jo sige, at jeg har forstået det sådan, at hr. Troels Lund Poulsens tanker har været inspireret af nogle ideer, som SiD's formand har været fremme med. Og jeg lytter da interesseret til alle indslag i debatten, hvad enten de kommer fra SiD eller fra medlemmer af Venstres folketingsgruppe eller fra Socialdemokratiet eller andre steder.

Jeg vil bare gentage: Regeringen har ingen planer om at ændre i den aftale om efterløn, som blev indgået i efteråret 1998 mellem den daværende regering og den daværende opposition. Jeg sad selv og forhandlede den med den davæ-

rende finansminister og har ingen planer om at ændre den – så meget mere, som at den virker.

Jeg bidrager gerne til at højne oplysningsniveauet, som også hr. Ole Stavad efterlyser det. Jeg vil bare sige til hr. Ole Stavad, at det er forkert, når han påstår, at konsekvensen af regeringens politik er, at ledigheden vokser. Jeg tror, hr. Ole Stavad i mere saglige stunder vil erkende, at det, der er årsagen til, at vi i øjeblikket oplever en vis stigning i ledigheden, først og fremmest er, at der er svigtende internationale konjunkturer. Det kan enhver regering komme ud for, men vi håber, at det er kortvarigt; vi håber, at der bliver ny økonomisk vækst næste år, og at beskæftigelsen bliver bedre, og prognoserne viser også, at det vil gå i den retning.

Så skal jeg bare sige til hr. Jan Petersen, som henviser til en tidligere Venstreformands udtalelser om efterlønnen: Ja, de var meget klare, for Venstre gik i 1998 til valg på, at efterlønnen skulle ophøre med at eksistere i 2008. Nu vandt vi jo som bekendt ikke valget i 1998, og derefter indgik Venstre en aftale om at ændre efterlønsordningen. Det kunne ikke komme overraskende for vore vælgere, for vi havde annonceret, at noget skulle ske, men det kom overraskende for Socialdemokratiets vælgere, fordi den daværende statsminister havde udstedt en efterlønsgaranti, og til alles overraskelse skulle efterlønnen pludselig ændres. Det er forskellen. Vi havde annonceret, at noget skulle ske, og det skete. Socialdemokratiet havde garanteret, at intet måtte ske, og alligevel skete der noget. Se, det er forskellen.

Men nu har vi indgået en aftale, og en aftale er en aftale, og den vedstår vi. Derfor har regeringen ingen planer om at ændre i den aftale.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3419

4) Til statsministeren af:

Jan Petersen (S): »Hvordan vil statsministeren skabe et arbejdsmarked, der er mindre diskriminerende over for seniorer?«

Jan Petersen (S): Det følger jo logisk så, at der tilsyneladende er en vis enighed om, at vi bør drøfte, hvad vi kan gøre for, at der bliver bedre vilkår for dem over 50 år på arbejdsmarkedet. Og spørgsmålet, der

følger, er så: Hvordan forhindrer vi så den diskrimination, som det for så vidt er dokumenteret også foregår inden for statens område, når der foretages afskedigelser?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Regeringen er meget optaget af, at der er plads til alle på arbejdsmarkedet, og det gælder selvfølgelig også det, som vi her kunne kalde seniorerne. Det er på den baggrund, regeringen i øjeblikket overvejer initiativer, som har til formål bl.a. at tilskynde ældre, der har kræfter og lyst, til at blive længere tid på arbejdsmarkedet, og i den sammenhæng indgår bl.a. også overvejelser om en intensiveret seniorpolitisk indsats med henblik på at få både seniorer og arbejdsgivere til i højere grad at realisere mulighederne for en senere og mere gradvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Og det er klart, at staten i den forbindelse som arbejdsgiver har et betydeligt ansvar.

Jan Petersen (S):

Det er vældig godt, at regeringen har nogle overvejelser. Kunne statsministeren ikke løfte sløret lidt for, hvad de overvejelser så handler om?

Jeg er jo bekendt med, at finansministeren allerede har skrevet lidt om, hvordan man personalepolitisk i staten bør gøre det, hvorefter vi så, at man alligevel målrettet qua den måde, styringen så foregår på, nåede et resultat, der viste, at netop dem på over 55 år alligevel blev afskediget og dermed, kan man sige, diskrimineret i forhold til, hvor mange der forholdsmæssigt var ansat.

Kl. 13.40

Så kunne statsministeren bidrage lidt til den fortsatte positive debat om denne gruppes tilknytning til arbejdsmarkedet ved at løfte sløret for sine lidt nærmere overvejelser? Hvad er det for konkrete håndtag, statsministeren og hans regering overvejer?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Nej, som jeg sagde før, er det faktisk nogle overvejelser, regeringen sidder og foretager i øjeblikket, og der må hr. Jan Petersen have tålmodighed, indtil regeringen har afsluttet sine overvejelser. Nogle af overvejelserne vil blive offentliggjort i løbet af meget kort tid. Det er de overvejelser, der er om incitamenter, tilskyndelser til at kunne blive længere tid på arbejdsmarkedet, hvis man har kræfter og lyst til det.

Et af forslagene har vi allerede debatteret i dag, nemlig muligheden for at belønne senere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet via opsat pension. Og der vil være en række konkrete modeller, som regeringen ikke i første omgang vil tage stilling til – det er et teknisk oplæg med en række forskellige muligheder – og så vil regeringen hen over sommeren vurdere dette oplæg og så komme med et politisk udspil i det tidlige efterår.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er der foreløbig to medspørgere. Den første er hr. Bjarne Laustsen, og den næste er hr. Ole Stavad.

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil godt spørge, hvordan vi er havnet i en situation, hvor der i det hele taget er behov for at afskedige ældre medarbejdere i Danmark – altså det private kan være svært at styre, men inden for det statslige område. Hvis vi nu er enige om, at vi på sigt kommer til at mangle medarbejdere, var det så ikke bedre at investere i efteruddannelse og omskoling af de medarbejdere, så de kunne klare det, hvis det er et spørgsmål om teknologikrav eller andet.

I forbindelse med den nedskæring, der var som en direkte følge af regeringens politik, husker jeg en skovarbejder, som var ansat under Miljøministeriet i Skagen Kommune og havde været der i, jeg tror godt og vel 30 år; han havde aldrig fået klager over sit arbejde, udførte sit arbejde hver eneste dag og til alles tilfredshed. Han var en af dem, der blev afskediget som følge af regeringens politik. Han har aldrig fået svar på, hvorfor han skulle afskediges. Det arbejde, som han lavede, bliver så ikke lavet mere. Hvad var egentlig årsagen til det? Det er jo dybt diskriminerende over for et menneske, som har stået op hver eneste morgen og passet sit arbejde. Hvorfor var det, han ikke skulle komme og passe sit arbejde mere dér?

Ole Stavad (S):

Det sidste spørgsmål, jeg stillede under den foregående runde, synes jeg hænger meget sammen med det her, og derfor vil jeg tillade mig at følge op og sige til statsministeren, at jeg selvfølgelig ikke er uenig i, at internationale konjunkturer spiller en central rolle i forhold til den konjunkturudvikling, vi ser i Danmark i øjeblikket, men er statsministeren ikke enig i, at i og med at den nuværende regering overtog regeringsan-

svaret i den bedste økonomiske situation, Danmark nogensinde har befundet sig i ved et regeringsskifte, så har vi i modsætning til en række andre europæiske lande et økonomisk råderum til at sætte ind med en modkonjunkturpolitik, sådan at vi kan imødegå en stigende arbejdsløshed, hvis ikke man formøbler den gode økonomiske situation ved at udlove og uddele ufinansierede skattelettelser, som regeringen har gjort efter Finansministeriets egne oplysninger med 25 mia. kr. siden regeringsskiftet i november 2001?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Hr. Bjarne Laustsen har da fuldstændig ret i, at man skal gøre, hvad man kan, med hensyn til efteruddannelse og omskoling. For det er klart, at noget af det, der kan være problemet for de lidt ældre medarbejdere, er, at de ikke har den nyeste uddannelse inden for f.eks. betjening af ny teknologi, eller hvad det nu kan være. Hvis man kan råde bod på det gennem efteruddannelse og omskoling, så er det uomtvisteligt et godt og effektivt redskab; deri er jeg fuldstændig enig med hr. Bjarne Laustsen.

Til hr. Ole Stavad vil jeg bare sige, at det er korrekt, at hvis man fører en økonomisk politik, hvor man så at sige lægger penge til side i de gode år, så er der også noget at tære på i de knap så gode år, dér, hvor økonomien sløjer lidt af, som vi ser det internationalt i øjeblikket.

Nu kalder hr. Ole Stavad det modkonjunkturpolitik. Det er jo sådan en sædvanlig socialdemokratisk facon. Vi tror ikke på, at man sådan kan finjustere konjunkturudviklingen, men man kan gøre nogle hensigtsmæssige og fornuftige ting, som vi f.eks. gør nu, hvor vi siger: Lad os fremrykke nogle bygge- og investeringsplaner, som måske alligevel skulle iværksættes i 2004. Hvis de kan rykkes frem rent praktisk, var det så ikke bedre at få dem afviklet allerede her i 2003, for vi forventer ny økonomisk vækst i 2004? Så er det sådan set bedre at få noget af det rykket frem til 2003, hvor der måske er lidt mere kapacitet i bygge- og anlægssektoren. Så det er det, regeringen overvejer at gøre. Den slags praktiske og fornuftige foranstaltninger kan vi gøre.

Kl. 13.45

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil gerne takke for statsministerens svar. Det er noget af det mest objektive, fremadrettede og korrekte, som statsministeren har sagt i lang tid efter min mening: at der er god grund til at efter-

uddanne medarbejdere, også de ældre medarbejdere, for at fastholde dem på arbejdsmarkedet.

Jeg vil godt spørge i den forbindelse: Hvordan kan det så egentlig være, at regeringen fører en politik, der handler om, at de korttidsuddannede og de ufaglærte er dem, der skal have mindst uddannelse i Danmark, og at man lægger loft over AMU og indfører brugerbetaling osv.? De, der har de dårligste vilkår for at få fast arbejde og holde sig fast på arbejdsmarkedet, er dem, som samfundet efter den borgerlige regerings opfattelse skal tilbyde mindst uddannelse og stille flest barrierer og begrænsninger op over for.

Når vi kan blive enige om, at det er godt at efteruddanne og omskole for at fastholde medarbejdere i job i lang tid, hvordan kan det så være, at regeringen fører en politik, der har den stik modsatte virkning?

Ole Stavad (S):

Jeg vil meget nødig virke utaknemlig over, at der nu fra regeringen efter måneders pres fra Socialdemokratiet for trods alt at få en erkendelse hos regeringen af, at der må foretages noget for at imødegå den stigende arbejdsløshed, i går er kommet et nyt signal omkring noget fremrykning.

Men er det rigtigt, at den fremrykning, man snakker om, er noget, der ligger inden for en ramme på omkring 1 mia. kr.? Ud fra de oplysninger, jeg har fået, er det noget, der højst vil kunne give en merbeskæftigelse i størrelsesordenen 1.000-2.000, altså en lille bitte brøkdel af bare den stigning, der har været i arbejdsløsheden, i manglende beskæftigelse, i løbet af det sidste halve års tid inden for bygge- og anlægsområdet.

Så bliver det jo meget nemt kun en symbolhandling og ikke noget, der flytter noget i forhold til en beskæftigelsesudvikling, som jeg forstår at statsministeren også er utilfreds med.

Jan Petersen (S):

Der er ingen tvivl om, at det at få flere i arbejde – det var vi jo for så vidt enige om lige før – også indebærer, at folk har et alternativ til efterlønnen. Det har de til gengæld ikke, hvis de er fyrede og udsigten er arbejdsløshed.

Men hvis nu man forestiller sig, at de, der så er på arbejdsmarkedet og nærmer sig de 60 år, ja, bliver 60 år, gerne vil blive, så forstår jeg, at

statsministeren overvejer, hvilke incitamenter han kan hjælpe med, for at det kan lade sig gøre.

Indgår det så også i statsministerens overvejelser, hvordan det kan lønne sig for folk med lav løn at gå på delefterløn, for det har statsministeren mig bekendt ment noget om i forbindelse med valgkampen?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Først til hr. Bjarne Laustsen: Altså jeg kan slet ikke genkende hr. Bjarne Laustsens beskrivelse af, hvad det er, regeringen har gjort, når det gælder arbejdsmarkedsuddannelserne. Det er rigtigt, at regeringen har gennemført forskellige omlægninger, men det er sket på en sådan måde, at der netop tages hensyn til dem med de korteste uddannelser.

For jeg er fuldstændig enig med hr. Bjarne Laustsen i, at de ressourcer, der er til rådighed, må prioriteres sådan, at de, der har det største behov, får det behov tilgodeset, og det er selvfølgelig dem med de korteste uddannelser. Det er jeg fuldstændig enig med hr. Bjarne Laustsen i.

Til hr. Ole Stavad må jeg svare, at regeringen ikke har lagt sig fast på nogen bestemt beløbsramme. Jeg vil sige, at det nok først og fremmest er de faktiske forhold i jernindustrien, dvs. de fysiske, de tekniske muligheder for overhovedet at fremrykke investeringer, som afgør, hvad omfanget kan blive. Der er det knap så meget pengene, men mere det praktiske: Hvad kan lade sig gøre?

Det har noget at gøre med, at de investeringer, man kan rykke frem, skal være så langt fremme i forberedelsen, at de kan iværksættes med kort varsel, for at det kan få den effekt, vi gerne vil have. Det er sådan set det, der afgør omfanget, mere end en bestemt beløbsramme, og det er det, regeringen i øjeblikket kigger på: Hvor mange investeringer kan rykkes frem?

Til hr. Jan Petersen kan jeg sige, at som jeg erindrer det – men jeg må tage det forbehold, at det er et stykke tid siden, jeg har beskæftiget mig med den sag – blev der kort tid efter sidste valg gennemført en analyse af det spørgsmål om delefterløn, som viste, at uanset hvor sympatisk tanken kunne være, så kunne der også være en risiko for, at den virkede imod sin hensigt, nemlig at den ville forringe incitamentet til at gøre en indsats. Det er selvfølgelig uhensigtsmæssigt, og derfor er der ikke arbejdet videre med den sag.

Jacob Buksti (S):

Jeg går ud fra, at statsministeren mener, at der ved en fremrykning af forskellige investeringer er tale om en lempelse af finanspolitikken for at sikre en bedre beskæftigelse.

Kan statsministeren så forklare, hvad der er sket i regeringens interne overvejelser, når finansministeren så sent som i går i Jyllands-Posten kunne erklære, at en finanspolitisk lempelse ville være halsløs gerning, og når det er sådan, at Venstres finanspolitiske ordfører tidligere også her i salen i diskussioner med os har ment, at en finanspolitisk lempelse ville være økonomisk hasard og en tilbagevenden til 1980'ernes afgrundspolitik?

Hvad er det, der er sket i regeringens overvejelser, som har gjort, at man sådan over natten har fundet ud af, at nu er en lempelse til fordel for beskæftigelsen?

Jan Petersen (S):

Med respekt for, at statsministeren selvfølgelig ikke kan huske alt og heller ikke er forberedt på dette spørgsmål, vil jeg alligevel sige, at det er nyt for mig, at regeringen har gennemført en sådan analyse og er nået frem til den konklusion.

Derfor vil jeg tillade mig at gentage spørgsmålet: Vil regeringen genoptage sine overvejelser om det, når man er i gang med analyser af incitamenter, der kan gøre, at folk bevarer tilknytningen til en arbejdsplads frem for at gå på efterløn?

Pointen er jo, at den faktiske situation – ikke nødvendigvis i jernindustrien, men f.eks. i hjemmehjælpen – er, at der stort set ikke er en skilling tjent ved at have ekstra timer på de meget lave lønninger. Det er den faktiske situation bl.a. i hjemmehjælpen.

Så jeg kunne godt ønske mig, at statsministeren bekræftede, at vi tog det tema op og så på, om ikke vi alligevel kunne finde en vej. Det ville jo også hjælpe på statsministerens troværdighed i forhold til at tale om positiv seniorpolitik, fordi statsministeren rent faktisk havde en rimelig klar overvejelse under valgkampen.

Nicolai Wammen (S):

Statsministeren lagde vægt på, at regeringen nu har spillet ud, men vil ikke sige præcis med hvor meget, i forhold til at få flere i beskæftigelse.

Jeg vil godt bede statsministeren om at bekræfte, at vicestatsministeren i går nævnte tallet omkring 1 mia. kr. som det, der var rammen for

det. Hvis statsministeren har nye oplysninger, er det selvfølgelig udmærket.

I den forbindelse vil jeg gerne bede statsministeren om at forholde sig til, at bl.a. chefanalytikeren i Danske Bank har udtalt: »En milliard batter ingen steder og giver måske kun job til 2000 personer. Det kan kun tjene som et signal til befolkningen om, at regeringen viser handlekraft og kan styre og finjustere økonomien bedre end den reelt kan«.

Det korte af det lange er, at det fra flere sider er blevet sagt, at hvis det, regeringen har i posen, er 1 mia. kr., så hjælper det ingenting. Derfor må statsministeren jo forholde sig til det synspunkt.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg vil først sige til hr. Jan Petersen om det med delefterløn, at hvis vi skal gå dybere ned i det, så må jeg altså have lejlighed til lige at kigge tilbage i de gamle papirer, men vi havde en debat om det umiddelbart efter sidste valg, og som jeg erindrer det, var der en meget klar konklusion, nemlig at der var nogle uhensigtsmæssige effekter af sådan en ordning, som bl.a. gav mindsket incitament til at gøre en indsats, altså for lidt fordel ved at arbejde rent ud sagt. Det er altså grunden til det. Jeg skal gerne prøve at søge tilbage i de gamle annaler.

Så til hr. Jacob Buksti, som spørger: Hvad er der dog sket? Nu vil jeg lige sige, at det er jo i og for sig ikke først og fremmest regeringen, men en hel masse økonomer, som har været ude og advare meget kraftigt imod at lempe finanspolitikken. Det er jo lige fra vismændene og over til økonomer i forskellige private organisationer og virksomheder, som siger: Lad være at røre ved det.

Så er det jo altid en strid om ord, hvad det så er, regeringen gør her, men det, vi gør, synes vi er båret af sund fornuft, nemlig at vi rykker nogle ting frem, som allerede var planlagt til 2004, og siger: Jamen i videst muligt omfang kunne vi så ikke prøve at gennemføre det allerede her i 2003?

Det er selvfølgelig, fordi de seneste tal peger i retning af, at væksten i år bliver lidt mindre end forventet, men at væksten til gengæld næste år bliver lidt større end forventet. Og så er det jo sund fornuft at sige: Jamen kunne vi så ikke rykke noget af det frem til i år? Det er simpelt hen det, der er sket.

Og med hensyn til omfanget: Ja altså, som jeg sagde før, så er det, der i realiteten vil afgøre omfanget – og det kan man så have forskellige skøn over – mest de praktiske muligheder for at rykke investeringerne frem.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3420

5) Til statsministeren af:

Bjarne Laustsen (S):

»Hvordan går det med regeringens planer om at skabe et rummeligt arbejdsmarked?«

Skriftlig begrundelse

Spørgsmålet stilles, fordi hver femte fleksjobber er ledig.

Bjarne Laustsen (S):

Nu går vi lige et skridt videre i den række af folk, der utrolig gerne vil have et job, og de er måske længere væk fra arbejdsmarkedet end nogen af de andre grupper, vi har talt om her. Det drejer sig om skånejob, fleksjob osv., hvor jeg tror, at den nuværende regering har en intention; den tidligere havde i hvert fald en intention, som meget målrettet gik på, at vi skulle skabe et rummeligt arbejdsmarked, og det var også et spørgsmål om at forøge arbejdsstyrken. Det er jo ganske fornuftigt, hvis vi kunne få nogle, eksempelvis førtidspensionisterne, til at tage et job 5, 10 timer om ugen, eller hvad de nu kan klare. Vi fik også indført fleksjobbene.

Nu viser det sig, at hver femte af de fleksjobbere, som bliver visiteret til sådan et job, rent faktisk er arbejdsløs eller slet ikke får noget job.

Derfor synes jeg, der er god grund til at spørge statsministeren om visionen omkring det her, for det kan jo ikke være meningen, at man bare bytter én offentlig ydelse ud med en anden offentlig ydelse. Hvad vil regeringen gøre ved det?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Regeringen er meget optaget af, at der er plads til alle på arbejdsmarkedet. En række af initiativerne i reformen »Flere i arbejde« vil understøtte denne indsats for at gøre arbejdsmarkedet mere rummeligt. Det gælder bl.a., at der indføres et såkaldt individuelt kontaktføreløb for både

ledige i arbejdsløshedsforsikringssystemet og i det kommunale system. Med flere i arbejde indføres en forenklet vifte af redskaber, som er fælles for kommunerne og arbejdsformidlingen, og redskaberne er vejledning og opkvalificering, virksomhedspraktik og løntilskud.

Det tror jeg at hr. Bjarne Laustsen alt sammen er meget velkendt med, for hr. Bjarne Laustsen har jo selv været med til at forhandle den reform, som vi betragter som et væsentligt redskab til at skabe et mere rummeligt arbejdsmarked.

Bjarne Laustsen (S):

Jeg tror simpelt hen, at der er sket det, at statsministeren totalt har misforstået spørgsmålet, for det, der ligger i »Flere i arbejde« handler primært om de organiserede ledige og de ledige, der er i kontanthjælpssystemet, og som ikke har andre »problemer« end ledighed. Men derudover har vi jo mange, der ikke har 100 pct.s erhvervsevne, og lige nøjagtig, når vi taler om det rummelige arbejdsmarked, så handler det om at få de folk hjulpet tilbage til arbejdsmarkedet i den udstrækning, det nu kan lade sig gøre. Og der har vi bl.a. været enige om fleksjobordningen.

Kommunerne visiterer efter de nye erhvervs-evnekriterier, der ligger til grund for førtidspensionsreformen, og siger, at nu er man parat til at få et fleksjob, men det viser sig så i virkeligheden, at fleksjobbene rent faktisk ikke er til stede.

Jeg har tidligere sagt, at jeg tror, det kan skyldes, at der er en generel ledighed, og hvis en virksomhed er i gang med at afskedige ordinært personale, så kan de måske have svært ved også at kapere spørgsmålet om, hvordan de så får folk ind på særlige vilkår. Når man ikke kan skaffe arbejde til de raske ledige, så bliver det endnu sværere at klare den opgave for dem, der er lidt svagere.

Det er derfor, jeg gerne vil have regeringen til at sætte fokus på det, da vi formodentlig er enige om, at det er vigtigt, at også de her mennesker får et tilbud og får et indhold i deres dagligdag 5, 10, 15 timer, eller hvad de nu måtte kunne klare.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg tror, at hr. Bjarne Laustsen har fuldstændig ret i, at når der er en tendens til en stigning i den generelle ledighed, så oplever vi i øget omfang de der problemer med at få indpasset de svagere

grupper på arbejdsmarkedet. Det tror jeg hr. Bjarne Laustsen har fuldstændig ret i.

Men jeg mener nu ikke, at hr. Bjarne Laustsen fuldstændig kan afvise reformen »Flere i arbejde« som et af midlerne til at løse et af disse problemer, for formålet med virksomhedspraktik er træning af faglige, sproglige eller sociale kompetencer, og målgruppen er netop de personer, som ud over ledighed har problemer af social, psykisk eller fysisk karakter. Det kan f.eks. være sygdom, misbrug, psykiske lidelser og begrænsninger i arbejdsevnen, sociale problemer osv. Det gælder også kontanthjælpsmodtagere, som egentlig er parate til arbejdsmarkedet, men som savner erhvervs erfaring.

Kl. 14.00

Jeg er altså enig med hr. Bjarne Laustsen i, at problemkredsen er bredere, men reformen »Flere i arbejde« synes jeg er et meget vigtigt redskab også i denne her forbindelse.

Bjarne Laustsen (S):

Det er selvfølgelig uheldigt, hvis statsministeren ikke lige er gearet til at tage snakken om det rummelige arbejdsmarked, for »Flere i arbejde« handler om de folk, der abonnerer – vil abonnere, kan abonnere – på et 37-timers fuldtidsjob, men de mennesker, jeg taler om her, er dem, der er lidt længere væk fra arbejdsmarkedet, dem, som ikke har 100 pct.s erhvervsevne.

Det er det, en lang række virksomheder har gjort noget kontant for, og nogle virksomheder har endda en personalepolitik, hvor man siger, at man gerne vil have 3 pct. af sine medarbejdere på særlige vilkår; det kunne så være skånejob, fleksjob, det kunne være indvandrere, flygtninge osv.

Derfor er det jo ret interessant, om f.eks. staten – hvilket statsministeren kan være med til at bestemme noget om – vil gå i front med at sørge for, at der også er et antal af dem her, der matcher det, som man er i stand til ude i nogle private virksomheder.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Der er jo mange vinkler på det her. Hr. Bjarne Laustsens vinkel kan være én af dem, min vinkel på det kan være en anden, og det behøver jo ikke at være forkert. Jeg deltager gerne i en debat om alt muligt, det er alt sammen meget spændende, men hvis man skal meget ned i detaljer om fleksordninger og skånejob og førtidspensionsreformens virkninger osv., tror jeg, det trods alt nok ville være en fordel at spørge direk-

te hos de ministre, der sidder med ansvaret for det, og det vil jo så her først og fremmest sige beskæftigelsesministeren og/eller socialministeren.

Bjarne Laustsen (S):

Det var faktisk også en tanke, der strejfede mig for 14 dage siden, og derfor stillede jeg beskæftigelsesministeren det spørgsmål her, men det kom jeg ikke så meget videre med.

De nyeste tal, vi havde på dette tidspunkt, og det gik udelukkende på fleksjobbene, viste, at hver femte af dem, der bliver visiteret til et fleksjob ude i kommunerne, rent faktisk bare bliver parkeret på ledighedsydelse, og det eneste, man i virkeligheden har opnået, er, at man flytter dem fra sygedagpenge eller kontanthjælp over på ledighedsydelse.

Det var derfor, jeg stillede spørgsmålet: Har man så ikke bare opnået det, at man har flyttet dem fra én type overførselsindkomst til en anden? De er jo ikke kommet ud og har fået et arbejde, for arbejdet er der rent faktisk ikke. Tilbuddet er der ikke til dem; de vil gerne, men jobbet findes ikke.

Så sagde beskæftigelsesministeren ved den lejlighed, at det var et unuanceret billede, jeg havde af det, og at der faktisk var gode eksempler på det.

Gad vide, om statsministeren kunne finde ét sted, for vi har faktisk haft mange deputationer, også fra kommunerne, der siger, at i den situation, vi har i dag, med det arbejdsmarked, vi har, er det ret svært at finde de fleksjob ude i kommunerne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3421

6) Til statsministeren af:

Bjarne Laustsen (S):

»Hvornår mener statsministeren at krudtrøgen efter Irakkrigen har lagt sig så meget, at beskæftigelsen vil begynde at stige igen?«

Skriftlig begrundelse

På tidligere spørgsmål om den stigende ledighed har regeringen gentagne gange henvist til usikkerheden i forbindelse med Irakkrigen, se

blandt andet statsministerens svar på spørgsmål nr. S 2886.

Bjarne Laustsen (S):

Vi har nu oplevet, at regeringens ministre, og jeg tror også, det gælder statsministeren selv, har rejst rundt i landet og også beredvilligt har stillet sig til rådighed her i Folketinget i forhold til oppositionen, når vi har spurgt: Hvad er egentlig årsagen til den stigende ledighed?

Så er vi alle sammen blevet beroliget, for det var jo bare et spørgsmål om, at krudtrøgen lige skulle lægge sig, så ville der komme gang i hjulene igen i dansk industri og på de danske arbejdspladser.

Hvis det er tilfældet, at krudtrøgen har lagt sig nu, venter vi spændt på resultatet, men det er selvfølgelig også interessant at høre, om statsministeren kan føje nye dimensioner til den argumentation om, at det er krigen i Irak, der har betydet stor og stigende ledighed på 25.000 personer.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Regeringen offentliggjorde som bekendt i går den såkaldte Økonomisk Redegørelse, som giver en ny vurdering af udviklingen i dansk økonomi i år og til næste år.

Formålet med en sådan konjunkturvurdering er at give det bedste bud på udviklingen. Det er selvfølgelig et skøn, der altid vil være forbundet med en vis usikkerhed, men på nuværende tidspunkt venter regeringen, at den økonomiske aktivitet og beskæftigelsen vil stige til næste år. Der ventes en stigning i væksten fra 1,6 pct. i år til 2,4 pct. næste år, og regeringen venter, at vendingen sker i løbet af efteråret 2003. Det er selvfølgelig i vidt omfang også baseret på, hvordan man forventer, at udviklingen vil være i udlandet.

Kl. 14.05

Bjarne Laustsen (S):

Jeg ved ikke, om man kan bruge statsministerens forventninger til noget som helst i den forbindelse. Det er jo selvfølgelig positivt, at statsministeren har det syn på det, men måske ikke for de mange tusinde mennesker, der ikke har noget at lave, og jeg synes heller ikke, vi har set det hos organisationer eller arbejdsmarkedsråd, dem, der melder ind til regeringen om, hvordan de tror beskæftigelsesudviklingen er.

Jeg tror også, statsministeren er bekendt med den alenlange liste af virksomheder, der har

meldt, at man skal afskedige, og det er ikke bare 10 stykker eller 20, det er hundredvis, tusindvis af medarbejdere, som er blevet varslet om det her inden for de sidste måneder. Derudover har vi jo som sagt en meget stor ledighed i forvejen.

Jeg kan simpelt hen ikke forstå, hvad det er, statsministeren har sin optimisme i, for alle de, der melder ind ude fra regionerne, de, der sidder med fingeren på pulsen, siger noget andet. Hvad er det, statsministeren har sin optimisme i?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Der er tre faktorer, som spiller en rolle, når man skal vurdere, hvordan økonomien vil gå frem mod næste år.

For det første er det en almindelig forventning, at der kommer en vis opgang i den økonomiske aktivitet i udlandet. Det er den første faktor.

Den anden faktor er, at renten som bekendt er faldet meget kraftigt, den er historisk lav i øjeblikket. Der går altid lidt tid, fra et rentefald indtræffer, til det slår igennem i den økonomiske aktivitet. Derfor er forventningen, at rentefaldet vil begynde at give sig udslag i øgede investeringer og dermed øget økonomisk aktivitet hen over efteråret og ind i næste år. Det er den anden faktor.

Den tredje faktor er, at bl.a. den skattelettelse, som regeringen har besluttet at iværksætte med start fra den 1. januar 2004, bidrager til øget økonomisk aktivitet i 2004.

De tre faktorer er årsagen til, at der forventes mere aktivitet og større beskæftigelse i 2004 end i 2003.

Bjarne Laustsen (S):

Jeg tror, at statsministeren glemte to væsentlige faktorer: at det tyske arbejdsmarked og dermed også det største danske eksportmarked er i knæ og den faktuelle kendsgerning, at dollarkursen er meget lav. Vi ser en lang, lang række virksomheder, som siger, at det her har utrolig stor betydning for dansk eksport, og det mere end opvejer, tror jeg, de andre faktorer, som statsministeren omtalte.

Derfor vil jeg godt høre, om ikke det spiller en rolle i statsministerens optik, at de store nærmarkeder, vi har, som vi også eksporterer til i stor udstrækning, kunne være anderledes, hvis der var mere gang i f.eks. Tyskland. Men også dollarkursens fald har meget, meget stor betyd-

ning for dansk eksport og dermed for dansk beskæftigelse.

Jacob Buksti (S):

Jeg mener, det var i går, at der i avisen var refereret fra en konference, som var blevet holdt i Venstres erhvervsøkonomiske udvalg, så vidt jeg kan huske. Som jeg husker artiklen, var der nævnt i hvert fald tre til fire rimelig førende økonomer, som alle sammen var refereret for udtalelser om, at de har lettere ved at se det pessimistiske i udviklingen end det optimistiske. Jeg ved ikke, om jeg husker galt, men jeg er nu ret sikker.

Jeg kan også forstå, at der i Deadline i aftes var en af disse økonomer, som advarede kraftigt imod den optimisme, som bl.a. også ligger her i statsministerens tilgang. Er det helt forkert opfattet?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg kan kun give hr. Bjarne Laustsen ret i, at hvis udviklingen på det tyske marked bliver meget mere negativ end den, der i øjeblikket tegner sig, har det også en negativt afsmittende virkning på dansk økonomi, det er klart.

Men vi er nødt til at lægge de tal grund, som ligger på nuværende tidspunkt for udviklingen på det tyske marked, og vi må håbe, at de økonomiske reformer, som den tyske regering i øjeblikket er ved at få gennemført, kan have en positiv virkning på den økonomiske aktivitet i Tyskland.

Jeg er også enig med hr. Bjarne Laustsen i, at en væsentlig lavere dollarkurs end den, der forventes i øjeblikket, kan have en negativ virkning, fordi det alt andet lige vil forringe europæiske virksomheders konkurrenceevne og også have en negativt afsmittende virkning på dansk økonomi. Derfor er konklusionen, at der jo altid er stor usikkerhed om sådan noget, men at man er nødt til at basere sig på de tal, der ligger i øjeblikket.

Jeg vil sige til hr. Jacob Buksti, at det ikke underer mig, at økonomer, herunder førende økonomer, er pessimister. Økonomer er altid pessimister.

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil gerne give statsministeren et bud på, hvordan man kunne løse noget af det her.

Kl. 14.10

Vi har talt om det rummelige arbejdsmarked, vi har talt om diskrimination i forhold til senio-

terne osv. En af de ting, som regeringen gjorde, var at fjerne servicejobbene, altså de tilbud, der var til de over 50-årige. Vi ved nu, at bare i den korte tid, statsministeren har været chef for regeringen, er antallet af folk, der er faldet ud af dagpengesystemet, altså forsikrede i systemet, dobbelt så højt, som det var i 2001. Godt og vel 2.000 personer er faldet ud af dagpengesystemet, og de ryger over på kontanthjælp. Vi mangler det redskab, der hedder servicejob. Det var et tilbud, vi kunne give til seniorerne. Man kunne ansætte dem ude i det offentlige med et tilskud på 100.000 kr. de steder, hvor der måtte være behov for det. Man kunne få løst nogle samfundsmæssige opgaver, og de ledige kunne komme i arbejde i stedet for bare at modtage en passiv ydelse.

Vil statsministeren overveje at genindføre den ordning, fordi den reelt set kan løse nogle af de her problemer, vi har talt om, diskrimination, også visionen om at fylde det rummelige arbejdsmarked, og mener statsministeren ikke, at det er bedre at få folk i arbejde i stedet for at have dem på passiv overførsel?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen): Nej, det har regeringen ingen planer om. Det, hr. Bjarne Laustsen nu er inde på, er jo den typiske socialdemokratiske medicin med kunstige ordninger og tilskud her og der og alle vegne, og det fører jo ingen steder hen.

Jeg vil gerne understrege, at det jo ikke er den offentlige sektor, der bidrager til, at beskæftigelsen falder. Tværtimod er der altså en stigning i den offentlige beskæftigelse, det var der i år, det er der til næste år. Det er jo en kendsgerning.

Nej, det, der skal gang i, er den private sektor, og der yder regeringen jo i hvert fald sit bidrag ved at holde omkostningerne i ro, således at danske virksomheder er konkurrencedygtige.

Faktisk har det jo vist sig, at eksporten vokser ganske pænt, på trods af at de internationale markeder er afmattede. Det skyldes, at danske virksomheder faktisk har haft succes med at vinde markedsandele, i hvert fald på visse markeder, og det tror jeg igen skyldes, at danske virksomheder har en relativt god konkurrenceevne.

Det kan vi så glæde os over. Det er jo den vej, vi skal, i stedet for alle de der kunstige tilskudsordninger, som hr. Bjarne Laustsen er inde på.

Nicolai Wammen (S):

Statsministeren gør meget ud af at sige, at det er konjunkturer, der kommer udefra osv., men jeg

vil stille statsministeren et meget enkelt spørgsmål: Vil regeringen bidrage til, at ledigheden ikke stiger, ved ikke at fyre yderligere ansatte inden for staten?

Det er et meget klart spørgsmål: Vil regeringen undlade at fyre flere inden for staten og dermed give sit bidrag til, at ledigheden ikke stiger?

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil godt spørge statsministeren helt enkelt – jeg kan høre, at der er noget ideologi i statsministerens svar – om det ikke er bedre, at folk har et job at stå op til, og at der bliver løst en opgave i samfundet, i stedet for at de bare får en passiv overførselsindkomst?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg må sige til hr. Nicolai Wammen, at det altså ikke er det offentlige, der bidrager til stigningen i ledigheden eller faldet i beskæftigelsen, for det er faktisk sådan, at den offentlige beskæftigelse vokser.

Men selv om den offentlige beskæftigelse vokser med 3.000 om året, kan man jo ikke på forhånd give nogen garanti for, at det ikke nogle steder kan indebære, at man laver omstruktureringer, som betyder, at man afskediger nogle mennesker, mod at man så ansætter mennesker andre steder. For i en dynamisk offentlig sektor er man da hele tiden nødt til at tilpasse sig; nogle steder er der voksende behov, og der må man ansætte flere, andre steder er der faldende behov, og der må man så ansætte færre. Det er da dynamik. Derfor kan man jo ikke på forhånd give en garanti mod afskedigelser, men tallene viser altså, at der faktisk er tale om en stigning i den offentlige beskæftigelse og ikke et fald.

Til hr. Bjarne Laustsen: Jo, det lyder meget tilforladeligt at sige, at det er bedre, at folk har et job, end at de modtager understøttelse. Det mener vi jo alle sammen, og det er jo også derfor, det drejer sig om at øge den private beskæftigelse, altså ægte job og ikke alle mulige kunstige job, der kun holdes oppe med tilskud, for det fører jo ingen steder hen. Tværtimod vil det på lang sigt bare ødelægge økonomien. Nej, det er bedre, at folk er i job, i rigtige, ægte job i private virksomheder, det er der brug for. For som jeg sagde før, den offentlige beskæftigelse stiger, men det, vi har brug for nu, er, at der er en meget kraftig vækst i den private beskæftigelse.

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg begik en fejl, hr. Jens Peter Vernersen skulle selvfølgelig have haft ordet. Nu får han ordet, og så får statsministeren lejlighed til at svare, og så går vi videre til næste spørgsmål. Spørgeren har opbrugt sine omgange.

Kl. 14.15

Jens Peter Vernersen (S):

Et af statsministerens yndlingsudtryk er det med kunstige tilskudsordninger, og derfor vil jeg godt lige her have belyst: Var det kunstige tilskudsordninger, der fra 1995 og frem til 2001 bragte en stigning i beskæftigelsen på lige omkring 200.000, hvoraf to tredjedele kom i den private sektor? Var det kunstige tilskudsordninger, eller var det, fordi man førte en politik, der faktisk løftede i forhold til det danske arbejdsmarked?

Nu kan vi jo se, hvad vej det er gået, siden vi har fået den nye regering, med 30.000 flere arbejdspladser, og hvis vi ser på de sidste to kvartaler af 2002, havde man faktisk der en faldende beskæftigelse i den offentlige sektor. Det kan være et spørgsmål her op til Kristi Himmelfart: Tvivler statsministeren aldrig på, at borgerlig-liberal politik er medicinen til at få flere i arbejde? Har statsministeren ikke bare den mindste tvivl, når man ser, hvordan det går?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Nej, på det punkt må jeg skuffe hr. Jens Peter Vernersen og sige, at jeg ikke et øjeblik er i tvivl om, at borgerlig-liberal politik er det, der skal til for at skaffe virksomhederne en god konkurrenceevne.

I den tid, hr. Jens Peter Vernersens parti sad i regering, blev skatter og afgifter og omkostninger forhøjet så meget, at det svarede til, at man i gennemsnit satte skatter og afgifter op én gang om måneden. Det er jo det, der er med til virkeligt at lægge en byrde på borgerne og på erhvervslivet, gøre det mindre attraktivt at yde en indsats, være med til at underminere konkurrenceevnen.

Når der var en pæn fremgang i beskæftigelsen i 1990'erne, var det jo i meget høj grad båret af, at der var en gunstig international konjunktur, og det kan vi kun være glade for.

Nu er der så i øjeblikket en sløjere international konjunktur, og der er det så en stor fordel at have en regering, der i det mindste sørger for at

holde danske virksomheders omkostninger nede ved et skattestop og ved i det hele taget at sørge for at føre en god konkurrenceevnepolitik, som gør, at danske virksomheder kan klare sig, selv om der er afmattede konjunkturer i udlandet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, vi kommer vidt omkring. Men nu går vi altså videre til næste spørgsmål, og det er ligeledes stillet til statsministeren af hr. Bjarne Laustsen.

Spm. nr. S 3422

7) Til statsministeren af:

Bjarne Laustsen (S):

»Hvilket niveau forventer regeringen for ledigheden i 2004?«

Bjarne Laustsen (S):

Der er god grund til at spørge statsministeren, om han er tilfreds med udviklingen, for statsministeren underholder jo med, at borgerlig politik er at sørge for, at der er så få offentligt ansatte som muligt og så mange i den private sektor som muligt. Nu går det jo den vej, at i de 2 år, hvor statsministeren har haft ansvaret, er det gået stik modsat.

Hvad er det for nogle forventninger, vi skal have til år 2004 med hensyn til ledigheden? Er det et fald, således at vi når ned på det niveau, som var i 2001? Eller skal vi opleve, at det er en stigning, og at vi så holder os på den stigende ledighed, altså at man skal acceptere, at man er ledig på et højere niveau?

Det tror jeg der er mange af de op imod 30.000, der er blevet arbejdsløse under statsministerens regering, som ønsker et svar på. Hvordan ser beskæftigelsesmulighederne ud? Hvordan bliver niveauet i 2004 ifølge statsministeren?

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Det kan jeg svare meget kort på. Jeg kunne også henvise hr. Bjarne Laustsen til at læse Økonomisk Redegørelse, som regeringen udgav i går, men jeg gentager gerne de tal, der står i den, nemlig at regeringen venter, at ledigheden i 2004 bliver på 155.000 personer.

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil godt spørge, hvor det fald skulle komme i ledigheden. Hvad er det for nogle sektorer, der skal trække væksten?

Det er jo et dramatisk fald, som regeringen skønner vil komme. Det er glædeligt, hvis det holder stik, men i forhold til tidligere er der ikke nogen som helst ting, der indikerer, at det skulle være tilfældet. Ud over den ledighed, man har nu på godt og vel 160.000, er der op imod 20.000 mennesker, som har fået varslet deres afskedigelse inden for de seneste uger. Jeg tror, statsministeren udmærket kender listen, så det er i det lys, vi skal se, om man kan tro på, at de tal kommer ned på 155.000 i år 2004.

Nicolai Wammen (S):

Statsministeren gled i et tidligere svar uden om, hvad regeringens fremskyndelse af byggeprojekter egentlig vil betyde for beskæftigelsen. Det vil sandsynligvis have betydning både for 2003 og 2004. Men statsministeren sagde, at det kommer meget an på, hvad der egentlig er af luft til at sætte byggerier i gang.

Kl. 14.20

Jeg vil gerne spørge statsministeren: Hvis man forestiller sig, som både hr. Kristian Jensen og vicestatsministeren har været inde på, at rammen er ca. 1 mia. kr., vil det så ikke kun bidrage positivt til beskæftigelsen med op til 2.000 personer i bedste fald?

Jens Peter Vernerse (S):

Mit helt konkrete spørgsmål tidligere var, om det var kunstige tilskudsordninger, der bragte den høje beskæftigelse fra 1994 og frem til 2001. Det er måske en af de første indrømmelser, statsministeren har givet her i salen, i og med at statsministeren netop ikke afviste, at det var, fordi man førte en politik, der fik beskæftigelsen til at stige, og ikke kunstige tilskudsordninger. Det kan statsministeren vel bekræfte.

Så vil jeg godt spørge statsministeren, om det er forbigået statsministerens opmærksomhed, at man overalt i Europa kiggede på Danmark i den periode, vi taler om, fordi det lykkedes at opnå en stigende beskæftigelse i Danmark, mens det rent faktisk ikke lykkedes i en række af de andre lande i Europa. Der var også andre områder, hvor det lykkedes, men i en række lande var man i en situation, hvor det netop gik dårligt, og alligevel lykkedes det i Danmark. Det troede jeg dog at statsministeren var bekendt med.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Ja, det er jeg meget bekendt med. En af grundene til, at man gerne har villet kigge på os fra andre landes side – hvilket vi skal glæde os over – er jo en række af de arbejdsmarkedsreformer, som vi har gennemført, i øvrigt i et fællesskab mellem den daværende regering og den daværende opposition. For det lykkedes jo oppositionen at presse den daværende regering til at gennemføre nogle reformer af arbejdsmarkedet, som det ellers i mange år havde været svært at få Socialdemokratiet med til, herunder bl.a. en ny ordning for dagpenge til unge, som jo var særdeles succesfuld, for i samme øjeblik den blev indført med særlig skrappe foranstaltninger, forsvandt ungdomsarbejdsløsheden som dug for solen.

Der blev også gennemført andre reformer, bl.a. af dagpengesystemet, som i høj grad også har været med til at give et bedre fungerende arbejdsmarked. Det er vi absolut meget tilfredse med.

Det hører med til historien, at det var forslag, som vi havde arbejdet med i mange år og ikke kunnet komme igennem med, men da så Socialdemokratiet kom i regering lykkedes det at få Socialdemokratiet med.

Så spørger hr. Bjarne Laustsen, hvad jeg bygger mine optimistiske forventninger på. Det har jeg jo svaret på under tidligere spørgsmål, nemlig at der nu forventes svagt opadgående internationale konjunkturer – det er én faktor – rentefaldet begynder at slå igennem på større økonomisk aktivitet, og endelig er der skattelettelsen til næste år. Det er de faktorer, regeringen har bygget sin prognose på.

Til hr. Nicolai Wammen kan jeg sige, at der ikke på nuværende tidspunkt er fastsat en samlet økonomisk ramme. Som jeg sagde før, er det altså først og fremmest de praktiske muligheder for fremrykninger, der kommer til at afgøre omfanget.

Jens Peter Vernerse (S):

Af statsministerens svar fremgår det, at statsministeren nu næsten vil tage æren for disse arbejdsmarkedsreformer, der kom til veje under den socialdemokratiske ledede regering. Nu må jeg skuffe statsministeren. Statsministeren deltog jo hverken i udformningen af oplæggene til disse reformer eller i forhandlingerne. Jeg var faktisk med fra starten som nyvalgt folketingsmedlem, og jeg må sige, at disse oplæg, som ændrede betydeligt på arbejdsmarkedet, og som

var helt væsentlige, nemlig ved at flere skulle i uddannelse for på den måde at sikre, at folk også kunne klare sig på arbejdsmarkedet, var socialdemokratisk gods, ét hundrede procent.

Det var netop det, som man afviste, da hr. Knud Erik Kirkegaard var minister og man havde den meget kendte Kirkegaard-aktivering, hvor folk bare blev sendt ud og sendt ud og sendt ud.

Det var netop med udgangspunkt i socialdemokratisk tankegods, at det lykkedes i arbejdsmarkedspolitikken. Det var ikke noget, Venstre ydede væsentlige bidrag til, skulle jeg hilse og sige.

Bjarne Laustsen (S):

Jeg synes ikke, det klæder statsministeren at pynte sig med lånte fjer. Jeg vil godt i den anledning spørge, hvordan statsministerens parti stemte ved den første arbejdsmarkedsreform i 1993 med virkning fra den 1. januar 1994 og igen i 1996. Hvordan man stemte ved den sidste reform i 1998 ved vi, for der var Venstre og De Konservative med, efter at man lavede en trepartsaftale.

Men jeg vil gerne høre, hvordan man stemte ved de to foregående, for så får man også svaret på, om statsministeren pynter sig med lånte fjer.

Kl. 14.25

Der var situation jo en helt anden, fordi den socialdemokratiske regering lavede en kickstart af økonomien og skabte opdrift i samfundet. Jeg tror ikke, statsministeren kan komme med ret meget dokumentation på, at ved at ændre på rådighedsregler eller noget i dagpengesystemet eller ved at lave sanktioner kommer der en eneste mere i arbejde af den grund.

Venstre havde til gengæld en politik, der handlede om, at man ville regionalisere arbejdsmarkedspolitikken og tage alle pengene og dele ud til de enkelte regioner. Hvad er der egentlig blevet af det? Jeg kan godt forstå, at de er skuffede derude, arbejdsmarkedets parter, for Venstre var helt klar i mælet om, at pengene skulle deles ud til hver enkelt region:

Nicolai Wammen (S):

Jeg kan forstå på statsministeren, at beløbet på 1 mia. kr. ikke ligger fast; det kan sådan set blive mindre, i hvert fald hvis man skal tro hr. Kristian Jensen, som har sagt, at det er op til 1 mia. kr.

Jeg vil gerne stille statsministeren et klart spørgsmål: Kan statsministeren forestille sig, at

beløbet bliver mere end 1 mia. kr., eller er det beløb, vi snakker om, fra 0 til 1 mia. kr.? Det synes jeg kunne være interessant at få at vide efter at have hørt hr. Kristian Jensens bemærkninger.

Derudover vil jeg gerne bede statsministeren om at bekræfte, at som tommelfingerregel vil det, at man sætter gang i eller fremrykker byggeriet for 1 mia. kr., give maksimalt op til 2.000 arbejdspladser.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jamen jeg tillod mig bare at udtrykke en glæde over, at selv om den daværende socialdemokratiske regering og den daværende opposition selvfølgelig var uenige i en række arbejdsmarkedsspørgsmål, var vi alligevel på meget væsentlige punkter enige om væsentlige reformer af arbejdsmarkedet i 1990'erne.

Det er jo helt rørende i dag at høre hr. Jens Peter Verner sen så kraftigt slå til lyd for, at det var virkelig ægte socialdemokratisk tankegods at sænke dagpengeniveauet for unge, hvilket jo var en del af 1990'ernes reformer. At den afkortning af dagpengeperioden, der skete i 1990'erne, var sådan rigtig ægte, gedigent socialdemokratisk tankegods, står nu i Folketingets protokoller. Det tror jeg vil være værdifuldt for eftertiden.

Til hr. Bjarne Laustsen, som siger, at Socialdemokratiet gennemførte en kickstart af økonomien i 1993: Ja, det er der jo gode økonomer der har analyseret på og påvist, at den ingen positiv virkning havde. Det, vi ved, er, at Socialdemokratiet i 1998 gennemførte en pinsepakke for at lægge en dæmper på økonomien, og det var oven i købet i en situation, hvor ledigheden var højere, end ledigheden er i øjeblikket.

Nu forstår jeg, at Socialdemokraterne næsten synes, at den nuværende regering gør for lidt for at stimulere økonomien. Man taler næsten om en ny kickstart af økonomien. Men ledigheden er 20.000 lavere nu, end da Socialdemokratiet væltede en pinsepakke med nye skatter og afgifter ud over befolkningen. Det synes jeg er tankevækkende.

Det er sådan set også mit svar til en række af de ting, som hr. Nicolai Wammen har været inde på. Jeg vil kun gentage over for hr. Nicolai Wammen, at der altså ikke på nuværende tidspunkt er sat nogen beløbsramme på. Det er først og fremmest de praktiske muligheder for at fremrykke investeringer, der afgør omfanget.

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil tillade mig at konkludere, at statsministeren havde uorden i sin annaler med hensyn til, hvordan Venstre stemte til reformerne i 1994 og 1996, og tage det, at der ikke blev svaret på det, som udtryk for, at man ikke helt havde styr på det.

Med hensyn til spørgsmålet omkring de unge – statsministeren har tidligere været galt i byen, når han har omtalt det her – vil jeg sige, at det udelukkende var en indsats, der var rettet mod de unge, der ikke havde en kompetencegivende uddannelse, og derfor er det meget få hundrede, der i det hele taget blev omfattet af det.

Det, der lykkedes i den periode, var at give dem et arbejde og en uddannelse, og det er jo målet med det hele. Det er noget helt andet end den straffeekspedition, som Venstre og De Konservative lagde op til i sidste valgperiode, hvor man sagde, at man for alle imellem 25 og 29 år ville sænke dagpengene til 50 pct. efter 6 måneders ledighed. Det må statsministeren da kunne bekræfte.

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg kan kun sige, at vi efterhånden bevæger os meget langt væk fra det, der var det oprindelige spørgsmål: Hvilket niveau forventer regeringen for ledigheden i 2004? Men det er meget spændende med denne debat.

Kl. 14.30

Lad os dog konkludere i fællesskab, at vi må have en fælles interesse i, at vi får ledigheden bragt så langt ned som muligt, og at vi får skabt så mange ekstra arbejdspladser som overhovedet muligt, navnlig i den private sektor. Det er det, der driver regeringen. Der vil altid komme udsving fra det ene år til det andet som følge af skiftende internationale konjunkturer, og i den situation siger regeringen så, at det er sund fornuft, at man i et vist omfang rykker det bygge- og anlægsarbejde, som det var planlagt at udføre næste år, frem til 2003, hvor der er lidt mere kapacitet. Jeg synes egentlig også, Socialdemokratiet skulle bakke det positivt op i stedet for hele tiden at så tvivl om regeringens motiver.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3416

8) Til økonomi- og erhvervsministeren af:

Villy Søvndal (SF):

»Vil regeringen sige ja tak til Pensionssekskabernes Projektselskabs tilbud om at anvende en del af dets formue til at opføre boliger til de mange handicappede, der i dag bor under helt utidsvarende forhold?«

Villy Søvndal (SF):

Nu skal vi diskutere handicappede.

Jeg er sikker på, at økonomi- og erhvervsministeren er bekendt med, at der mangler ganske mange boliger til handicappede. Der er nogle, der bor hjemme, der er nogle, der er skrevet på venteliste til et sted at bo, der bor op mod 1.000 i et lille bitte lokale på under 10 m², og der er knap 3.000, der kun har mellem 10 m² og 20 m². Ifølge de tal, jeg har, er der mellem 8.000 og 15.000 handicappede, der bor klart utidssvarende, og det tror jeg også økonomi- og erhvervsministeren synes er klart utilfredsstillende.

Nu kommer der så et tilbud fra en gruppe pensionssekskaber, der meget gerne vil bygge boliger til de handicappede, og så er det bare, jeg spørger: Er det ikke en lykke, at der pludselig er nogle, der melder sig på banen? Og har regeringen ikke lyst til at sige ja tak til tilbuddet?

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Jeg vil gerne sige til hr. Villy Søvndal, at som det også er hr. Villy Søvndal bekendt, ligger det regeringen meget på sinde at få opført flere boliger til de handicappede.

Derfor har regeringen allerede nedsat den kommunale grundkapital til opførelsen af almenne handicapboliger fra 14 pct. til 7 pct. Derfor har regeringen med boligaftalen fra sidste år, som SF desværre valgte at stå uden for, sørget for, at Landsbyggefonden kan yde målrettet støtte til handicappede inden for en beløbsramme på 300 mio. kr., og derfor har regeringen forhøjet statstilskuddet til etablering af nye boliger til yngre fysisk handicappede i 2003 og 2004. Jeg vil også sige, at inden sommerferien vil regeringen fremlægge en handlingsplan for handicappedes botilbud.

I den konkrete sag, som hr. Villy Søvndal nævner, henvises der formentlig til artiklen »Lov hindrer handicappede« i Berlingske Tiden den 22. maj. Modellen indebærer ifølge artiklen, at en pensionskasse finansierer og opfører

boliger til handicappede, som derefter lejes, leases, ud til amter og/eller kommuner, der efterfølgende stiller boligerne til rådighed for personer med handicap. Pensionskassen vil ifølge artiklen gerne investere mindst 100 mio. kr. årligt i nye boliger for handicappede.

Ifølge artiklen indebærer modellen imidlertid også, at amter og kommuner skal deponere et beløb, som svarer til byggeriets anskaffelses-sum. Det skyldes hensynet til styringen af de offentlige anlægsudgifter, og jeg kan derfor ikke sige ja tak til Pensionssekskabernes Projektselskabs tilbud. Men jeg vil gerne tilkendegive over for hr. Villy Søvndal, at i forbindelse med overvejelser om finansieringsmodeller for handicapboliger vil vi se nærmere på sagen i regeringen.

Villy Søvndal (SF):

Tak for svaret, som jeg synes åbnede nogle muligheder, selv om ministeren ikke var særlig klar.

Man har ikke taget det med i overvejelserne endnu, men umiddelbart må det jo være som at få en appelsin i turbanen, når man som minister har de meget lange ventelister for handicappede mennesker, der bor på en uværdig måde, og der kommer nogle, som oven i købet har mange penge i baglommen, og siger: Vi vil meget gerne gøre det her, og vi har oven i købet erfaring med det, for vi har gjort det før. I den artikel, som økonomi- og erhvervsministeren henviste til, redegjorde de for, at de har bygget tidligere.

Man kunne oven i købet få løst et tredje problem. Som bekendt er arbejdsløsheden jo meget høj inden for byggefagene og er steget voldsomt under den nuværende regering, og derfor forstår jeg ikke helt, at ministeren ikke siger begejstret og helt uden forbehold: Hvor er det dejligt, at nogle udviser et privat initiativ i en periode, hvor vi er trængt, og tilbyder at stille penge til rådighed til dette formål. Jeg tror også, ministeren erkender behovet, sådan hørte jeg svaret.

Pengene er der, viljen er der, og behovet er der til overflod. Hvorfor så ikke et begejstret ja, hr. minister?

Kl. 14.35

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Som hr. Villy Søvndal jo ved, ligger der et ansvar ude i kommunerne og i amterne, og hr. Villy Søvndal ved også godt, at jeg har skrevet til samtlige kommuner vedrørende boliger til yngre fysisk handicappede.

Når der er tale om yngre fysisk handicappede, har vi nu gennemført regler, som giver mulighed for at kunne bygge uden at skulle betale det, man skulle tidligere. Alt i alt er der lavet mange regler, og i forbindelse med en dialog med flere organisationer på handicapområdet har jeg faktisk fået den tilbagemelding, at det jo ikke kun er et spørgsmål om mursten. Det er også et spørgsmål om, at der er nogle kommuner, der holder sig tilbage på plejeområdet.

Der er et styringsinstrument for kommuneøkonomien. Det er jo ikke kun et spørgsmål om statens økonomi, der er nogle regler om deponering, men jeg har tilkendegivet, at vi vil godt være med til at se på spørgsmålet.

Villy Søvndal (SF):

Ja, det er da fint, og jeg skal også bestræbe mig på, at vi ikke taler os væk fra hinanden. Men jeg tror også, ministeren vil medgive, at noget af det handler om mursten.

Nogle af de mennesker, der har et handicap, skal i dag tilbringe langt mere af livet i deres bolig, end vi andre gør, og de skal tilbringe det i en lejlighed på mindre end 10 m². Det problem kan vel kun løses med byggeri og mursten, så en stor del af problemet er simpelt hen utidssvarende boliger, og det kan løses ved at bygge boliger. Jeg vil godt høre, om ministeren ikke også er enig i det.

Så vil jeg spørge, om ministeren vil genoverveje det, som er blokaden i denne sag. Efter Farumproblemerne har man jo strammet op og indført så stramme regler, at amter og kommuner skal deponere, hvis de lader pensionskasser opføre boligbyggeri, og det er jo det, der er hæmskoen. Er ministeren villig til at se på problemet, så en Venstremands hærgen i Farum ikke kommer til at gå ud over samtlige landets kommuner og ikke kommer til at ødelægge gode ideer?

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Som jeg tidligere har tilkendegivet, har regeringen lagt sig i selen, for at amter og kommuner skal gøre noget ved byggeriet af boliger til handicappede. Der er sat mange penge af inden for de seneste år, og nedsættelsen af den kommunale grundkapital har jo bl.a. betydet, at hvor vi tidligere lå på et meget lavere niveau, er der i 2002 givet tilsagn om næsten 7.000 boliger bare på ældreboligsiden.

Jeg kan ikke sige andet, end at vi analyserer området. Det ligger regeringen meget på sinde, at vi får skaffet boliger til de handicappede, og jeg har klart tilkendegivet her i dag, at jeg er villig til at se på den model, der er beskrevet i Berlingske Tidende. Det er, hvad jeg kan sige i dag.

Villy Søvnal (SF):

Jeg skal heller ikke forlænge debatten yderligere, men bare sige tak for svaret og tak for tilsagnet om, at ministeren vil se på det efter min mening gode tilbud, der er kommet fra pensionskassernes investeringsselskab.

Jeg håber, at ministeren afslutter sine overvejelser hurtigt, og jeg håber også, ministeren er enig i det grundlæggende synspunkt, at selv om en Venstreborgmester har været ustyrlig i Farum, er det lidt urimeligt, hvis samtlige Danmarks kommuner og amter skulle straffes, fordi man mistænker dem for at gøre det samme. Det er jo et grundlæggende retspolitisk princip, at man straffer dem, der har begået forbrydelsen, og at man ikke laver præventive foranstaltninger mod samtlige kommuner.

Jeg tager ministerens tilsagn om, at han vil kigge på spørgsmålet og også på de spærringer, der findes, til mig. Det var også hensigten med spørgsmålet, så tak for svaret.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3426

9) Til finansministeren af:

Nicolai Wammen (S):

»Vil ministeren redegøre for, hvorfor Finansministeriets topfolk på et møde for et par uger siden besluttede at nedjustere embedsmændenes første skøn over blandt andet lønudviklingen og ledigheden?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til artikel i Berlingske Tidende den 22. maj 2003: »Statens overskud styrtdykker«.

Nicolai Wammen (S):

Det kan jo ikke siges at have været nogen nem tid for finansministeren her på det seneste.

Regeringens økonomiske politik er i store vanskeligheder, og så sent som i dag kan man se, at stort set samtlige aviser melder klart ud,

at man er løbet fra målene, og at man mangler midler. Set i det lys er det jo interessant, når man i torsdags kunne se en artikel i Berlingske Tidende, hvoraf det fremgik, at Finansministeriet har haft et møde, hvor ministeriets topfolk justerede embedsmændenes oprindelige skøn, for at det kunne se pænere ud, når man skulle fremlægge sin redegørelse.

Derfor vil jeg gerne spørge finansministeren, om han kan bekræfte den historie, der stod i Berlingske Tidende. I så fald er det jo en alvorlig sag, at man sætter en sådan proces i gang for at pynte på tingene. I Berlingske Tidende er det blevet beskrevet som kreativt prognosemageri, og kan finansministeren be- eller afkræfte, at der har fundet noget sådant sted i hans ministerium?

Kl. 14.40

Finansministeren (Thor Pedersen):

Jeg kan i hvert fald bekræfte, at spørgeren har mange vildfarelser, og jeg vil sige for det første, at regeringen mangler hverken midler eller mål. Det var ouverturen, det var spørgerens indledning.

Jeg kan se, at spørgsmålet fremstår som motiveret af en artikel i Berlingske Tidende den 22. maj. Artiklen rummer en række påstande om Finansministeriets arbejdsmetoder og tilblivelsen af den seneste udgave af Økonomisk redegørelse, men det er en fremstilling af Finansministeriets arbejdsmetoder og de konkrete vurderinger, som er fuldstændig uigenkendelig. Det er ganske enkelt slet ikke den måde, Finansministeriet arbejder på.

Den anonyme kilde, der refereres til – hvis der altså er en kilde til historien – må have et ringe kendskab til Finansministeriets almindelige arbejdsfacon og kan i øvrigt heller ikke have været i nærheden af arbejdsprocessen med den seneste redegørelse. En konjunkturvurdering bliver til på grundlag af en omfattende information. Der er de seneste tal fra Danmarks Statistik, der er skøn fra udlandet og fra de internationale organisationer, og der er indberetninger om de offentlige udgifter og indtægter. Gennem forløbet, som typisk tager 1-2 måneder, kommer der nye tal til, og nogle gange foretager Danmarks Statistik en større revision af de historiske tal midt i forløbet.

Alle disse oplysninger skal fortolkes, og de revisioner, der er sket siden sidst, skal forklares. Der bliver taget stilling til spørgsmål undervejs, tingene skal hænge sammen, og der bliver revi-

deret i takt med, at der kommer ny viden til. Formålet med alt dette er at nå frem til en vurdering, der giver det bedst mulige grundlag for at kunne træffe politiske beslutninger, og det skal ske på en sådan måde, at alle kan dele disse informationer.

Vi lever i et samfund med mange institutioner på markedet for konjunkturforudsigelser, og vi har en uafhængig statistik. Enhver er velkommen til at tjekke, hvordan virkeligheden former sig, efter at der er gjort et skøn, og det lægger Finansministeriet i øvrigt selv et stort arbejde i. Der kan bl.a. henvises til kapitel 6 i Økonomisk redegørelse fra december, der indeholder en grundig analyse af erfaringerne fra de sidste 20 års forudsigelser.

Vores interesse er meget klart at kunne præsentere de bedst mulige skøn på grundlag af de forudsætninger, der ligger, og det er sådanne skøn, regeringen ønsker at have som beslutningsgrundlag.

Nicolai Wammen (S):

Så må jeg bede ministeren om at sige meget klart her i Folketinget, at der ikke har fundet et sådant møde sted, hvor topembedsmænd har rettet på det foreløbige skøn, som andre embedsmænd havde lagt til grund. Jeg må opfatte ministerens svar sådan, at et sådant møde ikke har fundet sted, og jeg må også forstå det sådan, at efter ministerens opfattelse er det, der stod i Berlingske Tidende i torsdags, direkte usandt. Det vil jeg gerne bede ministeren bekræfte, hvis det er ministerens opfattelse, at det er usandt.

Finansministeren (Thor Pedersen):

Jeg vil godt sige til hr. Nicolai Wammen, at man kan ikke skelne mellem topfolk og embedsmænd. Topfolkene i Finansministeriet er embedsmænd, og det er en løbende proces, hvor de fagligt kyndige taler sammen. Sådan har det altid været, så der er ikke noget nyt i arbejdsformen nu i forhold til tidligere.

Det er selvfølgelig klart, at det ikke er sådan, at det er yngste fuldmægtig, der i virkeligheden beslutter, hvordan det endelige resultat skal se ud. Det er en faglig proces, hvor den viden og erfaring, man har, resulterer i et endeligt tal, men det er overhovedet ikke sådan, at ministeren drøfter med embedsmændene, hvordan processen bliver til, eller hvilke tal der indgår. Det er i det faglige miljø, det sker. Det, jeg ser, er det færdige resultat, og som regering kan man vælge at lægge sit hoved til det, ligesom man kan

lægge hovedet til alle andre skøn, som kommer fra alle andre institutter.

Der foregår altså en proces, og jeg håber sandelig, at man taler sammen under processen, for det er bygget sådan op, at de faglige niveauer skal tale sammen. Jeg ved ikke, hvem der har talt sammen på hvilket tidspunkt, men jeg håber sandelig, at alle har talt sammen med dem, der er ansat til at udarbejde en sådan analyse og give et endeligt resultat på grund af deres faglige viden.

Dertil må jeg sige, at det, der står i Berlingske Tidende er fuldstændig uigenkendeligt, som jeg også har sagt tidligere. Jeg har ikke nogen viden om det, og man kan overhovedet ikke genkende beskrivelsen i Finansministeriet.

Nicolai Wammen (S):

Det var et noget svævende svar, finansministeren gav.

Jeg stillede sådan set to meget konkrete spørgsmål, og det ene var, om det, der stod i Berlingske Tidende, var direkte usandt. Jeg fik at vide, at finansministeren kan ikke genkende det og har ikke selv set det, osv., men jeg vil gerne læse det op, som det står:

Kl. 14.45

»Ifølge Berlingske Tidendes oplysninger har Finansministeriets topfolk på et møde for et par uger siden besluttet at nedjustere embedsmændenes første skøn for blandt andet lønudviklingen og ledigheden. Uden denne justering ville den kommende Økonomiske Redegørelse, der offentliggøres i næste uge« – det her er altså skrevet i torsdags – »afsløre, at statens økonomi ikke længere var på ret kurs i forhold til de fremtidige udfordringer. Kun ved hjælp af et sådant kreativt prognosemageri var det muligt at få regnestykket til at gå op ...«.

Det er Berlingske Tidendes udlægning, og jeg vil spørge finansministeren meget kontant: Er det en usand fremstilling? Ja eller nej?

Finansministeren (Thor Pedersen):

Jeg må sige, at den artikel gør ikke Berlingske Tidende ære ud fra det almindelige og hæderlige synspunkt, at det, man skriver, skal være korrekt.

Der foretages ikke kreative tilpasninger i forbindelse med strukturanalyser eller udarbejdelse af skøn, og hvem der taler med hvem, skal ministeren ikke nødvendigvis godkende forinden.

Jeg vil sige igen, at der er ikke tale om topfolk og embedsmænd. Der er tale om embedsmænd, der er ansat på forskellige niveauer til at løse hver deres del af en opgave i forbindelse med en strukturanalyse, og sådan skal det være. Jeg håber sandelig, man taler sammen, jeg håber, at både top og bund taler sammen på de områder, hvor der er et arbejde at udføre.

Så vil jeg bare sige igen, at det er jo ikke den yngste fuldmægtig, der i virkeligheden har ansvaret for det endelige resultat. Det er den samlede kompetence og erfaring i systemet, og sådan skal det være. Det er jo det, der giver troværdigheden.

Nicolai Wammen (S):

Jeg er altså nødt til at spørge finansministeren, og det er jo sidste anledning, for det er mit sidste spørgsmål:

Er det en usand fremstilling, Berlingske Tidende giver? Jeg har spurgt om det tre gange, og jeg har fået adskillige: Jamen på den ene side og på den anden side. Er det, der stod i Berlingske Tidende i torsdags, usandt, hr. finansminister? Ja eller nej?

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg må lige gøre hr. Nicolai Wammen opmærksom på, at han har kun haft ordet tre gange. Det er ikke, fordi man har pligt til at udnytte alle gangene, men han har kun haft ordet tre gange.

Finansministeren (Thor Pedersen):

For det første må jeg sige, at der er ingen, der overhovedet kan genkende et sådant forløb.

For det andet skal man helst tale sammen, og der er ikke nogen adskillelse mellem dem, der kaldes topfolk og embedsmænd. Det er deres fælles ansvar, og det er klart, at jo større erfaring de, der er ansat på et specifikt område, har, jo større er deres ansvar for, at de bruger deres viden rigtigt. Sådan vil det være. Det er jo et fletværk, et netværk af informationer og erfaring, der ender i et færdigt resultat, og det er en proces, hvor tallene hele tiden ændres på grund af de informationer, der kommer. Det er derfor, det tager ca. 2 måneder. Og det er derfor, der kommer en ny analyse i december måned, for så er tallene ændret endnu en gang.

At forudsige er et værktøj, man bruger på grundlag af, hvilken opfattelse man har på et givet tidspunkt, men det, der i virkeligheden kan analyseres, er, hvordan det rent faktisk gik bagefter. Jeg mener, at realiteten i analysearbejdet i

Finansministeriet er fuldstændig på linje med det, der gælder for andre institutter, og det er det, vi belyser i decemberredegørelsen.

Jens Peter Verner (S):

Det, der sådan set er helt afgørende, er at få oplyst af finansministeren, om der – efter at der har foreligget et skøn – i den sidste ende er foretaget den nedjustering, der spørges til, fordi man har ønsket at give et andet billede, og det synes jeg egentlig finansministeren bare skulle svare stille og roligt på. Der er jo ikke nogen grund til at køre det højt op, og hvis vi ikke får et ordentligt svar på, om der er sket den nedjustering i forløbets sidste fase, må vi jo arbejde videre med sagen. Men vi kan jo lige så godt få det afklaret her på dette tidspunkt.

Finansministeren (Thor Pedersen):

Jeg har jo sagt det: Der er ikke noget bestemt ønske. Der er tale om, at de faglige personer, der er ansat for at løse en opgave, arbejder, og der er ikke noget bestemt ønske, der er ikke nogen direktiver, og der er ikke nogen informationer fra ministeren eller andre. De arbejder, og det første, jeg ser, er et færdigt produkt. Sådan er det. Det bliver til ved dialog og samtale mellem kyndige mennesker, det er en proces, der er i gang, og sådan skal det være. Jeg blander mig ikke i den, og jeg kunne ikke drømme om at blande mig i den.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3427

10) Til finansministeren af:

Nicolai Wammen (S):

»Hvad vil regeringen gøre for at rette op på det faldende overskud på statens finanser?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til begrundelsen for spørgsmål nr. S 3426.

Nicolai Wammen (S):

Finansministeren var under det sidste spørgsmål meget optaget af, at tingene gik godt, men man må jo så sige, at det ikke går godt med overskuddet på statens finanser, som er dykket, og med beskæftigelsen, hvor regeringen også har problemer og er kommet krybende til korset

og har sagt: O.k., vi har godt nok meget længe skældt Socialdemokratiet ud for at ville gøre noget aktivt og fremrykke nogle investeringer. Nu vil vi også gå lidt ad den vej, men vi vil alligevel ikke gå hele vejen.

Kl. 14.50

Det, jeg gerne vil høre finansministeren fortælle i dag, er: Hvad vil regeringen gøre, for at vi kan få et overskud af en fornuftig størrelse tilbage? Hvordan vil man rette op på statens finanser?

Finansministeren (Thor Pedersen):

Når man siger, det går godt i Danmark, er det set i forhold til andre lande, for hver eneste ledig er én ledig for meget.

Det, der påvirker dansk økonomi, er det konjunkturforløb, vi ser i landene omkring os; det er det, der præger dansk økonomi. Vi har i virkeligheden været så heldige, at vi har haft det, der hedder sunde offentlige finanser, og det vil sige, at vi er i stand til at leve med, at indtægtsgrundlaget viger som følge af konjunkturerne, og i øvrigt også kan leve med, at udgifterne til forsørgelse kan stige som følge af konjunkturerne. Det skyldes de sunde offentlige finanser.

Jeg forstår godt spørgeren, for det reelle overskud på statens saldo for 2002, altså regeringens første år, er det største nogen sinde. Det er aldrig overgået i danmarkshistorien. Men det overskud, der tegner sig for 2003, er større end noget overskud, den tidligere regering på noget tidspunkt har oplevet, når vi taler om det, der hedder den strukturelle saldo, som er rensset for engangsforbedringer. Det er det største nogen sinde, det er ca. 14,8 mia. kr., når det er rensset for engangsindtægter.

Jeg forstår godt problemet, når man taler om, at der mangler penge. Sandheden er den, at der er flere penge, end den tidligere regering nogen sinde har haft, men når tallet kunne være større dengang, var det, fordi man fremrykkede indbetalinger fra moms og fra afgifter og skat, så man kunne have 13 måneders indtægter og 12 måneders udgifter. Men de fiflerier benytter denne regering sig ikke af.

Derfor må jeg sige, at de udsving, der forekommer, er fuldstændig indeholdt i det, der hedder den langsigtede trend, altså sunde offentlige finanser. Sådan er det bygget op, så der er ikke tale om, at man foretager særlige foranstaltninger af hensyn til udviklingen på dagsalderen eller den offentlige sektors saldo. Der er brug for, at de automatiske stabilisatorer, som

det hedder i fagsproget, kan arbejde, og det kan de med en sund offentlig økonomi som grundlag.

Nicolai Wammen (S):

Forvirringen breder sig, når finansministeren har ordet, men jeg vil bare sige, at jeg håber, finansministeren er enig i, at en afgørende forudsætning for, at vi også fremover kan have sunde finanser – også med de store skattelettelser, regeringen har givet, selv om den ikke har penge til dem, men håber at få dem – er, at vi får flere personer i arbejdsstyrken.

Jeg vil godt høre finansministerens reaktion på, at senioranalytiker Jes Asmussen fra Nordea har sagt: »Regeringen er set med vore øjne alt for optimistisk med et skøn for væksten i arbejdsstyrken på i alt 24.000 personer i 2003 og 2004. Vi venter, at arbejdsstyrken vil kunne stige med 8.000 personer, præcis som vismændene.«

Jeg vil gerne bede finansministeren om at forklare, hvordan det hænger sammen med de sunde finanser, han netop har udtalt sig så nydeligt om.

Jacob Buksti (S):

Tidligere i dag har vi under spørgsmål til statsministeren drøftet spørgsmålet om den mulige fremrykning af offentlige investeringer, og vi forstod det sådan, at det var for at sikre, at der kunne komme en merbeskæftigelse. Hvorvidt det var en lempelse, var måske et spørgsmål om sproglig definition, sagde statsministeren.

Jeg forstår på finansministeren, at sådan set er alting godt med de offentlige finanser. Jeg vil bare spørge finansministeren, om finansministeren så er enig i, at det er fornuftigt, at man fremrykker disse offentlige investeringer af hensyn til bekæmpelse af ledigheden og fremme af beskæftigelsen, og om finansministeren føler sig fuldstændig tryk ved den finanspolitiske lempelse, der gennemføres, når man tager i betragtning, at så sent som i går var finansministeren citeret for i Jyllands-Posten, at der ikke er plads til en finanspolitisk lempelse.

Finansministeren (Thor Pedersen):

Hvis man tager den økonomiske redegørelse, er der i virkeligheden to nyheder i den – en, der var forventet, og en, der var knapt så forventet.

Den, der var mest forventet, er, at virkningen på den danske økonomi ville betyde, at man kom til at nedjustere væksten for BNP fra 1,8 pct. til 1,6 pct. Det var sådan set forventningen,

men i virkeligheden vidste man ikke, hvor man havnede, før analysen var færdig.

Kl. 14.55

Den anden er, at væksten i 2004 egentlig er større end forventet, og derfor er det rigtigt, at der ikke er tale om ufinansierede skattelettelser. Stigningen i væksten er årsagen til, at selv efter skattelettelser har vi et større overskud her i 2003, end den tidligere regering nogen sinde har præsteret.

Der er altså tale om en større vækst end forventet, og så må vi finde balancepunktet og se, hvor stor en aktivitetstilvækst vi kan tåle med den kapacitet, vi har. Det er et spørgsmål om klog omtanke, om man kan fjerne lidt af det tryk, der bliver større end forventet i 2004, og måske bruge det til at bekæmpe ledigheden i 2003.

Men her i 2003 må vi også fokusere på det, der er afsat på finansloven, og som ikke har noget at gøre med balancen mellem 2004 og 2003. Hvis der er projekter, der er gået i stå af den ene eller den anden grund, men som er forudsat finansieret, må vi sikre, at de alligevel gennemføres. Det skal vurderes, hvad vi kan hjælpe med her og nu af ting, som ikke berører finansloven, og hvad der er plads til for at glatte ud mellem 2004 og 2003.

Nicolai Wammen (S):

Finansministeren gav i sit svar udtryk for den kovending, man har set fra regeringens side med hensyn til at fremrykke offentlige investeringer. Efter at have skældt Socialdemokratiet ud ved utallige lejligheder har regeringen nu måttet erkende, at det måske ikke var nogen dårlig idé, men hvad vi til gengæld ikke kan få at vide af regeringen er, hvor mange penge man vil sætte ind. Måske 1 mia. kr., måske mindre end 1 mia. kr., det kommer an på så meget. Men det får vi nok ikke et klart svar på.

Derimod vil jeg godt have et klart svar på det, jeg spurgte finansministeren om angående væksten i arbejdsstyrken. Jeg vil gerne bede finansministeren forholde sig til, hvorfor regeringen er meget mere optimistisk end både vismænd og førende bankøkonomer. Hvad er det, der betinger denne store optimisme hos regeringen? Er det ikke sådan, at det er en nødvendig forudsætning for, at tingene kan se bare nogenlunde ud for regeringen, at man har dette meget optimistiske skøn? Ellers havde det jo været endnu vanskeligere for finansministeren at prøve at forklare danskerne, at han har tjek på tingene.

Jacob Buksti (S):

Jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg altid har været en stor beundrer af finansministerens salgstalent. Jeg er ret overbevist om, at han kunne sælge badebukser i Antarktis.

Men når det nu går så godt, vil jeg gerne spørge finansministeren, hvordan og hvorledes finansministeren læser dagens leder i Børsen, som jo ikke er noget socialdemokratisk kampskrift, og hvor der står:

»Vælgerne kan med rette forlange en forklaring på, hvordan en borgerlig regering kan lade antallet af offentligt ansatte vokse, udbygge velfærdsstaten og samtidig gennemføre skattelettelser. Det hænger ikke sammen, og det hænger slet ikke sammen, når den økonomiske vækst er nede på 1,6 pct. af BNP.«

Og senere:

»Vanskelighederne viser sig tydeligt i tallene fra Finansministeriet. Arbejdsstyrken er stort set uændret siden 2000, overskuddet på de offentlige finanser er faldet, og gældsafviklingen er langt mindre end planlagt.« Og fordi det går på den her måde, forsøger man »at opretholde billedet af, at det kan lade sig gøre med skattelettelser, velfærdsforbedringer og afvikling af gælden på én gang. Men det Kinder-æg er knækket med de nye tal fra Thor Pedersen.«

Er Børsen fuldstændig galt afmarcheret?

Finansministeren (Thor Pedersen):

Jeg vil sige, at både journalister, der skriver det ene og det andet, og institutioner og politikere kan have mange meninger.

Jeg ved, hvad det er for nogle mål, vi forfølger. Alle er klar over, at det at øge arbejdsstyrken og styrke beskæftigelsen er en stor og alvorlig opgave at tage på sig, og derfor er jeg glad for, at det er den opgave, regeringen har påtaget sig. Vi tror på det, vi vil arbejde for det, vi har også magten til at gøre det, og så må andre følge efter, som de har gjort tidligere, og anerkende, at sådan ser det nu engang ud.

Jeg ved ikke, hvad det er for nogle optimistiske skøn, der er tale om; det må eftertiden vise. Jeg mener overhovedet ikke, det er et optimistisk skøn at få 85.000 flere i beskæftigelse over en periode på 10 år, vil jeg gerne sige. Når man ved, at 700.000-800.000 personer, som egentlig på en eller anden måde kunne være en del af arbejdsstyrken, er skubbet helt eller delvis ud af arbejdsmarkedet, burde det være ens opgave at sige: Jamen det må være muligt at skaffe 85.000 i arbejde, det må være en ambitiøs økonomisk

tankegang. Men som folkevalgt ville det være for ambitiøst og optimistisk at sige, at hver eneste af dem, der ikke er i arbejde i dag, rent faktisk kunne komme ud på arbejdsmarkedet over årene. Men det er jo heller ikke målet.

Vi har fastsat et tal, der er beregnet efter, at under givne forudsætninger kræver en vis økonomisk vækst et vist antal hænder i arbejde, men de forudsætninger kan jo reguleres over årene. Der indgår mange elementer i arbejdet med at nå målet, når det drejer sig om at nedbringe den offentlige gæld, men det mål er fuldstændig uantastet. Det ændres overhovedet ikke af nogen som helst redegørelse, for målet er udtryk for en vilje, og redegørelser og prognoser er redskaber til at regulere den måde, man når sit mål på.

Kl. 15.00

Nicolai Wammen (S):

Det var en interessant svarrække fra finansministeren. Her får vi åbenbart at vide, at 85.000 ikke nødvendigvis er tallet længere; der kan ske produktionsforbedringer osv.

Så vil jeg gerne høre: Har finansministeren hermed forladt 85.000 som det antal, man skal have flere i arbejde? For så synes jeg da, det vil være interessant for Folketinget at få det at vide.

Så vil jeg også gerne spørge finansministeren: Hvad er det, der gør, at finansministeren i modsætning til både vismænd og bankøkonomer og alle andre har så stor en optimisme i forhold til væksten i arbejdsstyrken? Hvem bakker op bag finansministerens prognose andre end finansministeren selv?

Finansministeren (Thor Pedersen):

Jamen jeg vil sige, at det er et mål. Nu er det ikke 85.000, der mangler; hvis man skal nå målsætningen, er det 55.000.

Men ligesom meget andet misforstår hr. Wammen meget af det, der siges, for jeg sagde udtrykkelig, at tallet helst skulle være større, at jeg synes ikke, det er ambitiøst, jeg så helst, at det var endnu større. Men det er jo ikke 85.000, der mangler, niveauet er 50.000; 85.000 er for at nå det teoretiske mål. Men det synes jeg ikke er ambitiøst nok, det var det, der var mit svar.

Det er et fagøkonomisk tal, der gøres op. Men ser vi på, hvor mange der skal ud på arbejdsmarkedet, er det ikke 85.000, så er det flere hundrede tusinde, og det var det, der burde være opgaven.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Hr. Nicolai Wammen, det sidste spørgsmål.

Nicolai Wammen (S):

Der er ingen tvivl om, at det er en opgave at få folk tilbage i beskæftigelse, og derfor har vi også tidligere i dag prøvet at få et svar fra statsministeren om, hvorvidt han vil stoppe fyringerne inden for staten, hvor finansministeren jo også har et hovedansvar. Det kunne vi ikke få noget særlig klart svar på, og man må derfor formode, at man vil fortsætte med at sende endnu flere ud i den arbejdsløshed, som finansministeren ellers lige talte så smukt om at man skulle bekæmpe.

Men finansministeren har nu tre gange ikke svaret på mit spørgsmål: Hvad er det, der gør, at finansministeren har så optimistisk en prognose, når alle andre siger, at den ikke holder? Hvem har finansministeren, der kan bakke op bag de her tal andre end finansministeren selv?

Endelig må jeg spørge finansministeren: De 85.000, kan finansministeren forestille sig et lavere tal end det? Jeg kan forstå, at finansministeren ikke synes, de 85.000 var ambitiøst nok, selv om finansministeren tidligere har sagt, at det ville være en kæmpe opgave. Så må jeg bare spørge finansministeren: Kan han leve med et lavere tal end 85.000?

Thomas Adelskov (S):

Nu kan jeg forstå, at finansministeren ikke mener, det er ambitiøst nok med et tal på 85.000 flere, der skal ind på arbejdsmarkedet, men at ambitionen burde være flere hundrede tusinde. Så vil jeg da egentlig godt give finansministeren tilsagn om, at det vil Socialdemokraterne gerne medvirke til.

Kunne finansministeren her i dag løfte sløret lidt for, hvilke initiativer finansministeren agter at tage i den anledning, så vi kan gå tilbage og forberede os på de initiativer, der skal til for at få de flere hundrede tusinde tilbage på arbejdsmarkedet?

Man kan jo i hvert fald konstatere, at den økonomiske politik, der er ført indtil nu, har haft den modsatte virkning.

Finansministeren (Thor Pedersen):

Nu skal man ikke stille spørgsmål den anden vej, men jeg vil godt bede hr. Nicolai Wammen gå tilbage og se, hvordan stigningen har været i antal ansatte i stat, amt og kommuner – og især i kommuner og amter – under den tidligere SR-regeringen, og så se på den stigning, vi har ople-

vet i 2002, en stigning på 8.200, altså langt større end det, vi sagde.

Det er jo flere end i 2001, end i 2000, end i 1999, end i 1998, end i 1997. Det burde måske give anledning til problemer, at væksten her er større end det, der har været beregnet. Men det er jo egentlig ikke det, der forlyder, det er, at den er reduceret, hvad den så ikke er.

Jeg vil ikke forvente, at hr. Thomas Adelskov overhovedet er i stand til at have den menneskelige vurdering af, at det måske var en gevinst, hvis der var 200.000 mere i arbejde. Jeg siger fagøkonomisk, jeg siger, at 85.000 er et teknisk beregnet tal. Politisk burde vi da have et andet mål. Det er en bunden opgave at sige, at vi skal nå 85.000 ud fra en økonomisk modelberegning og sige, at det er forudsætningen for, at vi på mellemlang sigt, altså frem til 2010, er i stand til at halvere den samlede offentlige gæld. Det er det, der er målet. Men det var da meget rart, hvis man sagde, at det skulle være endnu større.

Og hvordan når man så de 85.000? Vi har jo sagt hele tiden, at det er ved at øge arbejdsstyrken, ved at tillempe, at indvandrergruppen har samme erhvervsfrekvens, som andre danskere har; det vil give ca. 50.000 flere i arbejdsstyrken. Vi kan bidrage med måske 10.000 folk under uddannelse, og vi kan også håbe på, at 5.000-10.000-20.000 af seniorårgangene vil blive længere tid på arbejdsmarkedet.

Men det burde da ikke være målet i sig selv, det burde da stadig være, selv om man når det mål, at se på, at det ikke er rimeligt, at der er så mange, der er skubbet ud af det danske arbejdsmarked.

Kl. 15.05

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3329

11) Til finansministeren af:

Jens Peter Vernersen (S):

»Hvad er regeringens planer for brugerbetaling og gebyrer, og hvad vil den samlede indtægt blive for stat, amter og kommuner?«

Skriftlig begrundelse

Der ønskes et overblik over, hvor brugerbetaling afløser skattebaseret finansiering.

Finansministeren (Thor Pedersen):

Spørgsmålet kører på planer for brugerbetaling og gebyrer, og hvad den samlede indtægt vil være.

Jeg vil blot sige, at vi har på hjemmesiden et skattestoppapir fra april 2000, hvoraf det jo fremgår, at brugerbetaling ikke er en skat, men derimod den andel af omkostningerne vedrørende offentlige ydelser, der netop ikke er finansieret via skatterne. Siden regeringens tiltræden er der i overensstemmelse med den restriktive praksis, som er beskrevet i skattestoppapiret, kun indført ganske få nye gebyrer og brugerbetalingsordninger.

Der kan være situationer, hvor hensynet til f.eks. at påvirke adfærden blandt virksomheder, husholdninger eller offentlige institutioner kan gøre, at der dér kan være tale om at indføre nye gebyrer og brugerbetalinger.

Men formålet med den restriktive praksis er at sikre, at gebyrer og brugerbetaling ikke bruges til en samlet udvidelse af den offentlige sektor. Derfor er det regeringens politik, at provenuet fra indførelse af brugerbetaling eller fra at øge brugerbetalingsandelen for eksisterende ordninger fuldt ud anvendes til lavere skatter og afgifter.

For helt nye opgaver, herunder f.eks. tilsyns- og kontrolopgaver, kan der indføres gebyrer eller brugerbetaling, der helt eller delvis dækker udgifterne. For nye opgaver er der dermed samlet set intet merprovenu.

Regeringen har ingen planer om at ændre gebyr- og brugerbetalingspolitikken.

Så vil jeg sige, at der findes ingen komplette opgørelser af, hvor stor en andel af de samlede offentlige udgifter i stat, amter og kommuner der finansieres af brugerbetaling og gebyrer.

Jens Peter Vernersen (S):

Når spørgsmålet blev stillet for 14 dage siden, var det, fordi Regeringens Økonomiudvalg jo netop godkendte nye gebyrer, 500 kr., til Naturklagenævnet. Hvis man f.eks. ville klage over, at en gylletank placeres i nærheden af baghaven, måtte man så betale 500 kr., og hvis man ville klage til Forbrugerklagenævnet, er der så en stigning fra 80 kr. til 250 kr.

Når man læste kommentarerne til disse stigninger efterfølgende i dagspressen, var det generelle billede jo, at regeringen skulle længere ud på landet, som en avis skrev, sådan frit citeret, hvis man skulle overbevise nogen om, at det

her ikke trådte i stedet for den fælles finansiering over skatterne.

Derfor er der selvfølgelig al mulig grund til at holde meget nøje øje med, hvad det er, der sker på det her område, og specielt er det også meget vigtigt, at vi får afklaret, hvordan man vil opfylde det, som finansministeren nu også tilkendegav – og det har økonomi- og erhvervsministeren jo også sagt – at brugerbetaling, som giver øgede indtægter, skal modsvares af generelle skattelettelser.

Jeg synes også, det kunne være interessant at få at vide: Hvor ser man så disse generelle skattelettelser? Nu skal ministeren altså ikke henvise til det skatteoplæg, som vi netop har andenbehandlet her, for der er jo en anden sammenhæng. Der er under ingen omstændigheder på nogen måde tilkendegivet, at det skulle være brugerbetalingen, der så skulle finansiere nogle af de 10,6 eller 9,6 mia. kr., det drejer sig om. Så det er baggrunden for spørgsmålet.

Det spørgsmål, jeg har til ministeren, er så, om ikke ministeren er enig i, at det her altså træder i stedet for fælles finansiering. Anderledes kan det vel ikke forstås.

Finansministeren (Thor Pedersen):

Årsagen til skattestoppet var jo netop, at den tidligere regering ikke havde nogen hæmninger med at dreje på alle knapper vedrørende gebyrer og afgifter. Det kørte hele tiden, og derfor er vi rede til at få en meget klar definition af gebyrer, hvornår det er dækket af omkostninger, og hvornår det er fiskalt. Og gebyrer, der er fiskale, kan altså ikke længere reguleres.

Det, der er tale om, er så gebyrer, der ikke er fiskale, og det er sagt meget klart.

I øvrigt vil jeg sige om Naturklagenævnet, at klagegebyret er altså ikke indført. Men det fremgår af det, som ministeren arbejder med, at det er et beløb, man får tilbage, såfremt man får medhold i sin klage, og hvis man ikke får medhold i sin klage, konteres beløbet til fremtidige skattelettelser.

Hvis hr. Vernersen ønsker sig en opgørelse over, hvor mange steder man egentlig har reguleret, og hvor meget af det der er reserveret til senere skattelettelser, er vi i stand til at levere et sådant talmateriale.

Jens Peter Vernersen (S):

Det undrer mig nu, at finansministeren fortsat har mod til at komme med sine også meget, meget udokumenterede påstande om, hvordan

skatterne steg under den tidligere regering, idet der jo er et ganske præcist overblik over, at skatten faktisk blev holdt i ro fra 1994 og så frem til 2001. Det er første gang, man har set noget tilsvarende ske også i forhold til ikke mindst tidligere borgerlige regeringer. Dem kunne jeg nævne flere af.

Kl. 15.10

Så vil jeg også godt sige, at når man ser på Budgetoversigt 1, maj 2003, viser det sig rent faktisk, at indtægterne på trods af skattestoppet er steget med 6 mia. kr., så det er jo heller ikke sådan, at den her regering holder sig tilbage. Altså det skattestop troede jeg egentlig ministeren selv var klar over stort set kun var et definitionsspørgsmål.

Men jeg vil også godt gentage, om ikke ministeren kan forstå, at disse gebyrer, præcis som dengang man havde hul i isen-gebyret under Schlüterregeringen, betragtes som noget, der træder i stedet for den fælles finansiering og dermed er en skat.

Thomas Adelskov (S):

Nu kan vi jo forstå, at regeringen har stillet kassedamen 1.500 kr. i udsigt i skattelettelser næste år. Det er jo også helt tydeligt, når man ser på regeringens gebyrpolitik og brugerbetalingspolitik, at så har kassedamen allerede betalt. Har hun et barn i daginstitution, er det jo under denne regering blevet 700 kr. mere om året. Hvis hun havde tænkt sig at tage et kursus på AMU-centret, er det 700 kr. om ugen, eller et enkelt fag på VUC er det 600 kr., eller såfremt denne kassedame kunne tænke sig at køre i bus til sit arbejde, er hele skattelettelsen allerede ædt op med de stigninger, som man kan se frem til på grund af regeringens politik fra nytår.

Mit spørgsmål til finansministeren er: Jeg har tidligere spurgt undervisningsministeren, om undervisningsministeren kunne gøre rede for, om der med den næste finanslov ville komme ny brugerbetaling på uddannelsesområdet. Nu vil jeg godt, fordi undervisningsministeren henviste til finansministeren, spørge: Kommer der med den næste finanslov nye gebyrer og brugerbetaling, som borgerne kan se frem til som følge af den regering, der sidder i øjeblikket?

Finansministeren (Thor Pedersen):

Jeg synes, det er ret dristigt af hr. Vernersen at sige, at under de tidligere regeringer kom der ikke løbende afgiftsstigninger. Det synes jeg er rimeligt sigende. For der var en stigning enten på en

skat, et gebyr eller en afgift hver eneste måned i den tid, regeringen sad.

Det var lige præcis dér, man væltede alle byrderne over på afgiftssiden, og det er med god grund, at vi har frosset det fast og sagt: Nu er nok nok.

Så må jeg sige til hr. Adelskov: Om der indgår elementer af gebyrer i den nye finanslov, det ved ingen endnu. Jeg vil blot sige, at vi er noget mere restriktive i antallet af afgifter og gebyrer, end den tidligere regering har været. Men det er jo et spørgsmål, om der i den proces, der går fra nu af og frem til at finansloven forelægges, er områder, hvor der i øvrigt er tale om gebyrer.

Men er der tale om gebyrer, er det i givet fald penge, der bruges til at dække en omkostning; eller i det omfang, der ikke er tale om at dække en omkostning, at man går ind og afdækker noget, der tidligere var skattefinansieret, og så reserveres beløbet til fremtidige skattelettelser.

Altså hvis det aflaster – om jeg så må sige – en skatteindtægt, så bliver beløbet reserveret til fremtidige skattelettelser.

Jens Peter Verner (S):

Ja, jeg må sige, at vi har en fantastisk dristig finansminister, når han her gentager påstanden om, at skatterne steg og steg under den tidligere regering. Der ligger jo dokumentation i ministerens eget ministerium om, at skattetrykket blev holdt intakt i disse 9 år, og det er vist i øvrigt første gang i dansk politik, at det er sket.

Jeg synes egentlig også, finansministeren skulle have et højere niveau, for jeg kunne forstå det, hvis Venstres folketingsmedlemmer bruger den slags propagandanumre med de 100 nye skatter, der kom under den tidligere regering, men jeg troede i hvert fald, finansministeren var klar over, at lige så mange skatter, der steg under den tidligere regering, lige så mange skatter faldt der.

Det glemmer man åbenbart at sige i Venstre. Jeg synes, man skulle indføre det i den propagandabog, man bruger, sådan at man fik det sande billede af det her.

Thomas Adelskov (S):

Ja, nu kan jeg så forstå på finansministeren, at finansministeren ikke her vil redegøre for det, som egentlig stod i spørgsmålet. Så kunne finansministeren bare have sagt, at han ikke ønskede at svare på spørgsmålet.

Der stod rent faktisk usædvanlig velformuleret i spørgsmålet fra hr. Jens Peter Verner:

»Hvad er regeringens planer for brugerbetaling og gebyrer, og hvad vil den samlede indtægt blive for stat, amter og kommuner?«

Når man så nu kan konstatere, at kassedamen allerede med de gebyrer og den brugerbetaling, som regeringen har indført, har betalt for den skattelettelser, der er blevet stillet i udsigt for 2004, så spørger jeg: Hvad vil der komme af yderligere brugerbetaling og af yderligere omkostninger?

Kl. 15.15

Det er ikke korrekt, som finansministeren siger her i dag, at det alt sammen bliver brugt til skattelettelser. Argumentationen for at indføre et gebyr på 600 kr. pr. fag på VUC var, at nu havde man jo allerede hævet brugerbetalingen på folkeoplysningsområdet, altså på aftenskolerne, og så skulle der være mere lighed imellem de forskellige former for uddannelsesretninger. Det var derfor, man indførte det, og man har ikke reserveret en eneste femøre af den der forhøjelse og den brugerbetaling på VUC-centrene til skattelettelser.

Finansministeren (Thor Pedersen):

Må jeg lige sige, at når vi gør råderummet op i alt over dansk økonomi, så indgår alt det, der forhistorisk indgår i kassebeholdningen, altså i løbende indtægter. Der er ikke nogen, der holdes udenfor, når man kigger fremover.

Det er sådan, at skattelettelserne træder i kraft fra 1. januar 2004, og beslutningerne er truffet her i 2003. Så den ligger forud; det er en del af den indtægtsmasse, som man råder over.

Det, der er tale om, er sådan lidt fremadrettet. Hvad er det, der kan komme af nye ting? Og der er vi meget restriktive; det vil man se. Og det nytter ikke, at hr. Adelskov spørger til noget, der ikke er besluttet overhovedet om en kommende finanslov. Sådan vil det altid være, at det svar foreligger den dag, man lægger finansloven frem.

Jens Peter Verner (S):

Ja, det er jo altid interessant at komme hened i Folketingssalen og spørge finansministeren, for finansministeren svarede jo helt som sædvanlig ikke på det, der bliver spurgt om, men kører sit eget ideologiske skolerid.

Altså det, der blev spurgt om, og som jeg også har forsøgt at få frem her, er, hvilke planer man har, fordi man nu har set, at det i hvert fald er noget, man bruger som instrument både for at skaffe sig indtægter og også for at forhindre, at

folk uddanner sig, fordi det jo også har den virkning på tilstrømningen til uddannelsesinstitutionerne.

Men vi bad altså om at få at vide, hvilke planer man har for brugerbetaling og gebyrer, og hvad den samlede indtægt bliver for stat, amter og kommuner. Og hvis finansministeren ikke vil svare på det, må vi jo stille spørgsmålet skriftligt, så man kan få tid til endnu en gang at overveje det ovre i Finansministeriet.

Men jeg vil godt høre, om ikke finansministeren trods alt dog har et svar på det spørgsmål.

Finansministeren (Thor Pedersen):

Jamen jeg har sagt, at der findes ikke nogen specifik opgørelse over stat, amt og kommuner. Det er muligt, at vi kan finde det, og at vi kan etablere det. Det vil jeg ikke afvise at vi kan. Der findes ikke noget konkret, men vi har måske noget materiale, der sætter os i stand til at give et skøn, når det gælder stat, amter og kommuner.

Og med hensyn til ikke at svare: Altså det, jeg talte om før, var de stigende afgifter. Og når man taler om skattetrykket, var det finurlige jo, at man væltede personbeskatning over i afgifter, hvor alle ved, at afgifterne indregnes i grundlaget, når man beregner skattetrykket, så man i virkeligheden er i stand til at få skattetrykket til at falde ved at flytte penge fra personbeskatning over på afgiftssiden, selv om man totalt set betaler mere i skat. Så vil regnestykket hedde, at skattetrykket falder. Men det afgørende er, at hvis man analyserer afgifterne, så steg de igen hele perioden, både eksisterende afgifter og nye afgifter, og det er det, der er bragt til standsning. Det var det, jeg sagde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3434

12) Til socialministeren af:

Morten Bødskov (S):

»Hvorfor vil socialministeren gøre det dyrere for børnerige familier at få passet deres børn i de kommunale pasningstilbud ved, at landets kommuner nu forhindres i at fastsætte et loft over den samlede forældrebetaling for pasning af børn i de kommunale pasningstilbud?«

Morten Bødskov (S):

Vi kan nu forstå, at socialministeren har haft fat i Rødovre Kommune som den sidste kommune

og sagt til Rødovre Kommune, at det ikke læn- gere kan lade sig gøre, at man har den her såkaldte forældremaksimumbetaling, således at forældre har et maksimumbeløb for, hvad de må betale for pasning i samtlige af kommunens daginstitutionstilbud, det kan være vuggestuer og andet, altså et forældremaksimumbetalingsbeløb.

Spørgsmålet er sådan set bare, hvad årsagen er til det, og om ikke en sådan beslutning, som jo reelt betyder, at det nu bliver dyrere for f.eks. børnefamilier i Rødovre at få deres børn passet i de kommunale pasningstilbud, ikke står i meget skærende kontrast til de generelle løfter, som regeringen har givet til børnefamilierne.

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jeg vil ikke gøre det dyrere for børnerige familier at få passet deres børn. Rødovre Kommune har spurgt, om deres ordning var i overensstemmelse med lovgivningen, og det har de så fået svar på, at det var den ikke.

Der er ikke fastsat nye regler på dette område i denne regerings tid, og derfor synes jeg, det er ganske urimeligt at stille spørgsmålet på den her måde, for der har aldrig været hjemmel til at lave en ordning med et fast loft over den samlede forældrebetaling.

Man kan stille det spørgsmål, at hvis en kommune laver sine egne regler, som ikke er i overensstemmelse med lovgivningen, skal lovgivningen så laves om, eller skal kommunen ændre sin administration? Og svaret er, at kommunen ikke burde have indført ordningen, for den har ikke været ifølge gældende regler.

Reglen er jo, at kommunen skal yde søskenderabat. Forældre kan betale fuld pris for den dyreste plads, men kan så få en rabat på 50 pct. på de øvrige pladser. Men kommunen kan selv bestemme, om søskenderabatten skal være større end 50 pct., og på den måde kan kommunen lette betalingen for de børnerige familier. De har også mulighed for at graduere det, så første barn er 50 pct., næste barn 75 pct., eller hvordan man nu vil indrette det.

Kl. 15.20

Regler er jo til for at regulere kommunernes adfærd, og en kommune kan ikke tilgodese en bestemt gruppe af kommunens borgere ud over, hvad lovgivning altså giver mulighed for.

Morten Bødskov (S):

Tak for svaret. Det var, o.k., selvfølgelig en kende teknisk. Det er det her område jo også, men

det, der bare konkret er tilfældet, er, at med den her beslutning, som er truffet i Socialministeriet, bliver det dyrere for børnerige familier f.eks. i Rødovre Kommune. Det betyder, at hvis en familie f.eks. har to børn i vuggestue og et i dagpleje, koster det i omegnen af 1.200 kr. mere om måneden nu, efter at den her beslutning er truffet.

Og det, der er mit spørgsmål, er, om den beslutning ikke står i skærende kontrast til det, som regeringen generelt har lovet og givet af løfter til børnefamilierne.

Socialministeren (Henriette Kjær):

Nej, for vi har jo ikke taget højde for, at kommuner har administreret loven forkert, og det er jo virkelig ærgerligt, at man har gjort det i Rødovre i stedet for at spørge sig for, hvis man var i tvivl, inden man indfører en sådan ordning.

Og de har altså mulighed for at nedbringe betalingen. Dels kan de altså give fripladser til de hårdest belastede familier, men dels har de også mulighed for, som jeg sagde i mit første svar, at graduere den søskenderabat, som de giver, så man kan sige 50 pct. for første barn og så gå ned, sådan at de børnerige familier oplever en mindre betaling, end tilfældet er, hvis man blot har en generel søskenderabat på 50 pct.

Morten Bødskov (S):

Pointen er jo netop med det her eksempel, at det kommer så at sige alle børn til gode. Det er ikke kun de dårligst stillede børn og de dårligst stillede familier, som af forskellige omveje kan få nedsat betalingen for pasning af deres børn i kommunale daginstitutionstilbud, det kommer alle børn til gode, også de børn, som kommer fra ganske velfungerende familier. De fik gavn af den her ordning, også fordi der var en generel forældremaksimumbetaling.

Derfor betyder den her beslutning jo rent faktisk, at det bliver dyrere for familier, som har mange børn, uanset, kan man sige, den sociale status for de her børn.

Det betyder sådan set, at man fra regeringens side nu har sagt ja til, at det skal være ca. 1.200 kr. dyrere som i det eksempel, jeg nævnte før, for en børnefamilie. Og jeg vil bare pointere, at det jo ikke har noget med de hårdest belastede børn at gøre. Det er alle børn og familier med ret mange børn, som nu rammes af det her. Og det er det, jeg mener der står i ret skærende kontrast til, hvad regeringen i hvert fald tidligere har sagt

i forhold til at give et generelt løft til børnefamilierne.

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jeg kan jo ikke sige ja til at fikle med loven. Jeg følger den lov, som er vedtaget af den tidligere socialdemokratiske ledede regering. Og fordi det i det her tilfælde falder ud til borgerens gunst, kan man ikke sige, at så er det o.k., og i andre tilfælde, hvor vi er rigtig, rigtig trætte af, at kommunerne ikke følger loven, så siger vi: Det må I til gengæld ikke. Der må jo være konsekvens i det.

Hvis man så synes fra Socialdemokratiets side, at man skal ændre reglerne, så det bliver muligt at fastsætte nogle lofter på et kontantbeløb, må man stille forslag om det. Jeg synes nu, der er muligheder for kommunen for at udnytte den gradueringmulighed, der er i forhold til søskenderabat. Men det er rigtigt, at det rammer så alle familier. Men så må man gå ind og bruge det redskab, der hedder fripladser, i forhold til de økonomisk svært stillede familier i kommunen.

Morten Bødskov (S):

Kan jeg så konstatere, at der fra regeringens side ikke er nogen som helst tegn i sol og måne på, at man har tænkt sig lige i det her konkrete eksempel at følge de lofter, man rent faktisk har givet børnefamilierne? For her er jo et eksempel på, at man har sagt ét, men når man så sidder i regeringen, gør man faktisk noget andet.

Vil man tage initiativ til, at det her bliver ændret, således at eksempelvis Rødovre Kommune kan fortsætte med den procedure, de har haft hidtil?

Socialministeren (Henriette Kjær):

Nej, jeg vil ikke tage initiativ til, at det bliver ændret, og jeg mener heller ikke, jeg har givet børnefamilierne løfte i den retning. Jeg mener, det rigtige er, at vi indretter systemet, så det bliver mere fleksibelt for børnefamilierne, så man friere kan vælge den daginstitution, man foretrækker, at man kan vælge nogle pasningsordninger, som ikke før var udbudt på markedet.

Det gør så, at man har en større valgfrihed og kan skruer et pasningstilbud sammen, som det passer den enkelte familie. Men jeg synes faktisk, vi har en god lovgivning på det her område, og at kommunerne i dag har gode rammer for at kunne tilgodese og hjælpe de familier, der er økonomisk trængt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Kl. 15.25

Spm. nr. S 3435

13) Til socialministeren af:

Morten Bødskov (S):

»Har regeringen tænkt sig at kompensere for de forringelser, der påføres børnerige familiers økonomi nu, hvor regeringen ikke længere vil tillade, at kommuner kan fastsætte et loft over den samlede forældrebetaling for pasning af børn i de kommunale pasningstilbud?«

Socialministeren (Henriette Kjær):

Ja, som sagt er reglerne jo ikke blevet ændret på det her område. Der har således aldrig været hjemmel til at administrere lovgivningen på en sådan måde. Derfor mener jeg, at det er kommunen, der har et forklaringsproblem over for sine borgere, da man jo har lovet borgerne nogle ting, som man ikke kan holde, fordi der ikke er hjemmel til det i lovgivningen.

Som reglerne er skruet sammen, har kommunen mulighed for at afhjælpe problemerne på lovlig vis, idet kommunen som sagt jo selv kan bestemme, hvilken procentsats søskenderabat-ten skal være. Det er selvfølgelig en kommunal afgørelse, som den enkelte kommune bør overveje meget nøje med de fordele og ulemper, en sådan ændring medfører.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3349

14) Til socialministeren af:

Carsten Hansen (S):

»Vil ministeren redegøre for formålet med og brugen af de 26 mio. kr., der i finansloven 2003 er bevilget til styrkelse af fysisk og rummelig tilgængelighed for handicappede i forbindelse med folkeoplysningen?«

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Som tidligere meddelt er dette spørgsmål overgået til skriftlig besvarelse.

Spm. nr. S 3350

15) Til socialministeren af:

Carsten Hansen (S):

»Vil ministeren redegøre for, hvordan midler, der på finansloven 2003 er bevilget til genopretning af tilskud til handicappedes aftenskoleundervisning, er endt i Socialministeriet og ikke Undervisningsministeriet?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til begrundelsen for spørgsmål nr. S 3349.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Som tidligere meddelt er dette spørgsmål overgået til skriftlig besvarelse.

Spm. nr. S 3348

16) Til undervisningsministeren af:

Carsten Hansen (S):

»Vil ministeren redegøre for, hvordan regeringen agter at sikre, at midlerne – de 26 mio. kr., der på finansloven 2003 er bevilget til styrkelse af fysisk og rummelig tilgængelighed for handicappede i forbindelse med folkeoplysningen – bliver brugt efter formålet i finansloven?«

Skriftlig begrundelse

I år er det som bekendt internationalt handicapår, og det er derfor med nogen undren, at det ses, at regeringen indtil videre har ladet de 26 mio. kr. til styrkelse af fysisk og rummelig tilgængelighed for handicappede ligge ubrugt hen i Socialministeriet. Det er en skandale, at pengene endnu ikke er kommet de handicappede til gode. Oprindeligt solgte regeringen midlerne som en redning for handicappedes mulighed for at følge aftenskoleforløb, men nu viser det sig, at pengene bare samler støv i Socialministeriet. Da der er tale om en etårig bevilling, kunne man jo frygte, at regeringens manglende aktivitet i forhold til at få pengene brugt til gavn for de handicappede bunder i ønsket om, at de 26 mio. kr. i stedet skal dække et af de mange huller i finansieringen af regeringens skattestop.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Som tidligere meddelt er dette spørgsmål overgået til skriftlig besvarelse.

Spm. nr. S 3428

17) Til justitsministeren af:

Søren Søndergaard (EL):

»Kan ministeren bekræfte, at de norske justitsmyndigheder har givet fri proces og 100.000 kr. til støttegruppen for de efterladte fra brandkatastrofen på »Scandinavian Star« (hvor 158 personer mistede livet) med henblik på en fornyet efterforskning, og hvilke initiativer har regeringen på den baggrund tænkt sig at tage i Danmark?«

Søren Søndergaard (EL):

Det er jo en meget trist, på mange måder meget trist og ubehagelig sag, som jeg stiller et spørgsmål om her, nemlig sagen om »Scandinavian Star«, branden på »Scandinavian Star« i 1990, hvor 158 personer omkom. Og det, der måske er det mest ubehagelige ved den sag, er, at der igen og igen popper ting op, der vidner om, at den aldrig rigtig er blevet opklaret, og at det f.eks. fra norsk side gentagne gange er kommet frem, at grunden til, at man ikke dér føler, at man kan komme videre, er, at man fra dansk side mangler at undersøge oplysninger.

Vi har så senest fået oplysningen om, at den norske støttegruppe har fået 100.000 kr. til at få genoptaget efterforskningen. Vi ved ikke, hvordan ministeren ser på det. For os er det jo et tydeligt tegn på, at i hvert fald det norske justitsministerium og de norske justitsmyndigheder ikke anser denne sag for at være afsluttet.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at høre ministerens kommentar til det, herunder hvad ministeren har tænkt sig at foretage sig i Danmark for endelig at kunne få afsluttet denne sag for alle dem, som var impliceret.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg kan så oplyse, at det norske justitsdepartement har bekræftet, at der er bevilget fri proces til en af de efterladte efter branden på »Scandinavian Star« til et søgsmål mod et forsikringsselskab. Justitsdepartementet har endvidere bekræftet, at de norske myndigheder har givet 100.000 kr. i støtte til støttegruppen for de efterladte til brug for støttegruppens generelle arbejde.

Jeg kan således ikke bekræfte, at de norske myndigheder har givet fri proces eller penge med henblik på en fornyet efterforskning.

Jeg kan supplerende oplyse, at Rigsadvokaten for tiden vurderer, om der er grundlag for at genoptage efterforskningen i sagen om »Scandinavian Star«. Derfor finder jeg på grundlag af det ikke, at jeg skal foretage mig yderligere på nuværende tidspunkt.

Så jeg må sige til hr. Søren Søndergaard, at den korte udgave er altså, at Rigsadvokaten lige nu genovervejer efterforskningen i sagen om »Scandinavian Star«, for så vidt angår Danmark, men at de 100.000 kr., som er nævnt i spørgsmålet, altså er gået til en slags støtte til det generelle arbejde og ikke er et spørgsmål om fri proces.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg takker ministeren for besvarelsen. Jeg er selvfølgelig bekendt med, at der arbejdes også juridisk med sagen i Danmark, at Statsadvokaten arbejder med den. Jeg kunne måske få ministeren til, hvis hun har oplysningerne, at løfte sløret for, hvornår der kommer en afgørelse fra Statsadvokaten.

Men i forhold til det norske synes jeg ikke rigtig, ministeren gik ind i det, der egentlig var mit ærinde, nemlig det, at man har bevilget fri proces i forhold til at vurdere ejerskabet – for det er jo det, det handler om, ejerskabet af »Scandinavian Star« – og det, at man fra de norske justitsmyndigheder stadig væk giver støtte til støttegruppen, hvis fornemste formål netop er at få afklaret forholdene omkring ejerskabet og de ansvarlige for ulykken bag »Scandinavian Star«. Det, at man så markant fra norsk side går ind og understøtter det her, får det ikke nogle ting til at ringe hos justitsministeren, at vi måske skulle gøre noget lignende i Danmark?

Altså det er jo sådan, at der også var mange danskere, der omkom om bord på skibet, og derfor kunne der måske også være behov for, at det danske Justitsministerium tog et initiativ. Det er sådan set derfor, jeg godt vil have ministeren til at forholde sig til den del af det, om man ikke selv kunne tage et eller andet initiativ i forhold til at få understøttet det arbejde, der foregår for at få tingene endeligt afklaret.

Kl. 15.30

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg synes, det er væsentligt igen at få understreget, at for så vidt angår den bevilling om fri proces, som det norske justitsdepartement har be-

kræftet, så drejer det sig om fri proces til en af de efterladte til et søgsmål mod et forsikringselskab.

Jeg kan så også oplyse, at for så vidt angår forholdene her i Danmark, har Civilretsdirektoratet oplyst, at man ikke for tiden behandler ansøgninger om fri proces for efterladte efter branden på »Scandinavian Star«. Det er for at forholde det, man kan sige er den norske realitet, til det, der er den danske realitet.

Det, jeg synes er væsentligt at få understreget, er, at Rigsadvokaten for tiden er i gang med at vurdere, om der er grundlag for at genoptage efterforskningen i sagen om »Scandinavian Star«.

Jeg kan desværre ikke over for hr. Søren Søndergaard i dag sige noget om, hvornår de overvejelser er slut. Men jeg vil meget gerne over for hr. Søren Søndergaard love, at når den afgørelse er truffet, og vi har fået besked, vil jeg meget gerne orientere hr. Søren Søndergaard om det ved skriftligt at sende et svar over til Folketinget, så man er orienteret om, hvad status er på sagen.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg ser frem til at modtage denne redegørelse for, hvad status er i den danske sag. Men det undrer mig alligevel lidt, at ministeren ikke studser over den forskel, der er i den måde, det norske justitsministerium og justitsmyndigheder og det danske justitsministerium handler på i denne her sag.

Når man f.eks. har givet 100.000 kr. til støttegruppen i Norge, hvad er så grunden til, at man ikke gør sig en lignende overvejelse i Danmark? Eller gør sig en overvejelse over, hvordan man kan være i kontakt med repræsentanter for de efterladte eller de efterladte med henblik på at understøtte deres arbejde?

Der er jo helt tydeligt en forskel på, hvad man gør, og hvorfor er der den forskel? Det kan godt være, der er en objektiv grund til det, som ministeren kan oplyse. Måske er det en mere alvorlig sag i Norge end i Danmark, hvad ved jeg, men jeg synes, det er markant, at der er den forskel.

Hvis ministeren ikke kan give noget svar nu, så vil jeg da i hvert fald opfordre til, at man så overvejer, om man ikke kan følge det norske initiativ op.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Nu har jeg ikke fået oplyst, hvad det er for myndigheder i Norge, der har valgt at give støtte til

støttegruppen, så det kan jeg ikke forholde mig yderligere til.

Det, jeg tror er den store forskel, er jo, at vi i Danmark i form af Rigsadvokaten stadig væk er i gang med en vurdering af, hvor vidt der er grundlag for at genoptage efterforskningen af sagen om »Scandinavian Star«, og meget mere kan jeg ikke tilføje på nuværende tidspunkt.

Jeg tror, at man må holde sig for øje, at en del af spørgsmålet fra hr. Søren Søndergaard jo går på spørgsmålet om fri proces, og der er der det at sige til det, at det norske justitsdepartement har tilkendegivet, at man har givet fri proces i et søgsmål mod et forsikringselskab, hvorimod Civilretsdirektoratet i Danmark altså ikke har nogen ansøgninger om fri proces liggende til behandling på nuværende tidspunkt.

Så der er nogle forskelle i måderne, som man kan sige, at denne her meget, meget, meget tragiske sag kører på i de to forskellige lande. Men jeg synes, det er værd at understrege, at man altså i Danmark ser med stor alvor på sagen, og at Rigsadvokaten stadig væk er i gang med at genoverveje, om der skal ske noget i sagen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3429

18) Til justitsministeren af:

Søren Søndergaard (EL):

»Vil ministeren oplyse, hvornår ministeren blev opmærksom på Politiets Efterretningstjenestes samarbejde med Dan Lyngge, og hvad ministeren foretog sig i den forbindelse?«

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg har den 11. juni 2002 besvaret spørgsmål nr. S 2267 fra samme spørger vedrørende en eventuel direkte kontakt mellem medarbejdere ved PET og Dan Lyngge.

Det er en besvarelse, der på det seneste har været genstand for omtale og debat også her i salen og i Retsudvalget, og besvarelsen er som bekendt udtrykkelig omfattet af udkastet til kommissorium for den undersøgelseskommission, der nu bliver nedsat.

Som det fremgår af besvarelsen, har PET i forskellige sammenhænge været involveret i den politimæssige indsats i forbindelse med rocker-kriminaliteten, men man har ikke i denne sammenhæng, dvs. i forbindelse med den politi-

mæssige indsats mod rockerkriminaliteten, været i direkte kontakt med Dan Lynge.

Som det vil være hr. Søren Søndergaard bekendt, forholder det sig sådan, at der i forhold til besvarelsen af spørgsmålet om Politiets Efterretningstjenestes virksomhed generelt gør sig det forhold gældende, at mulighederne for at videregive oplysninger om tjenestens virksomhed i sagens natur vil være begrænset af hensyn til den fortrolighed, som varetagelsen af tjenestens opgaver forudsætter.

Kl. 15.35

I forhold til de oplysninger, der blev givet ved besvarelsen af det omtalte spørgsmål nr. S 2267 med hensyn til PET's involvering i den politimæssige indsats i forhold til rockerkriminaliteten, gør de nævnte hensyn til fortrolighed sig ikke gældende. Derfor kunne de omhandlede oplysninger også indgå i besvarelsen af spørgsmålet.

Jeg kan imidlertid som følge af de nævnte hensyn ikke her i salen udtale mig nærmere om, hvorvidt PET i andre sammenhænge har været i direkte kontakt med Dan Lynge. Men, og det vil jeg meget gerne understrege, det er som bekendt et forhold, der er omfattet af undersøgelseskommissionens kommissorium, og som derfor nu vil indgå i kommissionens undersøgelse.

Søren Søndergaard (EL):

Ja, nu har ministeren og jeg sådan en lille, jeg ved ikke, hvad man skal kalde det, leg gående ud på, at jeg spørger i øst, og så svarer ministeren i vest. Og det er selvfølgelig meget underholdende, for det kan vi få enormt meget tid til at gå med.

Det kunne jo selvfølgelig være, jeg skulle overveje at spørge i vest. Men så svarer ministeren såmænd bare i øst, så jeg er ikke sikker på, at det hjælper. Men lad os nu lige prøve en gang at se, hvad spørgsmålet, jeg stillede her i dag, gik ud på.

Spørgsmålet gik ud på – der står ikke noget om, hvad PET har lavet, eller hvad PET har været involveret i eller noget. Jeg lover ministeren, at jeg slet ikke vil spørge om det. Det eneste, jeg vil spørge om, er det, jeg på forhånd skriftligt har spurgt ministeren om. Spørgsmålet lød: Vil ministeren oplyse, hvornår ministeren blev opmærksom på Politiets Efterretningstjenestes samarbejde med Dan Lynge? Det er sådan set det eneste lillebitte spørgsmål, jeg vil stille.

Selvfølgelig, hvis ministeren vil svare, at det kan ikke oplyses af hensyn til rigets sikkerhed,

hvornår ministeren blev bekendt med det samarbejde, så må jeg jo acceptere det svar. Men hvis ikke det omhandler rigets sikkerhed, så kunne jeg sådan set godt tænke mig, at ministeren svarede på det enkle spørgsmål.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg ved ikke, om man skal kalde det en leg, eller om den ene stiller spørgsmål i øst eller vest eller nord eller syd, men jeg vil meget gerne gentage, at jeg ikke som følge af de nævnte hensyn her i salen kan udtale mig om, hvorvidt PET i andre sammenhænge har været i direkte kontakt med Dan Lynge. Men, og det vil jeg gerne understrege igen for hr. Søren Søndergaard, det er et forhold, der er omfattet af undersøgelseskommissionens kommissorium, og som derfor nu vil indgå i kommissionens undersøgelse. Med andre ord vil det blive undersøgt.

Men jeg kan simpelt hen ikke komme en besvarelse nærmere i dag.

Søren Søndergaard (EL):

Jamen jeg spørger jo ikke, hvorvidt PET har været inddraget i denne her sag med Dan Lynge på noget som helst plan. Jeg spørger, hvornår ministeren første gang blev orienteret om, at PET var inddraget i sagen. Det er det, jeg spørger om. Og det burde man jo kunne svare på relativt simpelt. Altså var det, da ministeren tiltrådte, eller var det i juli sidste år eller var det for en måned siden? Det må altså være relativt simpelt, og jeg kan slet ikke forstå, at det skal være omgivet af den mystik.

Jeg er ikke interesseret i at få at vide, hvorvidt PET har været involveret i den ene og den anden og den tredje sag. I hvert fald ikke i denne her sammenhæng. Det eneste, jeg spørger om, er: Hvornår blev ministeren bekendt med, at PET var involveret i sagen omkring Dan Lynge?

Line Barfod (EL):

Man kan jo gå rundt om den varme grød længe. Det fremgår jo af kommissoriet og alt, hvad der har været fremme i pressen, at der er en diskussion om, hvorvidt et svar, som ministeren afgav til Folketinget sidste år, var korrekt eller ej, hvad ministeren svarede, og hvordan det svar var opbygget, og derfor er det jo væsentligt nok at få opklaret, hvornår ministeren blev opmærksom på, at der var kontakt mellem PET og Dan Lyngge.

Det er sådan set et meget simpelt spørgsmål om et tidspunkt. Ikke om, hvad PET har foreta-

get sig i forhold til Dan Lyngge, eller Dan Lyngge i forhold til andre eller noget som helst, men hvornår ministeren blev opmærksom på det. Det er et meget simpelt spørgsmål. Det tidspunkt må der kunne gives et svar på.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Det kommer sådan set ikke bag på mig, at begge Enhedslistens repræsentanter synes, at det er et spørgsmål, der må være et enkelt svar på. Men så enkelt er det jo ikke. Og det, der er sagens kerne, er, at jeg ikke kan udtale mig om, hvorvidt PET i andre sammenhænge har været i direkte kontakt med Dan Lyngge, og derfor kan jeg heller ikke udtale mig om noget, der så ud fra en teoretisk sammenhæng skal sættes ind i den dagsorden.

Kl. 15.40

Det korte af det lange er, at jeg ikke kan udtale mig om det forhold, og derfor giver det ingen mening at spørge om, hvorvidt jeg med tidspunkter kan forholde mig til et forhold, jeg alligevel ikke kan udtale mig om. Så vi kommer det ikke nærmere i dag. Jeg vil bare fastholde, at det er et forhold, som undersøgelseskommissionens kommissorium helt stensikkert dækker, og det vil derfor indgå i kommissionens undersøgelse.

Så for såvel hr. Søren Søndergaard som for fru Line Barfod bliver der rig lejlighed til også at studere kommissionens undersøgelser på det her punkt, når den er færdig med arbejdet.

Søren Søndergaard (EL):

Ministeren er jo altså ikke præget af en voldsom talelyst. Det er jo underligt, og det må være underligt for alle, fordi spørgsmålet om, hvornår ministeren fik oplysningen om, at PET samarbejdede med Dan Lyngge, siger jo i sig selv ikke noget som helst andet, end hvornår ministeren var bekendt med, at der var et sådant samarbejde. Det siger jo ikke noget om, hvad samarbejdet gik ud på.

Men så lad mig spørge på en anden måde. Lad mig spørge på denne måde: Hvornår blev ministeren bekendt med, at Dan Lyngge samarbejdede med Politiets Efterretningstjeneste omkring rockerkriminalitet? Hvilken dato blev ministeren bekendt med det?

Line Barfod (EL):

Jeg forstår ikke helt, at ministeren forsøger at gemme sig bag undersøgelseskommissionen, for der ligger jo ikke i det, at man vil nedsætte en

undersøgelseskommission, at man så ikke må redegøre for nogle oplysninger over for Folketinget. Og så længe der ikke bliver spurgt til, at ministeren skal oplyse noget om, hvad PET har foretaget sig eller andre ting, men alene om, hvornår ministeren blev bekendt med, at PET havde kontakt med Dan Lyngge, så er det svært at se, at ministeren kan dække sig ind under, at det er noget, som ikke må offentliggøres af hensyn til PET. Det må være ret enkelt for ministeren at oplyse, hvornår ministeren blev klar over det.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Vi kommer det ikke nærmere i dag. Jeg kan ikke oplyse, hvorvidt der har været et samarbejde mellem Politiets Efterretningstjeneste og Dan Lyngge. Det betyder så også, at alle de spørgsmål, man hænger op på præcis den påstand, er umulige for mig at svare på i dag. Jeg må bare gentage, at de svar jo vil komme på et eller andet tidspunkt, når undersøgelseskommissionen er færdig med sit arbejde, for de forhold, som begge Enhedslistens medlemmer her er så voldsomt interesserede i, er omfattet af kommissoriet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3430

19) Til justitsministeren af:

Søren Søndergaard (EL):

»Vil ministeren oplyse, hvad der konkret var baggrunden for, at hun besluttede at nedsætte en undersøgelseskommission i Dan Lyngge-sagen?«

Justitsministeren (Lene Espersen):

Statsadvokaten for København besluttede den 23. maj 2002 af egen drift at iværksætte en undersøgelse af Dan Lyngge-sagen i strafferetsplejens former i medfør af reglerne om politiklage-nævnsordningen i retsplejelovens kapitel 93 C.

Statsadvokatens undersøgelse blev ikke iværksat på initiativ fra Justitsministeriet, og statsadvokatens beslutning om at iværksætte undersøgelsen gav ikke på daværende tidspunkt Justitsministeriet anledning til overvejelser om undersøgelsens form.

Om baggrunden for min beslutning om nu at nedsætte en kommission til undersøgelse af Dan Lyngge-sagen kan jeg henvise til den pressemødelelse, som blev udsendt den 25. april 2003.

Som det fremgår heraf, viste det sig efter nærmere gennemgang af de retlige rammer for statsadvokatens undersøgelse, at der kunne være spørgsmål i sagen, som ikke kunne forventes fuldt ud belyst ved statsadvokatens undersøgelse, og at der kunne opstå en række inhabilitetsspørgsmål i forbindelse med undersøgelsen.

Hertil kom, at de undersøgelser, som sagen gav anledning til, ville berøre så mange ledende personer inden for politi og anklagemyndighed, at det vanskeligt kunne forventes, at der i offentligheden ville være den nødvendige tillid til en statsadvokatundersøgelse. På den baggrund besluttede jeg, at der efter loven om undersøgelseskommissioner skulle nedsættes en uvildig kommission til undersøgelse af Dan Lyngesagen.

Søren Søndergaard (EL):

Tak for besvarelsen. Jeg forstår på ministeren – eller det er jo ikke noget, jeg forstår, det ved vi jo – at der i sommeren 2002 blev igangsat en undersøgelse.

Det viser sig så på et senere tidspunkt for ikke så lang tid siden, at ministeren, af de grunde, hun nævner, ikke mente, at de retlige rammer – jeg tror, det var det ord, ministeren brugte – var tilstrækkelige til at kunne holdes inden for det regi, der oprindelig var lagt op til, og derfor besluttede ministeren så at lave en egentlig undersøgelseskommission.

Så er det, jeg godt vil vide: Hvad var det for nogle nye oplysninger, ministeren var kommet i besiddelse af i den mellemliggende periode?

Kl. 15.45

Det, jeg simpelt hen ikke kan forstå, er, hvorfor ministeren ikke øjeblikkelig i sin tid, sommeren 2002, da den oprindelige undersøgelse blev igangsat, sagde: Det her går ikke, vi må have en dommerundersøgelse, vi må have en undersøgelseskommission.

Hvad er årsagen til det? Ministeren må have fået nogle oplysninger i den mellemliggende periode. Jeg kunne godt tænke mig at høre, hvad det er for oplysninger, ministeren har fået.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Det er jeg meget glad for at få lejlighed til at præcisere. Den undersøgelse, som Statsadvokaten gennemførte i strafferetsplejens former, var at vurdere, om der var begået strafbare forhold af polititjenestemænd i tjeneste.

Nu gør det sig gældende, at i forhold til Københavns Politi har Statsadvokaten for Køben-

havn naturligvis også en almindelig tilsynsbeføjelse og forpligtelse i forhold til behandlingen af straffesager, herunder f.eks. i forhold til spørgsmål vedrørende samarbejdet med Dan Lynges. En sådan almindelig tilsynsbeføjelse har Statsadvokaten ikke i forhold til f.eks. Statsadvokaten for Sjælland, Rigsadvokaten, PET eller Justitsministeriet. Og en undersøgelse, som foretages efter politiklagenævnsordningen, retter sig som nævnt mod polititjenestemænd og omfatter ikke Statsadvokaten, Rigsadvokaten eller Justitsministeriet.

Statsadvokaten for København kunne naturligvis have fået overdraget tilsynskompetence fra f.eks. Rigsadvokaten i forhold til Statsadvokaten for Sjælland og fra Justitsministeriet i forhold til PET og Rigsadvokaten. Men det ville af nogle i sig selv kunne opfattes betænkeligt.

Jeg vil godt sige til hr. Søren Søndergaard, at min første overvejelse, da den her sag begyndte at rulle for alvor i foråret, rent faktisk var, om der var en mulighed for, at man kunne overdrage kompetencen, og man så, om jeg så må sige, lod hele undersøgelsen ligge i udvidet form i det regi, hvor den allerede var startet.

Men – det er også en yderligere uddybning af besvarelsen til hr. Søren Søndergaard – det forhold, at undersøgelsen berører så mange overordnede myndigheder og ledende personer inden for politi- og anklagemyndighed indebærer samtidig, som jeg også tidligere har givet udtryk for, at det også af den grund efter min opfattelse kunne blive vanskeligt i offentligheden at sikre, at der var den nødvendige tillid til resultatet af en undersøgelse, der blev gennemført af Statsadvokaten i den omtalte form.

Med andre ord var der efter pressens forlydender så mange mennesker involveret i den her sag, som i dag sidder på ledende poster, at det ville kunne rejse spørgsmål om inhabilitet eller ikkeinhabilitet. Det fandt jeg simpelt hen ikke tjente sagen og undersøgelsens formål. Bare det, at der kunne blive rejst en kritik, uanset om den var berettiget eller ej, var ikke godt. Jeg har ikke grundlag for eller nye oplysninger, der skulle gøre, at der skulle være grundlag for at have mistillid til nogen.

Men jeg ønskede simpelt hen, at der med hensyn til undersøgelsen simpelt hen skulle være et rent snit, der gjorde, at ingen kunne mistænkes for inhabilitet. Det var den samlede vurdering, der altså gjorde, at jeg fandt det rigtigst, at undersøgelsen blev gennemført i form af en undersøgelseskommission.

Søren Søndergaard (EL):

Det forstår jeg ikke rigtig. I sommeren 2002, hvor Statsadvokaten igangsætter sin undersøgelse, går jeg ud fra, at justitsministeren har undersøgt sagen, og så vidt jeg kan forstå, er alle de ting, der kom frem i forsommeren 2002, nøjagtig de samme ting, som nu senere er blevet gentaget; der er altså ikke kommet noget nyt frem. Og ministeren giver i sin besvarelse, da jeg spørger ministeren, hvad det er for noget nyt, der er kommet frem, heller ikke noget nyt.

Derfor undrer det mig meget, at man ikke i sommeren 2002 besluttede at lave den store undersøgelse og nedsætte en undersøgelseskommission. Der må være en eller anden grund til, at man ikke besluttede det dengang, når man så beslutter det nu. Ministeren siger: Jamen der er jo en hel masse fremtrædende personer, der er blevet inddraget. Men de var også inddraget dengang, og PET var også inddraget dengang. Det stod i alle aviserne. Den tidligere statsadvokat var inddraget. Der var ingen af dem, der er kommet med senere, som ikke var inddraget på det oprindelige tidspunkt, da sagen kom frem.

Så hvad er grunden til, at der skulle gå et år, før ministeren tager beslutningen om at lave en egentlig undersøgelseskommission? Hvorfor skulle der gå så lang tid?

Line Barfod (EL):

Jeg forstod ministerens svar sådan, at ministeren allerede sidste sommer havde overvejet, om der skulle nedsættes en undersøgelseskommission eller ej. Betyder det, at ministeren allerede sidste år var opmærksom på, at en statsadvokatundersøgelse ikke ville kunne omfatte bl.a. PET?

Kl. 15.50

Justitsministeren (Lene Espersen):

Nej, der må i hvert fald være et eller andet, som fru Line Barfod har misforstået.

Det, der er sagen, er, at Statsadvokaten for København sidste år, præcis den 23. maj 2002, af egen drift iværksatte en undersøgelse af Dan Lyngesagen i medfør af reglerne om politiklaggenævnsordningen i retsplejelovens kapitel 93 C.

Den undersøgelse blev ikke iværksat på initiativ fra Justitsministeriet, og den gav ikke Justitsministeriet anledning til overvejelser om undersøgelsens form. Det har jeg allerede svaret på én gang, og det gentager jeg selvfølgelig gerne igen.

Det, der så er sket, og det, der er sket her i løbet af foråret, er jo, at der er kommet en lang række oplysninger frem, som i hvert fald gjorde, at man skulle have en sikkerhed for, at en sådan undersøgelse ikke blev begrænset af, at der var dele, som man i dag ikke havde kompetence til at undersøge.

Her har jeg allerede over for hr. Søren Søndergaard nævnt, at man selvfølgelig kunne have overdraget tilsynskompetence fra Rigsadvokaten til Statsadvokaten for Sjælland, i forhold til Statsadvokaten for Sjælland, og man kunne have overdraget kompetence fra Justitsministeriet i forhold til PET og Rigsadvokaten.

Det vil altså sige, at man skulle ud i en lang, kunstig øvelse for ligesom at sikre sig, at undersøgelsen kom grundigt og dybtgående ned i sagen, som det var i alles interesse. Min holdning og regeringens holdning har været meget klar: Alt i Dan Lyngesagen skal undersøges til bunds.

Det andet hensyn, der gjorde sig gældende, var jo, at der var en lang række ledende personer, som i dag sidder og har fremtrædende stillinger, som ville blive inddraget i de her undersøgelser. Der fandt jeg altså, at det klogeste for at have det rene snit var at lave en undersøgelseskommission.

Men der er ingen grund til overhovedet at sætte spørgsmålstegn ved eller så tvivl om, hvem det var, der i sin tid indledte den her undersøgelse. Det var ikke Justitsministeriet. Det var Statsadvokaten, der på eget initiativ og i forhold til politiklaggenævnsordningen iværksatte den her undersøgelse.

Det er på et meget, meget senere tidspunkt, at jeg som justitsminister har måttet, om man så må sige, forholde mig til sagen og sige, at jeg var nervøs for, at det ville ende med en grundig undersøgelse, men ikke en undersøgelse, der belyste alle forhold i sagen. Derfor syntes jeg, at det rigtige var at skære igennem og sige: Jamen så laver vi en undersøgelseskommission, så alt bliver belyst én gang for alle.

Søren Søndergaard (EL):

Ministeren har fuldstændig ret i, at Statsadvokaten lavede sin undersøgelse på eget initiativ. Det, der er det interessante, er, hvordan ministeren reagerede på det, og ministeren reagerede altså overhovedet ikke før et år efter, hvor man så besluttede at lave en dommerundersøgelse.

Så er spørgsmålet: Hvorfor gik der et år? Før en undersøgelseskommission går der et år, og så

spørger man, hvorfor der går så lang tid. Så siger ministeren: Jamen det er, fordi der er en række centrale personer, der er blevet inddraget.

Men de centrale personer har været inddraget hele tiden. De har været inddraget fra første færd.

Det er derfor, jeg må spørge ministeren direkte: Er virkeligheden den, at ministeren allerede i sommeren 2002 var fuldt bekendt med, at Politets Efterretningstjeneste spillede en rolle og også var fuldt bekendt med, at Statsadvokaten ikke havde nogen mulighed for at undersøge Politets Efterretningstjeneste, og at man derfor håbede, at sagen ville gå i sig selv ved, at Statsadvokaten lavede en undersøgelse, der ikke kunne omfatte Politets Efterretningstjeneste, og at først da beviserne og ikke bare beskyldningerne kom på bordet i den seneste periode, fandt man ud af, at der ikke var nogen anden vej end at lave en egentlig kommissionsundersøgelse?

Er det egentlig årsagen til, at ministeren ikke vil oplyse, i hvilket omfang eller hvornår hun blev vidende om PET's rolle i den her sag?

Line Barfod (EL):

Vi kan jo senere se på udskriften fra referatet, hvad ministeren sagde i sin første besvarelse. Men så må ministeren kunne svare klart ja eller nej. Da Statsadvokaten på eget initiativ havde iværksat sin undersøgelse sidste år, lavede Justitsministeriet en overvejelse om, hvorvidt den undersøgelse var fyldestgørende eller ej. Overvejede man altså på det tidspunkt, om den undersøgelse ville sikre, at alt blev undersøgt? Eller havde man ikke en sådan overvejelse?

Hvis man havde en sådan overvejelse om, at Statsadvokatens undersøgelse ville sikre, at alt blev undersøgt, hvornår blev ministeren så opmærksom på, at Statsadvokatens undersøgelse ikke ville sikre, at alt blev undersøgt? Og hvad er det så for nye ting, der er sket siden da?

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg tror ikke, vi kommer det meget nærmere i dag. Jeg har allerede besvaret spørgsmålene fra både fru Line Barfod og hr. Søren Søndergaard adskillige gange.

Den her sag startede som en almindelig politiklagenævns sag, som Statsadvokaten iværksatte på eget initiativ.

Der er kommet en masse påstande frem i medierne her i løbet af foråret om, hvordan andre myndigheder og andre personer skulle være

inddraget i det her, og der var ligesom to scenarier. Der var enten at tage konsekvensen af, at der var en undersøgelse i gang og sige, at så måtte den undersøgelse få udvidede beføjelser, så vi kan få undersøgt alting, eller også at sige: Jamen vil den undersøgelse komme hundrede procent til bunds i sagen, så den ene undersøgelse ikke bare bliver afløst af en ny? Der var min konklusion, at det klogeste simpelt hen var at afbryde undersøgelsen og erstatte den af en undersøgelseskommission, så man havde en sikkerhed for, at alt blev undersøgt, og at der ikke kunne rejses et eneste spørgsmål om inhabilitet i den her sag. Det fortjener ingen, synes jeg, og slet ikke borgerne i det danske samfund, altså at der kunne sættes spørgsmålstegn ved, hvorvidt en undersøgelse havde den rigtige substans, men også den troværdighed, som man forventer en undersøgelse skulle have.

Der synes jeg simpelt hen, at man kunne sige: Man kunne da også bare have ladet undersøgelsen køre og så udvide beføjelserne, men det fandt jeg simpelt hen ikke var formålstjenligt. Selv om nogle måske synes, at det at nedsætte en undersøgelseskommission er et meget drastisk skridt at tage, så mente jeg ikke desto mindre, at det var i alles interesse, at der var så megen åbenhed, og at man kom så meget til bunds i den her sag, at en undersøgelseskommission var den bedste måde at få løst den problemstilling på, både for så vidt angår spørgsmål om inhabilitet, og naturligvis også for så vidt angår spørgsmålet om, hvordan man ellers kunne sikre sig, at der var tildelt de nødvendige beføjelser til de personer inden for Statsadvokaturen, som var i gang med undersøgelsen.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg skal blot spørge ministeren, om ministeren kan nævne ét eksempel, en person eller en institution eller en myndighed, som er blevet nævnt her i den sidste omgang, hvor ministeren besluttede at nedsætte en undersøgelseskommission, som ikke allerede var nævnt sidste forår, da ministeren ikke besluttede at nedsætte en undersøgelseskommission.

Kan ministeren give bare ét eneste eksempel?

Justitsministeren (Lene Espersen):

Det kan jeg overhovedet ikke redegøre for over for hr. Søren Søndergaard, og jeg må blankt erkende, at selv om det er en sag, der optager os alle meget, er jeg simpelt hen fuldstændig ude af stand til at opremse persongallerier i løbet af det

forløb, vi har været gennem det sidste års tid. Men der er absolut ingen som helst grund til her at så tvivl om de reelle intentioner, som jeg på regeringens vegne har haft med nedsættelse af en undersøgelseskommission.

Jeg synes bare, man må forstå det her. Det startede som en politiklagenævns sag. Nu er det blevet til noget meget større, og der mener jeg, at det er i alles interesse, at alt bliver undersøgt til bunds.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3431

20) Til justitsministeren af:

Line Barfod (EL):

»Vil ministeren oplyse, om den nedsatte undersøgelseskommission i Dan Lyngesagen skal undersøge samtlige aspekter af Dan Lynges samarbejde med danske myndigheder, eller om ministeren har lagt begrænsninger på kommissionens arbejde?«

Line Barfod (EL):

Ministeren har jo gentagne gange sagt, at det er vigtigt, at alt bliver undersøgt, og det har vi jo stillet nogle spørgsmål til i Retsudvalget, og det fremgår af et af svarene, at der er nogle begrænsninger i kommissoriet.

Derfor vil jeg gerne høre, også i forlængelse af det svar, der er givet til Retsudvalget: Hvis nu det kommer frem, at Dan Lynges samarbejde med andre myndigheder, som ikke havde noget med hans samarbejde og med politiet at gøre, og det derfor ikke er omfattet af det nuværende kommissorium, vil ministeren så udvide kommissoriet for undersøgelseskommissionen, så vi er sikre på, at alt bliver undersøgt, som ministeren har lovet i pressen?

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil gerne begynde med at slå fast, at det eneste ønske, som jeg og regeringen har, er at få Dan Lynge-sagen undersøgt og belyst fuldt ud. Det er i al sin enkelthed regeringens dagsorden, og det er derfor, at beslutningen om at nedsætte en undersøgelseskommission er truffet.

Det udkast til kommissorium i sagen, som også er oversendt til Folketinget, er som følge heraf lavet åbent. Det er således kommissionens overordnede opgave: At undersøge og redegøre for det samlede begivenhedsforløb, som knytter

sig til politiets samarbejde med Dan Lynges såvel i forbindelse med efterforskning og bekæmpelse af rockerkriminalitet som i andre sammenhænge.

Det fremgår også, at undersøgelsen skal omfatte: Dels politiet, herunder Politiets Efterretningstjeneste, dels andre relevante myndigheder, herunder den overordnede anklagemyndighed og Justitsministeriet.

Når nu der rejses spørgsmålet om, hvorvidt der er lagt begrænsninger for kommissionens arbejde, så går jeg ud fra, at der sigtes til de drøftelser om udkastet til kommissorium, som jeg har haft med spørgeren bl.a. i forbindelse med et samråd i Folketingets Retsudvalg. Jeg vil derfor holde mig til det helt centrale, og det er, at hvad der i den offentlige debat har været betegnet som Dan Lyngesagen, vil være omfattet af kommissionens undersøgelse. Men samtidig kan det naturligvis ikke på forhånd udelukkes, at der kan komme påstande eller oplysninger frem om Dan Lynges forhold, som ikke har noget at gøre med hans samarbejde med politiet, og som derfor ikke er omfattet af det foreliggende udkast til kommissorium.

Kl. 16.00

Det spørgsmål er også berørt i et svar, som jeg den 20. maj 2003 har afgivet til Folketingets Retsudvalg. Her er det anført, at Justitsministeriet i givet fald selv sagt vil være indstillet på at overveje, om kommissoriet for undersøgelseskommissionen bør udvides, således at også sådanne forhold omfattes af kommissionens undersøgelse. Ved en sådan fremgangsmåde sikres det også, at der ikke, hverken for regeringen, Folketinget eller undersøgelseskommissionen selv, er tvivl om, hvad det er, kommissionen skal undersøge. Disse synspunkter står jeg naturligvis fuldt ud ved.

Jeg kan derfor også her i dag over for spørgeren bekræfte, at jeg er helt parat til at tage spørgsmålet om kommissionens udformning op til ny vurdering, hvis der måtte vise sig at være et behov herfor.

Line Barfod (EL):

Jeg skal bare være sikker på, at der nu ikke er nogen misforståelser. Da der jo gentagne gange har været misforståelser i denne sag, vil jeg gerne være helt sikker på, at der ikke er nogen misforståelser.

Hvis det måtte komme frem under kommissionens arbejde, at der har været andre forhold end dem, der er omfattet af kommissoriet, som

kan give anledning til kritiske spørgsmål, vil ministeren så udvide kommissoriet for undersøgelseskommissionen, så alt kan blive undersøgt?

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil meget gerne gentage, hvad jeg allerede har sagt. Hvis det viser sig, at der er behov for at tage kommissionens udformning op til ny vurdering, er jeg indstillet på det.

Lige nu er der en fællesnævner, der hedder Dan Lyngesagen. Man har en opfattelse af, hvad den sag handler om. Hvis det viser sig, at der kommer nye oplysninger frem, er jeg naturligvis indstillet på, at man må være åben over for at udvide kommissoriet, så det også bliver indbefattet.

Ingen regering, hverken den nuværende eller fremtidige regeringer, uanset partifarve, mener jeg kan have nogen interesse i at sige, at der er forhold, der ikke blev undersøgt, som har berøring med denne sag.

Men det er også klart – og det ved jeg at fru Line Barfod er fuldt ud opmærksom på – at vi har en lov om undersøgelseskommissioner, og noget af det helt centrale i den er jo, at når man beder nogle mennesker om at redegøre for et begivenhedsforløb og undersøge tingene til bunds, så bliver de altså også nødt til at have noget substantielt og noget afgrænset at forholde sig til.

I den her sag har vi valgt at definere Dan Lyngesagen som Dan Lyngesagen med de ting, der så også fremgår af kommissoriet. Men jeg vil gerne gentage over for fru Line Barfod, at det naturligvis ikke betyder, hvis der skulle dukke nye oplysninger op, at så er man ikke indstillet på at udvide kommissoriet. Det vil vi være indstillet på, og det vil vi selvfølgelig overveje, såfremt noget sådant skulle gøre sig gældende.

Line Barfod (EL):

Det glæder mig, at ministeren er åben og vil overveje osv., så derfor vil jeg gerne blive lidt mere konkret. Hvis nu det viser sig under undersøgelseskommissionens arbejde, at Dan Lyngesagen ud over at have samarbejdet med politiet og Politiets Efterretningstjeneste også har haft et samarbejde med Forsvarets Efterretningstjeneste, som ikke har relation til hans samarbejde med politiet, og som derfor ikke er omfattet af kommissoriet for undersøgelseskommissionen, vil ministeren så – hvis der er tegn på kritisable forhold her – udvide kommissoriet, så undersøgelseskommissionen også kan undersøge et så-

dant eventuelt samarbejde mellem Dan Lyngesagen og Forsvarets Efterretningstjeneste?

Justitsministeren (Lene Espersen):

Det mener jeg er et spørgsmål, som er meget enkelt at forholde sig til, for forsvarsministeren har under ministeransvar gentagne gange over for Folketinget tilkendegivet, at der ikke har været noget samarbejde mellem Forsvarets Efterretningstjeneste og Dan Lyngesagen, og derfor mener jeg ikke, at det at forfølge lige præcis det synspunkt er noget, der giver meget mening.

Det har forsvarsministeren allerede besvaret over for Folketinget på en – synes jeg – meget utvetydig måde.

Søren Søndergaard (EL):

Nej, det har forsvarsministeren nu ikke svaret. Han har svaret, at som det for ham er oplyst, har der ikke været noget samarbejde. Så det udelukker det naturligvis ikke.

Når vi interesserer os lidt for det her spørgsmål, er det, fordi der har været en trang ikke mindst i Justitsministeriet og hos Politiets Efterretningstjeneste til at gøre Dan Lyngesagen udelukkende til et spørgsmål om politiets samarbejde med Dan Lyngesagen omkring rockerkriminalitet.

Kl. 16.05

Efter vores opfattelse er denne her sag altså mere omfattende end som så, og det er derfor, vi nødvendig vil komme i den situation endnu en gang, som vi kom i, da vi stillede et spørgsmål om, hvorvidt der havde været et samarbejde mellem PET og Dan Lyngesagen. Så fortolkede man det i Justitsministeriet – og også justitsministeren, forstår jeg – på en sådan måde, at det kun omhandlede rockerkriminalitet, hvilket var lidt mærkeligt; nu var det mig, der stillede spørgsmålet, og hvis jeg kun havde været interesseret i at få at vide, om der havde været et samarbejde i forbindelse med rockerkriminalitet, havde jeg selvfølgelig spurgt om rockerkriminalitet. Jeg spurgte generelt, men jeg fik ikke noget generelt svar.

Det er på grund af den lidt ulyksalige trang til at begrænse Dan Lyngesagen, at vi godt vil have slået fast, at Dan Lyngesagen omhandler ethvert samarbejde, som Dan Lyngesagen måtte have haft med myndigheder, og at det kan komme ind under denne her undersøgelseskommission, hvis der viser sig at være forhold, der kan være kritisable.

Line Barfod (EL):

Hvis ministeren er så sikker på, at der ikke har været noget samarbejde, må det jo være ret enkelt for ministeren her at give tilsagn om, hvis det nu viser sig, at der er tegn på, at der har været et samarbejde, at ministeren vil udvide kommissoriet, så også sådanne påstande om et kritisk samarbejde mellem Forsvarets Efterretningstjeneste og Dan Lynges vil kunne efterforskes og undersøges af undersøgelseskommissionen, så alt kan blive undersøgt og vi ikke står tilbage med en halv undersøgelse, mens resten er overladt til pressen at opklare.

Det burde være sådan, at undersøgelseskommissionen kan undersøge alt.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil gerne gentage, hvad jeg allerede har sagt. Hele Dan Lyngesagen vil blive belyst. Alt, hvad der er kendt i dag, og alt, hvad man forstår ved Dan Lyngesagen, er omfattet af kommissoriet. Hvis der dukker nye oplysninger frem, er jeg indstillet på at ændre kommissoriet, så det også bliver omfattet af det.

Men jeg synes, at både fru Line Barfod og hr. Søren Søndergaard forsøger at fremkomme med nogle påstande, som jeg allerede synes, at forsvarsministeren totalt har afvist i forhold til Folketinget.

Forsvarsministeren har tilkendegivet, at der ikke har været nogen kontakt. Det har jeg også videreført i min besvarelse til Retsudvalget. Om man vil tro på det eller ej, kan jeg jo ikke diktere, men det må man altså tage til efterretning at forsvarsministeren har sagt under ministeransvar. Derfor synes jeg ikke, der er nogen grund til, at man fortsætter ud ad den tangent og forsøger at mistænkeliggøre den undersøgelse, som nu bliver iværksat i form af en undersøgelseskommission.

Jeg og regeringen har ingen intentioner om at forsøge at skjule noget i Dan Lyngesagen. Dan Lyngesagen skal belyses helt og fuldt og åbent, men jeg må altså også igen fastholde, at vi har en lov om undersøgelseskommissioner, og noget af det væsentligste i den er altså, at man er konkret med hensyn til, hvad det præcis er, der skal undersøges. Vi undersøger det, man forstår ved kommissoriet for undersøgelseskommissionen, men i modsætning til hvad der var tilfældet, da man f.eks. lavede undersøgelseskommissionen for Farum, er der her tale om, at man helt åbent skriver, at alt skal undersøges.

Derfor synes jeg, det er en lidt teoretisk diskussion, vi har i Folketingssalen i dag. Jeg tror, at fru Line Barfod og hr. Søren Søndergaard og jeg er fuldstændig enige om, hvad den her undersøgelse drejer sig om. Den drejer sig om at få afdækket hele Dan Lyngesagen, og det er jeg overbevist om at den vil blive.

Line Barfod (EL):

Jeg takker ministeren mange gange for svaret og kan sige, at vi absolut ikke har nogen interesse i at mistænkeliggøre undersøgelseskommissionen. Tværtimod mener vi, det er vigtigt, at vi her får sikret, at undersøgelseskommissionen kan undersøge alt.

Derfor glæder det mig meget, at ministeren i sit sidste svar sagde, at ministeren var indstillet på, at hvis det blev nødvendigt, ville hun udvide kommissoriet for undersøgelseskommissionen. Det var lige præcis det, jeg spurgte til, og det har ministeren nu givet tilsagn om. Kommer der noget frem under undersøgelseskommissionens arbejde, vil ministeren udvide kommissoriet. Det var det, vi spurgte til, og det er jeg glad for at vi nu har fået et klart tilsagn om fra ministeren.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3432

21) Til justitsministeren af:

Line Barfod (EL):

»Hvad er egentlig grunden til, at ministeren ikke vil anmode samtlige beskæftigede under ministerens ressortområde om uden tøven og af egen drift at videregive enhver relevant oplysning til den nedsatte undersøgelseskommission i Dan Lyngesagen?«

Line Barfod (EL):

Det er i forlængelse af, at vi meget gerne vil have, at undersøgelseskommissionen kommer til at undersøge alt; inden for så stort et område som alt, hvad der har forbindelse med Justitsministeriet, er, kan der jo godt være nogle mennesker, der ikke helt selv er klar over, om den information, de har vedrørende Dan Lyngesagen, skal forelægges for undersøgelseskommissionen eller ej, og som måske ikke bliver indkaldt af undersøgelseskommissionen.

Derfor synes jeg, det er vigtigt, om ministeren klart vil sige til alle disse mennesker, at har de

en viden, bør de komme frem med den til undersøgelseskommissionen, så alt kan blive undersøgt.

Kl. 16.10

Jeg er selvfølgelig godt klar over, at der er en begrænsning i forhold til dem, der kan risikere selv at blive involveret i noget, hvor der er en sanktion, men det er ikke det, vi taler om. Det er alle andre, der kan have en viden, som kan være relevant for undersøgelseskommissionen.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Spørgsmålet knytter sig til min besvarelse af 20. maj af spørgsmål nr. S 3259 fra samme spørger. I den besvarelse beskrev jeg bl.a. de redskaber, som den kommende undersøgelseskommission i Dan Lyngesagen vil have til at oplyse om de hændelsesforløb, som kommissionen skal undersøge og vurdere. Jeg omtalte også i den forbindelse, at kommissionen i medfør af loven om undersøgelseskommissioner vil kunne anmode samtlige offentlige myndigheder, der kan tænkes at være i besiddelse af skriftligt materiale i sagen, om at udlevere alt relevant materiale. Myndighederne vil herefter være forpligtet til at gennemgå alle arkiver og journaler og finde alt materiale frem, som er relevant for kommissionen.

Tilsvarende nævnte jeg i besvarelsen, at kommissionen vil kunne anmode de berørte myndigheder om at udarbejde fortegnelser over de personer, som det efter myndighedernes opfattelse vil kunne være relevant for kommissionen at afhøre. Kommissionen vil herefter kunne beslutte, hvilke personer der skal indkaldes til at afgive forklaring som vidne.

På den baggrund er det også fortsat min opfattelse, at de mere formelle procedurer, der drejer sig om f.eks. fremskaffelse af relevante dokumenter og indkaldelse af relevante vidner til brug for kommissionens undersøgelse, skal overlades til kommissionen selv. Det er den ordening, som loven om undersøgelseskommissioner bygger på, bl.a. med baggrund i, at kommissionen skal udføre sine opgaver i fuldstændig uafhængighed af regeringen.

Når dette er sagt, vil jeg imidlertid gerne understrege, at jeg er enig med spørgeren i, at det er meget vigtigt, at undersøgelseskommissionen modtager alle relevante oplysninger. Formålet med at nedsætte kommissionen er jo netop at sikre, at hver en ting, der har at gøre med Dan Lyngesagen, kommer frem. Hvis den situation

skulle opstå, at der f.eks. er personer, som kommissionen af en eller anden grund ikke måtte være opmærksom på, men som mener at kunne bidrage med oplysninger i sagen, er det derfor meget vigtigt, at disse personer gør det eneste rigtige, nemlig selv at sørge for, at der bliver rettet henvendelse til kommissionen, således at kommissionen i overensstemmelse med lovens almindelige ordning kan tage stilling til, om man f.eks. ønsker at indkalde de pågældende som vidner.

Så jeg tror i realiteten ikke, at der er den store uenighed mellem spørgeren og mig. Men jeg må fastholde, at det er kommissionen selv, der påtager sig den her arbejdsopgave, og jeg vil finde det utidigt, hvis jeg som minister skulle begynde at diktere, hvordan arbejdet skal tilrettelægges.

Line Barfod (EL):

Jeg vil gerne takke ministeren for besvarelsen og for opfordringen til, at folk henvender sig til undersøgelseskommissionen. Det var lige præcis det, som jeg synes var meget vigtigt at få frem, så det vil jeg gerne takke ministeren for.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 3433

22) Til fødevareministeren af:

Karen J. Klint (S):

»Agter regeringen, da handleplanen for handikapområdet ikke omfatter en særlig mærkning af fødevarer, så folk med allergi bedre kan foretage indkøb, gå på restaurant m.v. og dermed undgå at købe eller spise noget, som udløser deres allergi, ved siden af handlingsplanen at arbejde for en sådan mærkning?«

Skriftlig begrundelse

Spørgeren er bekendt med, at der f.eks. i England er en mærkning på menukort med symboler for de mest udbredte fødevareallergier, så gæster let kan orientere sig om indholdet, før de bestiller en ret, og da flere og flere borgere rammes af fødevareallergi og astma, vil en sådan mærkning være en god hjælp for at undgå anfald provokeret af fødevarer, som allergikere ikke kan tåle.

Karen J. Klint (S):

Spørgsmålet drejer sig om regeringens handleplan for handicapområdet. Uden at det skal være sagt som noget nedladende, sker det jo mange gange, at der går meget kørestol i debatten omkring handicapåret, vi snakker meget om den fysiske planlægning og den fysiske tilgængelighed, hvor vi i høj grad kommer til at snakke om det rent fysiske handicap og immobilitet.

Derfor har jeg spurgt ministeren, hvad vi kan gøre på nogle af de andre handicapområder, bl.a. på allergiområdet, hvor vi har set et meget trist eksempel: En ung pige i Sverige fik noget chokolade med nødder i, og hun fik et alvorligt anfald og var tæt på døden.

Er det ikke et område, vi skulle tage op, f.eks. ved at lave en mærkning på restaurationsvarer? Det er en mærkning, man har i England og i andre lande, så det kunne i hvert fald lette dagligdagen for mange med allergi.

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Jeg kan svare fru Karen J. Klint meget kort på spørgsmålet. Sagen er faktisk den, at regeringen allerede har sikret, at der indføres sådan en mærkningsordning for vores fødevarer med allergener. Under det danske formandskab forhandlede regeringen nemlig hele den her mærkningsordning på plads, og der blev opnået enighed om forslaget i Ministerrådet.

Forslaget mangler nu at blive behandlet i anden omgang i Europa-Parlamentet, og der forventer jeg faktisk, at den anden læsning, som det kaldes, kan afsluttes inden sommerferien.

Ifølge forslaget skal allergifremkaldende stoffer, der anvendes som ingredienser i fødevarer – og fru Karen J. Klints eksempel med chokoladen med nødder er jo også udmærket – altid fremgå af mærkningen på produkterne. Det gælder også tilsætningsstoffer og andre tekniske hjælpestoffer.

Kl. 16.15

De undtagelser fra kravet om mærkning af ingredienser, der er i EU's nuværende mærkningsdirektiv – det gælder f.eks. på alkoholområdet – vil efter forslaget ikke komme til at gælde sådan nogle ingredienser. Så der bliver altså også på alkoholområdet i fremtiden mærkning af f.eks. sulfid.

De ingredienser, der er tale om, fremgår af et bilag til direktivet, sådan at der overhovedet ikke er tvivl om, hvad det er for nogle ingredienser, der altid skal fremgå af mærkningen.

Reglerne vil efter forslaget skulle gennemføres i den nationale lovgivning senest 12 måneder efter, at direktivet træder i kraft. Så vi er allerede i fuld gang og har via arbejdet i det danske formandskab sørget for, at denne sag kom på dagsordenen.

Karen J. Klint (S):

Jeg takker for svaret og ærgrer mig så bare lidt over, at der ikke er brugt to linjer på det i handiappplanen, for det havde jo været fint og også af dansk praleverdi at sige, at der er noget der.

Mit næste spørgsmål går så på, om der også er aftalt en vis form for standardisering af de piktogrammer, de billeder, som bruges. Det, som jeg f.eks. har set i England, er, at man meget nemt på f.eks. restauranter viser et allergimærke, som man derfor lige skal forholde sig til. Det kan være, om der er gluten i maden, om der nødder i eller noget andet, men sådan at der er et meget simpelt symbol, så allergikere ved, at de lige skal være opmærksomme. Det skal være et symbol, som rummer de mest gængse allergiformer, for man kan jo ikke mærke alt.

Det kunne også være sådan noget, der måske kunne kræves på fødevarer, altså at der er et særligt mærke, for så kan man som allergiker gå ind og læse: Er det et indhold, som skader mig, eller er det et indhold, som jeg godt kan tåle?

Det er altså det der lille blikfang, så man kan se, at der kan være noget galt.

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Som jeg sagde i min første besvarelse, bliver der mærket på fødevarer med de stoffer, som nu står på listen, og det er de mest almindelige allergifremkaldende stoffer.

Hvorvidt en restaurant så måtte vælge at bruge mærkningen på deres menukort f.eks., vil stå restauranten helt frit for. Vi kan ikke påbyde det, men jeg synes, det ville være en god service over for kunderne i butikken. Så er det i øvrigt sådan, at kokken jo altid, når der nu er mærkning på fødevarerne, vil være i stand til at svare på, om der vil være problemer for gæsterne i restauranten. Den service er jeg sikker på at man selvfølgelig vil være interesseret i at yde gæsterne.

Karen J. Klint (S):

Jeg vil gerne bede ministeren om at være lidt mere specifik med hensyn til, hvad mærkningen indeholder. Er det sådan i ren tekst, at vi skal læse os til, hvad den indeholder, eller er det det lille klare symbol, som angiver, at i denne vare

er der altså noget, der kan udløse visse allergier? Det kan jo være svært på et lille stykke chokolade eller på andre fødevarer at skulle læse alle de ting, der står med ualmindelig små bogstaver.

Det er mere det der symbol, som viser, at her kan der ud fra den viden, vi har i dag, være noget, der udløser allergi.

Fødevarerministeren (Mariann Fischer Boel):

Nu er det jo sådan i virkelighedens verden, at hvis man er allergiker, er man utrolig opmærksom på, hvad man køber, fordi det kan få drastiske konsekvenser, hvis man ikke sørger for at fravælge det, der kan skabe allergierne. Derfor er jeg også overbevist om, at man vil kigge på fødevarerne.

Det der meget simplificerede mærke kunne også være en meget let måde at slippe over eller slippe udenom den sådan mere fagligt kvalificerede mærkningsordning.

Så det, vi fra Fødevarerministeriet har lagt op til, er den ordning, den mærkning, vi er blevet enige om i EU, i fællesskabet, sådan at man, når man rejser i udlandet, ved, at det er det, man skal kigge efter, hvis man har problemer med allergier.

Karen J. Klint (S):

Jeg forstår godt svaret, og jeg er også glad nok for svaret. Men det var jo netop det, der f.eks. skete for den unge pige, som kom gruelig galt af sted i Sverige. Når man får et lille stykke chokolade, kan det være meget svært at se, hvad der står med ualmindelig små bogstaver, når der skal stå så mange ting. Hun savnede i hvert fald, at der lige var et eller andet symbol, som viste, at hun skulle være særlig opmærksom på, hvad der var i chokoladen. Men jeg kan forstå, at den registrering, der er i EU-aftalen, ikke har det der fælles symbol, som ellers er velfungerende i England.

Jeg vil naturligvis prøve at følge det op og konkret sætte mig ind i, hvad det er, når vi nu får direktivet og kommer til at snakke om det. Så må vi se på, om det er tilstrækkeligt. Ellers vil jeg gerne vende tilbage til sagen.

Fødevarerministeren (Mariann Fischer Boel):

Jeg synes, vi skal glæde os over, at vi er kommet så langt med på det her utrolig vigtige område for personer, som kan komme i nogle usandsynlig ubehagelige situationer.

Kl. 16.20

Det er klart, at vi har den opfattelse, at det er utrolig vigtigt, at der er fællesregler på området, sådan at man, ligeegyldigt hvor man er henne, vil kunne vende fødevarerne om og se, om man skal holde sig langt væk, eller om man med ro i sjælen kan købe fødevarerne. Jeg tror, at fru Karen Klint og jeg har en fælles interesse.

Men det er meget positivt, synes jeg, at det lykkedes at få det her forslag igennem. Nu håber jeg bare, at Europa-Parlamentet vil holde deres tidsplan inden sommerferien, så vi også kan få det implementeret i vores danske lovgivning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Bortfaldet spørgsmål

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Spørgsmål nr. S 3425, der er stillet til statsministeren af hr. Keld Albrechtsen, er taget tilbage af spørgeren. Spørgsmålet, der hermed er bortfaldet, lød således:

Spm. nr. S 3425

Til statsministeren (23/5 2003) af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Hvad vil den danske regering i lyset af vedtagelsen af FN-resolutionen om besættelse af Irak og ophævelse af sanktionerne gøre for at sikre våbeninspektørernes tilbagevenden til Irak, bl.a. i lyset af, at besættelsesstyrkerne ikke har været i stand til at beskytte institutioner med radioaktivt materiale på lager mod plyndringer?«

Man genoptog herefter behandlingen af dagsordenens punkt 11, som var:

11) Forespørgsel nr. F 54:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvad vil regeringen med FN i fremtiden?«

Af Jann Sjursen (KRF), Bodil Kornbek (KRF), Mogens Nørgård Pedersen (KRF) og Tove Videbæk (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 21/3 2003. Fremme af forespørgslen vedtaget 26/3 2003).

Forhandlingen genoptoges

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Er der yderligere korte bemærkninger til hr. Peter Skaarup? (*Ophold*). Da det ikke er tilfældet, går vi videre i ordførrækken.

Gitte Seeberg (KF):

Det Konservative Folkeparti er tilhængere af et stærkt og handlekraftigt FN. Det bør vi fra dansk side arbejde for, og det gør vi jo også.

FN's rolle i verdenssamfundet er at styrke international fred og sikkerhed, at fremme en international retsorden og videreudvikle FN's arbejde samt gå i front, hvad angår fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling.

Alle disse temaer er i vores globaliserede tidsalder af største betydning, og de udfordringer, vi står over for, kræver også globale løsninger. Heldigvis er FN et handlekraftigt organ. Det har FN ved flere lejligheder demonstreret.

Det lykkedes desværre ikke at blive enige i FN's Sikkerhedsråd, hvad angik Irak. Ganske vist var man enig i resolution nr. 1441, men så rakte enigheden ikke længere. Således var det desværre ikke Sikkerhedsrådet, der traf den endelige beslutning om at afvæbne Irak.

Når det er sagt, så foregik drøftelserne om denne sag i FN-regi, og med præsident Bushs tale i FN's Generalforsamling i efteråret blev der også givet løfter om at gå FN-vejen. Denne vej har man også fulgt til det sidste.

Selvfølger er der opstået bekymringer om FN's fremtid efter Iraksagen. Var FN nu svækket, lød bekymringerne, og det er selvfølgelig et godt spørgsmål. Men jeg tror, vi skal nøjes med at glæde os over, at et næsten enigt Sikkerhedsråd nu har vedtaget og besluttet, hvordan vi kommer videre i Irak.

Irak har som bekendt fyldt meget i vores alle sammens bevidsthed, men FN løser jo også opgaver mange andre steder i verden. Således er FN's rolle i f.eks. Afrika stor.

I 10 år har FN's Generalforsamling nu drøftet, hvordan og hvad der kan gøre for at reformere Sikkerhedsrådet. FN er blevet oprettet i kølvandet på Anden Verdenskrig, og meget har forandret sig siden. Men hidtil har det ikke været muligt at opnå det kvalificerede flertal, der skal til for at gennemføre reformer.

Fra dansk og fra nordisk side har vi arbejdet aktivt for at få en mere passende balance mellem geografisk repræsentation og beslutningsdygtighed, således at Sikkerhedsrådet bedre kan af-

spejle verden, sådan som den også ser ud i dag. Men det har ikke været muligt at blive enig om, hvordan og hvorledes Sikkerhedsrådet eventuelt kunne udvides, om der skulle være helt eller delvis faste pladser osv. Selv om man på det her område ikke har kunnet opnå konkrete resultater, har man dog opnået meget. Der er nemlig nu en større åbenhed om Sikkerhedsrådet, og det er bestemt også vores ønske.

FN's evne til at indsætte fredsbevarende styrker i krisesituationer er blevet styrket. Det hilser vi velkommen.

Menneskerettigheder, Den Internationale Straffedomstol og Den Internationale Domstol i Haag er hjørnesten i det internationale samfunds retsorden. Det er vores ønske, at Den Internationale Straffedomstol skal have størst mulig tilslutning, for kun herved kan vi sikre, at grove internationale forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser kan straffes. Det er beklageligt, at ikke alle lande har sluttet op om domstolen.

Endelig vil jeg nævne indsatsen mod fattigdom og bæredygtig udvikling. Selv om vi måske kan synes, at det går for langsomt, må man alligevel glæde sig over, at det senest er lykkedes FN at opstille en række målsætninger for en bedre verden frem til år 2015. Således enedes man i Johannesburg om nye målsætninger og en ny handlingsplan for bæredygtig udvikling.

Kl. 16.25

Via vores arbejde i FN og vores bidrag til FN's multilaterale organisationer samt den danske bistand i øvrigt påtager Danmark sig vores ansvar for at opfylde målsætningerne.

Selv om der er mangler ved FN, og selv om man kunne ønske sig et mere handlekraftigt FN, behøver vi FN.

Vi skal også fra dansk side arbejde målrettet på at få en plads i Sikkerhedsrådet, når muligheden måske byder sig i år 2005 og 2006. Kun herved får Danmark selvfølgelig maksimal indflydelse.

Jeg vil slutte med at sige, at vi selvfølgelig støtter det forslag til vedtagelse, som vi selv er medforlagsstiller til.

Holger K. Nielsen (SF):

Når vi har haft denne forespørgselsdebat, har det jo meget at gøre med debatten under Irakkrisen, hvor vi havde nogle meget heftige diskussioner om, hvorvidt der var tale om et FN-mandat til den krig, USA indledte. Det er også noget af det, jeg vil tage fat på her, for for mig at se er

der sådan to overordnede problemstillinger, som er væsentlige her.

Det ene er de strukturændringer, som er nødvendige i FN-systemet. Det vil jeg vende tilbage til. Det andet er det, som jeg vil kalde den nuværende amerikanske verdensorden, som er udtryk for, at vi har en dominerende magt i verden, som er så stærk, at den i realiteten kan diktere betingelserne for resten af verden.

Det betyder, at i det omfang denne stærke magt ikke er villig til at gå i dialog med det øvrige internationale samfund, har vi en situation, hvor det øvrige internationale samfund bliver kørt ud på et sidespor. Det var i realiteten det, som skete i optakten til Irakkrigen, og det er det, der i realiteten er ved at ske på flere og flere områder.

USA fører en udenrigspolitik, der er unilateralistisk, som tager udgangspunkt i USA's egne interesser. Det er kommet til udtryk ved adskillige lejligheder, mest markant selvfølgelig omkring Bushdoktrinen, hvor man forbeholder sig ret til et forebyggende angreb når som helst og hvor som helst i verden, når det vurderes at være nødvendigt af hensyn til amerikanske interesser.

Andre eksempler er, at USA gik ud af Kyotoaftalen, fordi man ikke ville betale den pris, der skulle betales. Og i betragtning af, at det er USA, der uden sammenligning er den største forbruger af energi i denne her verden, er det klart, at en begrænsning af energiforbruget ville ramme USA. Straffedomstolen er et tredje eksempel.

Derfor er det for mig at se meningsløst at diskutere, hvordan man kan få FN på sporet igen, medmindre man også diskuterer, hvordan man vil presse USA til at tage FN alvorligt. Det er det afgørende spørgsmål her, og der må vi så konstatere, at godt nok er vi blevet enige med regeringen om et ganske fornuftigt vedtagelsesudkast her i dag, men i den praksis, regeringen kører, synes jeg ikke, at man lever op til det. Det handler meget om, at man tør stå op imod USA, hvis det er nødvendigt.

USA vil selvfølgelig godt bruge FN, men det er jo kun, hvis USA kan få FN til at følge de amerikanske interesser. Det var også det, vi så i Irakrisen. Bush forsøgte i september at få FN med for at køre det ad FN-spor, men da der ikke var et flertal i FN's Sikkerhedsråd for at følge USA, gik USA alligevel, og det er problemet.

Omkring de strukturelle ting er vi fuldstændig enige i behovet for en reform af Sikkerhedsrådet. Ministeren sagde, at det er en vanskelig

opgave. Det er jeg helt enig i, og jeg er også fuldstændig enig i, at man må have en pragmatisk tilgang til det. Det er meget kompliceret.

Sikkerhedsrådet udtrykker jo den magtordning, der var lige efter Anden Verdenskrig, og der er løbet meget vand i åen siden da. Men det er jo klart nok, at gamle magter, der skal afgive noget, er meget utilbøjelige til at gøre det, og der er grænser for, hvor meget man kan udvide Sikkerhedsrådet. Derfor er det her ganske, ganske vanskeligt. Men jeg synes, at man skal fortsætte den fællesnordiske tilgang, som man har kørt igennem adskillige år, herunder en begrænsning af vetoretten i Sikkerhedsrådet.

Kl. 16.30

Det er også afgørende, at man får en tilgang til FN, hvori FN får en stærkere rolle i det, jeg ville kalde den forebyggende sikkerhedspolitik, i relation til menneskerettigheder, i relation til, at man, om jeg så må sige, kan afsætte diktatorer med andre midler end militære, og så man kan forebygge konflikter, så man undgår den sidste militære mulighed, som det var tilfældet her. Der kan FN jo spille en meget vigtig rolle, og det skal FN fortsat gøre. Vi er i den forbindelse tilhængere af, at FN får en fast, fredsbevarende styrke. Vi er også tilhængere af, at en sådan FN-styrke bliver udvidet i forhold til, hvad tilfældet er i øjeblikket.

Vi er enige i nødvendigheden af et stærkt FN. Især små lande har en interesse i et internationalt retssystem. International lov og orden er vigtig, og det er i sidste ende FN, der skal kunne sikre det. Det forslag, vi vedtager her i Folketinget, synes jeg er godt. Det peger fremad, og man må så håbe på, at regeringen også i praksis vil leve op til den. Jeg er ikke helt så optimistisk.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

For Det Radikale Venstre, Danmarks internationale parti, er det selvsagt en uhyre vigtig forespørgsel, Kristeligt Folkeparti her rejser.

Med den øgede globalisering vokser nødvendigheden af et internationalt samarbejde, hvor verdenssamfundets fælles interesser kan varetages, og hvor alle lande, uanset størrelse og ressourcer, deltager på lige fod i debat og beslutninger.

For Det Radikale Venstre er FN med dets 190 medlemslande det naturlige centrum for løsninger af problemer af global karakter. Arbejdet med opretholdelse af international fred og sikkerhed, nedrustning, sikring af grundlæggende menneskerettigheder, fattigdoms- og sygdoms-

bekæmpelse, retfærdig frihandel og bæredygtighed kræver internationalt aftalte målsætninger og retningslinjer.

Danmark må have et stærkt globalt engagement, også gennem påvirkning via de regionale organisationer, vi er medlem af.

Irakkonflikten har i den grad sat fokus på FN. Den krise, som ramte EU og NATO, kan føres tilbage til FN's Sikkerhedsråd, hvor en række lande på begge sider i konflikten svigtede deres ansvar og forpligtelser til at gøre deres aller-yderste for at opnå, at verdenssamfundet kunne handle i forening.

Det er ikke udtryk for, at FN er i krise. I sidste uge fandt Sikkerhedsrådet da også sammen igen, fordi alle har en interesse i et stærkt FN, som bør gøres endnu stærkere.

Det Radikale Venstres FN-politik er koncentreret om for det første at styrke FN's Sikkerhedsråds rolle og mulighed for gennem en ændret sammensætning og klare arbejdsprocedurer at varetage ansvaret for sikkerheden i verden, også inden for landegrænser.

For det andet at styrke FN's kapacitet til fredsoperationer på grundlag af anbefalingerne fra FN's panel om fredsoperationer. Det gælder klare og troværdige mandater, forbedring af FN's militære standbyssystem, øget samarbejde med regionale organisationer samt finansiel og organisatorisk styrkelse.

Vi tror på, at EU's udrykningsstyrke, som i sidste uge blev erklæret operationsdygtig af EU's forsvarsministre, giver EU gode muligheder for at styrke FN's kapacitet til krisestyring gennem fredsoperationer. Derfor er det selvfølgelig også god FN-politik, når Det Radikale Venstre ønsker det danske EU-forsvarsforbehold ophævet, hellere i morgen end i overmorgen.

For det tredje at menneskers rettigheder og muligheder på tværs af landegrænser styrkes, og at krænkelser kan indbringes for regionale og internationale domstole.

For det fjerde at internationale konflikter og trusler løses ud fra ensartede principper med vægten på forebyggelse, forsoning og genopbygning med henblik på at skabe en bæredygtig fred.

Og for det femte er det helt afgørende, at de udviklede lande bidrager til udviklingsformål, sådan at mindst 0,7 pct. af de pågældende landes BNP bruges på udviklingsbistand.

For det sjette at det internationale miljøarbejde styrkes gennem stærkere tvistbilæggesystemer, sanktionsmuligheder ved aftalebrud, og

ved at der etableres en verdensmiljøorganisation.

Kl. 16.35

For det syvende at skabe et bedre samarbejde mellem FN, WTO og udviklingsbankerne for at fremme en bæredygtig udvikling på grundlag af tusindårsmålsætningerne, herunder halvering af antallet af fattige inden 2015.

For det ottende at fjerne handelsbarrierer og konkurrenceforvridende erhvervs- og landbrugsstøtteordninger, især i de velstillede lande, og styrke hensynet til bæredygtig udvikling i det internationale handelssamarbejde og i Doha-udviklingsrunden i WTO.

For det niende at effektivisere forebyggelsen og bekæmpelsen af sygdomme som aids og malaria gennem helhedsorienterede indsatser og ved fremskaffelse af prisbillig vaccine og medicin.

Og endelig at styrke FN og dets særorganisationer gennem forhøjelse af landenes kontingentbidrag og øget anvendelse af alternative finansieringskilder.

Så skal jeg sige på Det Radikale Venstres vegne, at vi kan støtte det forslag til vedtagelse, der er fremlagt.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Der var en betragtning, som jeg studsede lidt over, i fru Elsebeth Gerner Niensens tale. Det var, da hun sagde, at alle parter var ansvarlige for, at Sikkerhedsrådet ikke fik den afgørende rolle før Irakkrigen. Det bliver sagt af og til, men jeg er lidt uforstående over for den.

Kunne jeg ikke få en forklaring på, i hvilket omfang Frankrig og Tyskland svigtede dér. Så vidt jeg kan se, sker der det, at våbeninspektørerne ønskede at komme tilbage til Irak, og det var det, som Frankrig og Tyskland ønskede at støtte. At det skulle være et svigt, kan jeg ikke forstå, heller ikke i forhold til, hvad Det Radikale Venstre ellers sagde ved den lejlighed.

Derfor vil jeg godt have, at vi får uddybet, hvad der ligger i, at alle parter svigtede op til Irakkrigen.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Nu har jeg lyttet med stor interesse til ordføreren for Danmarks internationale parti. Jeg har ét spørgsmål, som jeg meget gerne vil have et svar på.

Det er jo sådan, at ordføreren nævnte, at FN vedtog en resolution om Irak her forleden dag, en resolution, der jo opfordrer til, at FN's medlemslande bidrager til en stabilisering af Irak og også sikkerhedsmæssig stabilisering af Irak. Jeg vil bare høre: Når man nu lægger vægt på den samling, der er kommet omkring Irakindsatsen, med et enigt Sikkerhedsråd bag den her resolution her, som opfordrer til bl.a. stabilisering også sikkerhedsmæssigt og dermed også militært, politimæssigt osv., vil man så nu i Det Radikale Venstre ændre opfattelse og støtte det danske bidrag til en stabilisering i Irak?

Det vil jo være en logisk konsekvens af den holdning og det, der blev fremhævet her på talerstolen.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Til hr. Holger K. Niensens spørgsmål om, hvorfor vi mener, at Sikkerhedsrådet, der jo var stærkt opdelt, ikke kom frem til en solid konklusion, og hvorfor det var begge parter, der tog fejl: Det er vores opfattelse, at Tyskland ganske enkelt for hurtigt indtog en meget stejl holdning, altså at dialogens muligheder ikke var udtømt. Man burde have brugt mere tid i Sikkerhedsrådet på at drøfte de her spørgsmål. Og det, at Frankrig på den ene side og Tyskland på den anden side indtog så stejle holdninger, gjorde jo, at det meget hurtigt blev meget vanskeligt overhovedet at komme frem til en fornuftig konklusion.

Angående hr. Jeppe Kofods spørgsmål vedrørende den nye FN-resolution så forstår jeg godt, at Socialdemokratiet nu har brug for så hurtigt som muligt at få legitimeret sin ellers meget ulogiske holdning til deltagelse i en militær operation i Irak, også efter at krigen er slut.

Men det er ikke vores opfattelse, at resolutionen løser noget problem, heller ikke for Socialdemokratiet. Vi mener ikke, at den pågældende resolution lægger op til muligheden for et militært bidrag. Der er vi helt på linje med Norge.

Kl. 16.40

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det svar kan jeg altså slet ikke forstå. Det var da USA, der ikke ville diskutere det. Tyskland og Frankrig ønskede jo at fortsætte diskussionen. Det var jo det, som var hele problemet, da man startede krigen, at man fra flertallets side i Sik-

kerhedsrådet, herunder Tyskland og Frankrig, ønskede, at våbeninspektørerne skulle fortsætte. Man ville give mere tid, man ville fortsætte mulighederne for at få en anden løsning end krigens mulighed.

Derfor kan jeg ikke forstå, hvorfor man skal bebrejde Tyskland og Frankrig det. Det var da USA, der forcerede i den situation, og ikke Tyskland og Frankrig, der gjorde det.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Tak for svaret. Men jeg er nødt til at understrege, at der jo i den resolution, hvis man læser den grundigt, rent faktisk er opfordring til FN's medlemslande til at bidrage til en stabilisering af Irak.

Må jeg forstå svaret således, at hvis f.eks. Norge vælger at gå med i en stabiliseringsindsats i Irak, så er Det Radikale Venstre også parat til at bakke op bag den danske indsats? Det var vel det, der blev sagt her fra talerstolen med henvisning til Norge.

Så hvis det, der blev sagt, står til troende, må vi altså gå ud fra, at Det Radikale Venstre vil støtte det danske stabiliseringsbidrag, hvis f.eks. Norge også går med. Det skal jeg bare have bekræftet.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Nu forstår jeg ikke, at jeg skal belære en hærdet udenrigspolitisk ordfører om, at der er forskel på en stabiliseringsstyrke og et militært bidrag.

Man kan sagtens bidrage til stabilisering af et land uden at bidrage med militær. Det, Norge vil gøre, er jo at sende ingeniører. Og der er vi helt på linje med Norge. Vi bidrager også gerne til den civile opbygning af Irak og hjælper Irak i det omfang, det er muligt at gøre uden noget militært bidrag. Og som sagt mener vi ikke, at den nye FN-resolution på nogen måde tillader eller lægger op til, at FN-landene skal deltage med et militært bidrag.

Vedrørende hr. Holger K. Niensens spørgsmål tror jeg egentlig, at Det Radikale Venstre og SF på det her ene punkt er fuldstændig enige om, at landene, som deltager i Sikkerhedsrådet, ikke levede op til de forventninger, som et internationalt samfund kan have til dem, nemlig om længst muligt at sørge for at holde dialogen gående, sådan at man når frem til et forslag og en resolution, alle er enige om.

Vi er også helt enige med SF i, at USA selvfølgelig bærer et utrolig vigtigt ansvar for hele den her proces.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jo, men fru Elsebeth Gerner Nielsen henviste jo til den norske holdning i forhold til at deltage i en eventuel stabilisering af Irak.

Jeg må forstå svaret således, at hvis Norge vælger at bidrage militært – militært – til en stabilisering af Irak, så er det altså også sådan, at Det Radikale Venstre vil ændre opfattelse. Det var i hvert fald den formulering, der blev brugt her på talerstolen.

Jeg vil gerne sige, at jeg synes, det er utrolig positivt, at der er vedtaget en FN-resolution. Det synspunkt deler jeg fuldstændig med den radikale ordfører. Og jeg synes egentlig, det er tankevækkende, at man så ikke er parat til at bakke op bag den enighed, der er, ved også at støtte et aktivt dansk bidrag til en stabilisering af Irak, især når andre lande er på vej til samme beslutninger. Der synes jeg, det kunne være fint, hvis Det Radikale Venstre også bakkede op.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Nu har Det Radikale Venstre jo været i regering med Socialdemokratiet i rigtig mange år, og derfor er vi også vant til at argumentere på den måde, som Socialdemokrater gør. Og noget af det, vi jo ofte har hørt, er det her med, at der netop er forskel på en stabiliseringsstyrke og et militært bidrag.

Jeg vil gerne gentage Socialdemokratiets argumentation på det her område. Jeg vurderer, at en FN-resolution, der taler om et stabiliseringsbidrag, ikke er det samme, som at FN opfordrer til et militært bidrag.

Jeg forstår udmærket, at Socialdemokratiet er i vældig knibe, fordi man simpelt hen er vendt på en tallerken og lige pludselig har enormt behov for at finde et eller andet halmstrå, som man kan klamre sig til, selvfølgelig ud fra et ønske om at forsøge at bilde os alle sammen ind, at der er sammenhæng i Socialdemokratiets politik. Det er der da ikke, indrøm det. Socialdemokratiet har ændret holdning.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Så er det fru Line Barfod som ordfører.

Line Barfod (EL):

Indledningsvis vil jeg konstatere, at det må være på tide at udskifte den førkoloniale FN-model med en model fra dette århundrede. Det vil sige, at vi går ind for en demokratisering af FN og ikke en tilbagevenden til en udgave af oplyst enevælde, som USA åbenbart foretrækker.

Når Kristeligt Folkeparti spørger regeringen om, hvad den vil med FN, så er jeg bange for, at vi allerede har fået meget af svaret i konkret form i forbindelse med regeringens ukritiske støtte til USA's og Englands enegang uden om Sikkerhedsrådet i forbindelse med invasionen af Irak.

Jeg siger ikke dette for at starte debatten om Irakkonflikten igen, men som en konstatering af, at den nuværende danske regering i praksis har bakket op om præsident Bushs ord før Irakkrigen om, at nu må FN vise, om organisationen er relevant eller ej, om organisationen har en eksistensberettigelse.

For den amerikanske regering afgøres FN's eksistensberettigelse af, om FN og Sikkerhedsrådet accepterer, at hvad USA vil bør være FN's vilje, og hvis USA får sin vilje, så har FN en eksistensberettigelse. Ellers må organisationen forvises til historiens losseplads.

Danske regeringer har tidligere været en stor støtte til FN og tanken om, at FN som organisation skulle spille den afgørende rolle i forbindelse med løsning af konflikter og være med til at sikre en mere globalt retfærdig verden.

Den kolde krig gjorde FN vigtig for lande som Danmark og de andre skandinaviske lande som en modspiller til Sovjetunionen og USA, to lande, som brugte deres permanente medlemskab af FN's Sikkerhedsråd til deres egne sikkerhedspolitiske interesser.

I årtier så vi Sovjetunionen nedlægge veto mod alle resolutioner i Sikkerhedsrådet, som gik til angreb på Sovjetunionen og dets kontrol over de andre østeuropæiske lande. Vi så USA til enhver tid forsvare Israel og nedlægge veto, hver gang der var udsigt til vedtagelse af en resolution, som krævede Israel ud af de besatte områder. Dette gjorde i de fleste tilfælde FN magtesløs. FN fik kun lov til at spille en rolle, hvis organisationen ikke generede hverken USA eller Sovjetunionen.

Frankrig og England har også spillet deres rolle med vetoer, specielt i forhold til deres tidligere afrikanske besiddelser.

Vi er mange, som på grund af disse forhold har været skeptiske over for FN, og hvilken rolle

FN kunne spille. Men samtidig har det også været sådan, at FN på trods af de umulige forhold har spillet en positiv rolle som fredsbevarende organisation, som praktisk hjælper med bistand til den tredje verden i forbindelse med uddannelse, sundhed, udviklingsforhold generelt.

Man kunne sige med en floskel, at FN er umulig, men uundværlig. Nu er vi kommet dertil, at denne sætning er bl.a. den danske regering også ved at gøre meningsløs.

Det lyder jo meget smukt, når man snakker om, at FN skal spille en rolle, at beslutninger skal være forankrede i FN-sporet, når der i realiteten er tale om en afsporing, hvor man i alle vigtige situationer på forhånd har underlagt sig den amerikanske linje.

FN har i stigende grad måttet tilpasse sig den nuværende vestlige dominans på det økonomiske og sikkerhedspolitiske område. I FN er der ikke demokrati. Her gælder ikke én mand, én stemme. Nej, her gælder den særegne regel, at fem medlemslande som permanente medlemmer af Sikkerhedsrådet på forhånd er tildelt en stemme, som gør, at de hver for sig kan bremse, hvad ellers et stort flertal af medlemslande i FN's Plenarforsamling måtte kunne tilslutte sig. Det er en håbløs udemokratisk situation her i det 21. århundrede.

Derfor er der brug for reformer i FN. Men det er demokratiske reformer, der er brug for, ikke yderligere tilpasninger til en situation, hvor USA truer med at gøre, hvad der passer USA. Demokratiske reformer kræver en ændring af det nuværende Sikkerhedsråd. Det kræver en opgivelse af de fem permanente medlemmers vetoret. Der skal nok være en slags forretningsudvalg, eller hvad vi kalder det, men det skal gøres større end det nuværende Sikkerhedsråd. Det skal være repræsentativt for, hvordan FN er sammensat nu her snart 60 år efter dannelsen.

Det kræver en demokratisk modernisering, som afskaffer stormagters vetoret, og det kræver en anden vægtning af andre regionale områder end Europa og USA. Derfor vil det kræve anderledes repræsentation af lande i Afrika, Asien og Latinamerika.

Det vil også være fornuftigt at overveje, på hvilken måde demokratisk valgte parlamenter og folkelige bevægelser fremover kan inddrages langt mere konkret i FN's arbejde som en modvægt til den rent statslige repræsentation og som en modvægt til det bureaukrati og institutionsvælde, som FN også er ramt af.

Og så skal jeg slutte med at sige, at på trods af de uenigheder, der har været, mener vi, at det er et godt forslag til vedtagelse, vi med et flertal er nået frem til i dag, især at forslaget slår fast, at vi skal styrke det danske bidrag til FN's udviklingsarbejde.

Kl. 16.50

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg takker for en god debat. Jeg takker for, at vi har kunnet komme rundt om mange emner omkring FN og ikke kun omkring Irak, for langt det meste af arbejdet i FN drejer sig om andet end Irak, ja, langt det meste drejer sig rent faktisk om Afrika. Jeg synes også, det er et godt forslag til vedtagelse, som vi om 6 dage vedtager.

Det drejer sig om, at man vil gennemføre 2015-målsætningen, og der er det meget vigtigt, at der står »med særlig vægt på Afrika«, for det ser heldigvis ud, som om den øvrige del af verden vil kunne opfylde FN's 2015-målsætning, hvis indsatsen fortsætter, og det skal den.

Jeg synes også, det er vigtigt, at vi slår fast, at FN's udviklingsarbejde må styrkes. Vi har set i de senere år, hvor væsentligt det er, at FN's udviklingsarbejde finder sted i trængte regioner og trængte lande rundt omkring på kloden, og det vil vi også godt styrke.

Det er også vigtigt af samme grund, at FN er ordentligt funderet, at økonomien holder i FN og naturligvis, at medlemslandene overholder deres forpligtelser.

Jeg er helt enig i de ting, der er blevet sagt omkring behovet for en reform. I årevis har vi jo også ønsket på tværs af partierne her i Folketinget en reform af Sikkerhedsrådets arbejde. Der er kun det problem ved det, at det skal vedtages af totredjedele af Generalforsamlingen, og derfor er det en meget tung proces, der er kommet ind i et dødvande.

Men vi vil fortsætte den indsats, der er levet, og håbe på, at der kan komme et gennembrud. For det er fuldstændig rigtigt, at Sikkerhedsrådet jo afspejler en stor del af verden af i går, verden af 1945, men vi er altså i 2003, og derfor synes vi også, at det er rigtigt at reformere det. Men det er klart, at man lige så godt kan se i øjnene, som hr. Holger K. Nielsen jo også gjorde, at det er en tung proces.

Det er helt givet, at det også er sådan, at det ikke kun er militære løsninger, der er på konflikterne. Der er også politiske, og der er humanitære, og der er bistandsmæssige, og derfor er det vigtigt at få påpeget, at der skal være en sam-

menhæng i det. Den militære er faktisk først den sidste løsning, når de andre er mislykkedes.

Og det er da helt klart, at når vi også vil arbejde for demokrati og menneskerettigheder og en international retsorden, så er det også en støtte til forslagene om god regeringsførelse, som den tredje verden jo også har taget til sig, som er forudsætningen for, at de kan arbejde sig ud af fattigdommen og ind i globaliseringen.

Jeg vil godt sige til hr. Peter Skaarup, som rejste nogle spørgsmål, og som står uden for forslaget til vedtagelse – jeg håber selvfølgelig, at Dansk Folkeparti, når vi stemmer, stemmer for – at Libyens formandskab i Menneskerettighedskommissionen selvfølgelig kan have den positive virkning, at Libyen begynder at interessere sig mere for menneskerettighederne.

Men jeg er principielt enig i, at der i sådan nogle udvalg bør være visse adgangskriterier til at besætte formandspladsen. Og det er i en af de reformer, man skal se på, at man altså skal have haft en rimelig fortid i menneskerettighedsarbejdet, i hvert fald de seneste år, hvis man skal kunne komme ind på en formandsplads. Der er alt for mange resolutioner om menneskerettigheder, som bare stemmes ned, fordi Menneskerettighedskommissionen nu har fået den sammensætning, den har. Og så begynder den jo at blive værdiløs, når man ikke kan træffe beslutninger i den og dermed kritisere nogle af de lande, der bryder menneskerettighederne, fordi de, som bryder menneskerettighederne, har et flertal og derved forhindre, at man kommer med resolutioner imod dem.

Så det synes jeg er en af de reformer, man skal se på. Vi skal også se på ECOSOC osv. og også på Menneskerettighedskommissionen.

Hr. Peter Skaarup ønskede også en erklæring om, at vi ønsker at ændre Sikkerhedsrådet. Det har jeg netop givet udtryk for at vi ønsker. Og så ønsker hr. Peter Skaarup også en kritisk indstilling til FN's udviklingsarbejde, der, som han sagde, var uden for økonomisk kontrol.

Jeg vil sige, at under Kofi Annan er der kommet bedre og bedre kontrol med de forskellige organer under FN. Der har også været forskellige direktører, der har taget sig af revisionen i FN de senere år, og det er blevet bedre. Men vi reagerer jo også med vores bistandspolitik over for organisationerne ud fra, om vi synes, at der er en ordentlig revision, og der er en ordentlig anvendelse af pengene, og vi reagerer jo netop ved, hvis ikke der er det, at vi så, ligesom den forrige regering gjorde, fjerner nogle midler fra de orga-

ner, som ikke fungerer tilfredsstillende, så vi er klar over, at vi får valuta for pengene.

Så vil jeg til sidst sige omkring Irak, som dog har spillet en rolle her til sidst, at denne resolution, som FN vedtog for nylig, og som betød, at man nu igen er enig – og jeg bemærker, at Syrien jo senere har tilsluttet sig, så nu er det altså alle, der er enige – deri taler man altså om, at man skal hjælpe Irak med den reformering af systemet, der er brug for, med at genopbygge Irak, med at beskytte dets integritet og med at stabilisere udviklingen i Irak, og man kan ikke stabilisere den, uden at det er ved militær støtte.

Kl. 16.55

Der står jo også klart, at det skal ske under autoriteten. Det vil sige, at FN hermed har taget til sig, at der er en autoritet i området, som skal stå for disse områder og overvåge disse områder. Og det har altså også betydet, at lande som Norge, Holland og Canada nu meget positivt overvejer at gå ind og støtte den stabilisering, som FN har opfordret til.

Og så omkring USA og Mellemøsten – det skal så være det sidste, jeg kommer ind på, det storpolitiske omkring FN – skal man jo være opmærksom på, at FN spiller en meget væsentlig rolle her. FN er med i kvartetten, og Kofi Annans og Terje Rød-Larsens bidrag har spillet en meget stor rolle for arbejdet i kvartetten.

FN har været meget et væsentligt medlem af kvartetten. Og alle i kvartetten er lykkelige for, at USA nu stiller sig i spidsen for et fredsengagement og formentlig også indkalder de to statsministre til møde med præsident Bush inden for en uges tid. Det vil sige, at der ikke er et spændingsforhold mellem USA og FN eller de øvrige i kvartetten. Vi er enige om den køreplan, der er fremlagt. Vi er enige om, at kun hvis USA kaster sig helhjertet ind i fredsbestrebelse, kan det lade sig gøre. Det er FN også enig i.

Så jeg mener faktisk ikke, der er nogen modsætning der. Der er et ønske om hos alle, at FN er der, EU er der, Rusland og USA, og der er enighed om, at USA er nødvendig, hvis man skal få et gennembrud for køreplanen.

Og igen skal man altså huske på, at FN laver mange ting. Den støtte, som vi har leveret her i vedtagelsen til FN's arbejde, går jo på hele det bredspektrede, går jo på det humanitære, går på hele opbygningen af det fredsskabende og fredsbevarende, at hjælpe igennem FN's målsætning verden ud af fattigdom.

Det er jo de væsentligste arbejder. Det er det, man bruger mest tid på, og det er det, vi vil være

med til at styrke med den her vedtagelse. Og det er jeg glad for der er så bred enighed om i Folketinget.

Jann Sjursen (KRF):

Som ordfører for forespørgerne vil jeg også godt her ved afslutningen af debatten sige tak til ordførerne for debatten og igen til ministeren for redegørelsen. Jeg synes faktisk, at debatten her på trods af diverse forskelligheder, ikke mindst i relation til Irakkrigen, og de var såmænd væsentlige nok endda, viser, at det alligevel er lykkedes at samle et bredt flertal i Folketinget omkring et forslag til vedtagelse, som også peger i retning af en aktiv dansk FN-politik.

Der har været bred støtte til de reformbestræbelser, som vi alle ønsker. At det så bliver lidt efter deisen »skynd dig langsomt«, fordi man jo altså ikke lige ændrer FN-pagten fra den ene dag til den anden, er så et faktum, men uanset det er det vigtigt at holde sig målet for øje i den her sammenhæng.

Det er også vigtigt for, at FN kan blive en vigtig aktør på den internationale scene, at det økonomiske fundament er til stede for organisationen, at også særorganisationer får noget at arbejde med rent økonomisk. Det er helt afgørende også set med Kristeligt Folkepartis øjne.

Det, som jeg synes, vi så især har nået med det her vedtagelsesforslag i debatten, er en klar tilkendegivelse også fra regeringen af, at man er villig til at styrke det danske bidrag til FN's udviklingsarbejde. Det synes jeg er et godt og konkret resultat af forespørgselsdebatten her i dag, som vi fra Kristeligt Folkepartis side er meget glade for.

Det er rigtigt, som udenrigsministeren også opsummerede her til sidst, at FN jo altså også er meget mere end Irak, selv om der har været meget fokus på det af naturlige grunde på det seneste. Det er hele det humanitære arbejde, der udføres i FN-regi, og det arbejde, som skal være med til at sikre fred og sikkerhed i verden, og som kræver en bredspektret indsats, sådan som det også er reflekteret i det forslag til vedtagelse, som alle partier i Folketinget undtagen Dansk Folkeparti står bag.

Så meget desto mere synes jeg, at vi fra Folketingets side har været med til at lægge et fundament for den generalforsamling, som går i gang efter sommerferien, som jo får nogle af de temaer taget op, der også er med i det forslag til vedtagelse, som Folketingets partier nu er med på.

Så på den baggrund vil jeg godt sige tak til ordførerne og til udenrigsministeren, fordi man har taget positivt imod denne invitation til debat omkring FN og også har været med til at mejsle nogle synspunkter ud i forhold til, hvad Danmark skal bidrage med i det vigtige arbejde, som FN tager på sig.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Afstemning om de fremsatte forslag til vedtagelse vil som nævnt først finde sted tirsdag den 3. juni 2003.

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 3. juni 2003 kl. 9.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Med hensyn til det øvrige møde i den kommende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 17.00

Bortfaldet spørgsmål

Thomas Adelskov har meddelt Folketingets formand, at han ønsker at tage nedenstående spørgsmål til undervisningsministeren tilbage. Spørgsmålet, der hermed er bortfaldet, lød således:

Spm. nr. S 3454

Til undervisningsministeren (27/5 03) af:

Thomas Adelskov (S):

»Vil ministeren på baggrund af regeringens pjecce »Service i en omstillingstid« redegøre for, hvor og hvor meget ministeren mener, kommunerne kan spare på uddannelsesområdet?«